సిద్ధప్రసనకంఠీరవము.

ఓమ్

పరబ్రహ్మణేనమః.

నైజాంయిలాకా రేమిడిచర్ల వాస్తవ్యులగు

శ్రీ చింతా వేంకటనారాయణ సిద్ధాన్తిగారిచే

రచియింపఁబడిన

సిద్ధాన్తనరకంఠీరవము.

(సౌరసిద్ధాంత సారసంగ్రహ గ్రంథసహితము.)

ఇది

లోకోపకారార్థముగా

మచిలీపట్టణ నివాసులగు

చేల్లా నాగలింగశాస్త్రులవారి పుత్త్రుఁడగు

లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిచే

సంపాదించబడి,

స్వకీయ

ఆర్యానందముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియె.

(ద్వితీయ ముద్రణము.)

మచిలీపట్టణము.

 1934. [దీనివెల 0—12—0.

పీ ఠి క.

సిద్ధాంతగ్రంథము లనేకములు ముద్రాక్షరాంకితములై యున్నవి. కొన్ని గ్రంథములు ముద్రితము కాకుండుటవలన సులభమార్గములు మనకు తెలియకపోవుచున్నవి. నృసింహదైవజ్ఞ ప్రోక్తమైన నృసింహ తిథిచక్రమును అస్మద్గురువులగు బ్రహ్మశ్రీ చింతా వేంకటనారాయణ సిద్ధాంతిగారు బాలురకు పాఠము చెప్పులాగున గణితక్రమ మంతయు శ్లోకరూపముగా రచించిరి. ఈగ్రంథమునందలి విషయము లన్నియు యిందు వ్రాయబడిన గ్రంథస్థవిషయసూచికను జదువగా విశదమగును. సూర్యసిద్ధాంతరీత్యా అహర్గణము మొదలు అతిబాహుళ్యమగు గణితముచే బొందతగిన ఫలములను సులభమార్గముగా పంచాంగము గణించుటకుగాను యీగ్రంథ మేర్పరచిరి. ఈ గ్రంథమునందలి సిద్ధాంత పదములు ప్రతిబాలుడు గ్రహించులాగున నేర్పాటుచేసిరి. ఇందుకు సరియైన వ్యాఖ్యానముతో ముద్రించుదామని చూచితిని గాని గ్రంథ విస్తరభీతిచే యీ రెండవకూర్పునందు విడిచితిని. ఈగ్రంథము సిద్ధాంత గణిత పరిశ్రమ కలవారలేగాక దీనియం దభిలాష కలవారలుగూడ దీనినిచూచిరేని తమయభీష్టమును గురువుతోసగత్యము లేకనే గ్రహించగల శక్తిగలవా రగుదురు. సద్గురువులు దొరుకుట బహుదుర్లభము. రాశ్యాత్మక తిథిసాధనముకన్న నక్షత్రాత్మక తిథిసాధనము అతిసులభమని వేరే చెప్పనేల? శిష్టులందఱు యీ గణితప్రకారమే నడచుచున్నారు.

నరకంఠీరవమందు (౩౬౫) రవిపదకములును, (౨౮౭) చంద్రపదకములును చెప్పబడినవి. ఇందువలన నక్షత్రమార్గముగా పంచాంగము గణించుటకు మనకెంతనో బహూపయోగము. నృసింహ తిథిచక్రము ప్రారంభమై (౫౦౦) సంవత్సరములుగతించినవి. సౌరసిద్ధాంతసారసంగ్రహప్రకారము కుజాది గ్రహస్ఫుటములు చేసికొనినచో పంచాంగం పూర్తికాబడును. ఈరహస్యంబులు మన కుపదేశించువారు

ఎక్కడనో నొక్కరుతప్పు తదితరులవలన ప్రయోజనములేదని రూఢిగా నమ్మవలెను. ఈగ్రంథంబునకుగాను చింతా వేంకటనారాయణసిద్ధాంతి గారు చేసిన మహోపకార మింతయని యిందు వ్రాయజాలను. సౌర సిద్ధాంతసారసంగ్రహమునకు టీకాతాత్పర్యసహితముగా వ్రాస్తూయుండగా బహుజనులు సరకంశీరవమను గ్రంథమును బంపుమని బహు జాబులు వ్రాసియుండుటచే ద్వితీయముద్రణమునందు వీలుకలుగలేదు. ఈగ్రంథంబున ముద్రణ స్ఖాలిత్యదోషంబులు గనుగొన్న సిద్ధాంతులు లెక్కింపక గుణగ్రహణాం చేయవలయునని సిద్ధాంతగణిత విద్వచ్ఛిఖామణులను బ్రార్థించెదను. చ॥ ల॥

పంచాంగ గణనము

౬౦ విలిప్తలు ౧ లిప్త అనఁగా విఘడియ, ౬౦ విఘడియలు ఒక ఘడియ, ౬౦ ఘడియలు లేక ౨౧౬౦౦ విలిప్తలు ఒకదినము, ౭ దిన॥ ఒక వారం, ౧౫ దిన॥ ఒక పక్షం, ౨ పక్ష॥ ఒకమాసం, ౨ మాస॥ ఒక ఋతువు, ౩ ఋతు॥ ఒక అయనం, ౨ అయన॥ ఒక సంవత్సరం, ౩౬౫ దిన॥ ఒక సంవత్సరం, ఒక మనుష్యమాసం పితృదినం, ఒక మనుష్య సం॥ ఒక దేవదినం, ౪౩౨౦౦౦ సం॥ ఒక కలియుగం, ఒక కృతయుగ- త్రేతాయుగ- ద్వాపరయుగ- కలియుగములు మహాయుగం, ౭౧ మహాయుగ॥ ఒకమన్వంతరం, ౧౪ మన్వంతర॥ బ్రహ్మకు ౧ పగలు, ౧౦౦౦ మహాయుగములు ఒక కల్పం, ౨ కల్ప॥ ఒక బ్రహ్మదినం, నూఱు సం॥ బ్రహ్మజీవితం, ఒక బ్రహ్మజీవితం ఒక విష్ణుదినం, ౧ విష్ణుజీవితం ౧ రుద్రదినం, రుద్రుఁడు నూఱు సం॥ జీవించును. ౧ బ్రహ్మప్రళయం ౧ మహాకల్పం, ౧ విష్ణుప్రళయం ౧ మహాకల్పమని చెప్పఁబడును.

అయ్యా, అశ్విన్యాది ౨౭ నక్షత్రములు- ఈ ౨౭ నక్షత్రాత్మకమే భచక్రమనంబడును. మఱియు, నక్షత్రం ౧ కి నాల్గేసిపాదముల చొప్పున భచక్రమునకు ౧౦౮ పాదంబులగుచున్నవి. మఱియు, అశ్విని ౪ పాద॥ భరణి ౪ పాద॥ కృత్తికలో ౧ పాదం చేరి ౧ మేష

రాశియగుచున్నది. క్రమంగా మేషం, వృషభం, మిథునం, కటకం, సింహం, కన్య, తుల, వృశ్చికం, ధనుస్సు, మకరం, కుంభం, మీనం, యీ ౧౨ రాసులకు ద్వాదశ రాశ్యాత్మక చక్రమని పేరుగలదు. యీద్వాదశరాశ్యాత్మకచక్రం భగణం, రాశి, భాగ,లిప్త, విలిప్తారూపముగా గణింపఁబడును. అందు విలిప్తలు ౬౦ కి ఒక లిప్తవంతునను, లిప్తలు ౬౦ కి ఒక భాగవంతునను, భాగలు ౩౦ కి ఒక రాశివంతునను, రాసులు ౧౨ కి ఒక భగణం వంతున నెఱుంగవలయును.

మఱియు, ఒక నక్షత్ర పాదమునకు ౩ దిన॥ ౨౦ ఘడియలవంతున భచక్రమునకు ౩౬౦ భాగములగుచున్నవి. నక్షత్రం ౧ కి ౮౦౦ లిప్తలచొప్పునను, నక్షత్రపాదం ౧ కి ౨౦౦ లిప్తలచొప్పునను గణనము. అశ్వినికి తూర్పున భరణియు, భరణికి తూర్పున కృత్తికయు యీప్రకారం ౨౭ నక్షత్రంబులు వరుసగా మండలాకారంబుగల్గి తూర్పుముఖంబుగా నున్నవి.

ఈచక్రం తూర్పునుండి పడమరకు దిరుగుచు ఒక దినంబునకు ఒకపర్యాయం కులాలచక్రంబువలె దిరుగుచున్నది. ఆచక్రంబుతో గూడ రవ్యాదిగ్రహంబులు సంచరించుచు పడమరకు బోవుచున్నట్లు తోచుచున్నదేగాని కులాలచక్రంబుమీద రవ్యాదిగ్రహంబులు పడమరదిశనుండి నక్షత్ర క్రమంబున తూర్పునకు బోవుచున్నవి గనుక రవ్యాదిగ్రహంబులకు నిశ్చయమైనది ప్రాగ్గతియేగాని ప్రత్యగ్గతి కాదు. శ్లో॥ యుగేసూర్యజ్ఞశుక్రాణాం ఖచతుష్కరదార్ణవాః। కుజార్కిగురుశీఘ్రాణాం భగణాః పూర్వయాయినామ్ ॥ అను శ్లోకము ననుసరించి రవ్యాదులకు ప్రాగ్గతియేగాని పశ్చాద్గతికాదు.

సూర్యుఁడు రమారమి దినం ౧ కి ౬౦ లిప్తల క్షేత్రం నడచును. చంద్రుఁడు దినం ౧ కి సుమారు ౧ నక్షత్రమనఁగా ౮౦౦ లిప్తల క్షేత్రం నడుచును. కుజుఁడు ది ౧ కి ౩౧½ లిప్తలక్షేత్రంబును బుధుఁడు ది ౧కి ౨౪౫½ లిప్తలక్షేత్రంబును, గురువు ది ౧కి ౫ లిప్తల క్షేత్రంబును, శుక్రుఁడు ది ౧ కి ౯౬ లిప్తలక్షేత్రంబును, శని ది ౧ కి

౨ లిప్తలక్షేత్రంబును, రాహు కేతువులు ది ౧ కి 3 లిప్తల ౧౧ విలిప్తలక్షేత్రంబును నడచెదరు. అందు రవ్యాది సప్తగ్రహంబులును సవ్యగతిగలవారు. రాహుకేతువులు అపసవ్యగతిగలవారు. సూర్యచంద్రులకు వక్రగతిలేదు. కుజాది పంచగ్రహములకు శ్లో॥ వక్రానువక్రాకుటిలా మందా మందతరా సమా । శీఘ్రా శీఘ్రతరా జ్ఞేయా గ్రహాణా మష్టధాగతిః ॥ అను సూర్యసిద్ధాంతప్రకారం వక్రాది అష్టవిధగతులుగలవు. గ్రహం సూర్యునకు దూరమైనప్పుడు వక్రించును. సూర్యునకు సమమైనప్పుడు అస్తమించును. అస్తమంబున అతిచారగతియు, వక్రంబున మందగతియు కల్గుచుండును. ఆయాగ్రహగ్రహగతులప్రకారం యిష్టకాలంబునకు గ్రహస్ఫుటీకరణం చేసికొనందగును. గణితప్రకారం చేసికొనినచో తిథి, నక్షత్ర, యోగ, కరణ, త్యాజ్య, గ్రహయుద్ధ, సమాగమవిక్షేప క్రాంతిగ్రహణాది కాలపరిమాణంబులు స్పష్టం తెలియగలవు.

ఈసిద్ధాంతంబునకుగాను ఋష్యాదులు ప్రథమంబులో సూర్య, బ్రహ్మ, వాసిష్ఠాది అష్టసిద్ధాంతము లేర్పరిచిరి. అందు సూర్యసిద్ధాంతం లోకప్రసిద్ధిగల్గియున్నది. తెలుగునందు ముద్రించుటకై నామిత్రులయిన శ్రీమాన్ వింజమూరి కృష్ణమాచార్యులవారును, గ్రంథవ్యాఖ్యానకర్తలగు బ్రహ్మశ్రీ మంగిపూడి వీరయ్యసిద్ధాంతిగారును నన్నుం బ్రోత్సాహం చేయుచుండిరి, గాని నాకు దేహదార్ఢ్యం లేనందున ప్రస్తుతం సంక్షేపించితిని. బ్రహ్మశ్రీ సదరు వీరయ్యసిధాంతిగారును, శ్రీమాన్ కృష్ణమాచార్యులవారును జ్యోతిషభాగంబులోను సిధాంతభాగంబులోను బహు పరిశ్రమతో లోకోపకారము కొఱకు ప్రచురించుటకుగాను జ్యోతిషసంచికలు పంపబడుచున్నవి. ఉభయులకు నేనెన్ని వందనంబులు చేసినను చాలదు. పరమేశ్వరుఁడు వీరిని రక్షించుగాత.

ఆర్యానంద ప్రెస్,
మచిలీపట్టణము.

ఇట్లు,
చెల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

గ్రంథస్థవిషయసూచిక.

విషయములు	పుట	విషయములు	పుట
గ్రంథారంభము	1	ఛేదలక్షణం	50
నవగ్రహప్రార్థనము	1	దినత్రయగణితము	51
సంవత్సర శుభసూచన	2	తిథివృద్ధిక్షయక్రమము	51
సంవత్సరఫలం	2	నక్షత్రగణితక్రమము	52
ఆదా సంవత్సరనామములు	2	ఉపరి నక్షత్రగణితక్రమము	53
అంకముల సంజ్ఞానిఘంటు	4	నక్షత్రవృద్ధిక్షయక్రమము	53
శకాబ్దానయనము	5	యోగసాధనక్రమము	53
ద్యుగణక్రమము (అహర్గణము)	6	ఉపరి యోగగణితక్రమము	55
అధిమాస ద్యుగణక్రమము	10	యోగవృద్ధిలక్షణము	55
ఆకృతిచతుష్కవర్ష రవిపదకానైనక్రమము	10	కరణసాధనక్రమము	55
రవి స్వధ్రువము	11	చరస్థిరకరణములు	58
అమితప్రమిత వృత్త చంద్రపదకానైనక్రమము	13	కరణజ్ఞానసులభోపాయచక్రం	59
చంద్ర స్వధ్రువము	14	కరణత్రయగణితక్రమము	59
అమితసంస్కారము	15	ఋక్షాద్యంతక్రమము	60
ప్రమితసంస్కారము	15	నక్షత్రత్యాజ్యధ్రువములు	60
వృత్తసంస్కారము	16	త్యాజ్యప్రవేశ గణితక్రమము	61
దేశాంతరసంస్కారము	17	అమృతప్రవేశధ్రువములు	62
యోజనచక్రము	18	అహఃప్రమాణనిర్ణయం	63
నక్షత్రాత్మక రవిపదకములు	19	సూర్యప్రవేశ గణితక్రమం	63
నక్షత్రాత్మకచంద్రపదకములు	39	గతసంజ్ఞ, ఏష్యసంజ్ఞ	63
సూర్యస్ఫుటక్రమము	46	అయనప్రవేశం	64
చంద్రస్ఫుటక్రమం	47	షడశీతిముఖనిర్ణయం	66
తిథిసాధనం	47	అగస్త్యాస్తమయము	67
		అగస్త్యోదయము	67
		సూర్యభుక్తినిర్ణయము	67

విషయములు	పుట
మేషాది రాశిఘటికానిర్ణయం	68
తిథినిర్ణయము	69
సంక్రాంతిపుణ్యకాలనిర్ణయం	69
కర్తరిప్రవేశము	70
త్రిద్యుస్పృక్	71
అవమతిథి	71
జలరాసులు	71
ప్రదోషనిర్ణయము	71
చంద్రశృంగోన్నతి	71
చాంద్రసౌరమానార్ఘులు	72
తిరునక్షత్రనిర్ణయము	72
ఖండతిథి	73
మన్వాదినిర్ణయము	73
యుగాదినిర్ణయము	74
సంక్రాంతిప్రవేశ పుణ్యకాల నామములు	74
పంచశలాకవేధ	74
సప్తశలాకవేధ	75
తిథివారాదులవలన సంభవించు వ్రతములు	75
వర్తమాన సంవత్సరమునుబట్టి భవిష్యద్వత్సర సంక్రాంతి ప్రవేశకాలనిర్ణయము	75
దేశములకులగ్న ప్రమాణచక్రం	76

నరకంఠీరవగ్రంథస్థ విషయములు
సమాప్తమ్.

విషయములు	పుట
సౌరసిద్ధాంత సార సంగ్రహ గ్రంథోక్త విషయ సూచిక.	
గురుప్రార్థనము	78
గ్రంథకర్త నామము	78
సారసంగ్రహలక్షణము	78
కల్యబ్దానయనక్రమము	79
రవ్యాదిపూర్వధ్రువములు	79
ధ్రువాబ్దానయనక్రమము	79
అహర్గణానయనము	80
అధిమాస క్షయమాసోత్పత్తి క్రమము	80
అధిమాసవ్యవస్థాక్రమము	80
రవ్యాదిగ్రహములకు భగణములుదెచ్చుక్రమము	80
త్రిగుణాబ్దమునుదెచ్చుక్రమము	81
దేశాంతరమందు భూరేఖా ప్రశంసా	81
రవ్యాదులకు మధ్యగతులు	81
యల్లాజియ్యపండితునిచే జెప్పబడిన దృక్సంస్కారము	82
గ్రహములకు దృక్సిద్ధగుణకార క్రమము	82
శ్రీ నాగం సుబ్రహ్మణ్యసోమయాజివిరచిత దృక్సంస్కారము	82

విషయములు	పుట
శ్రీ పిడపర్తి చలమయ్యసిద్ధాంతి గారిచే జెప్పఁబడిన దృక్సంస్కారం	83
రవ్యాది గ్రహములకు పూర్వధ్రువసంస్కారం	83
మధ్యగ్రహతాత్కాలికక్రమం	83
మధ్యగ్రహ విషయే లఘూపాయనక్రమం	84
అహర్గణానయనం	84
మధ్యపదక సంఖ్యా నిర్ణయ క్రమం	84
స్ఫుటాధికార ప్రారంభః :—	
ముంమగ్రహమందోచ్చక్రమం	85
మందోచ్చసంస్కారము	85
రవిస్ఫుటక్రమము	85
రవిగతిస్ఫుటక్రమము	85
చంద్రస్ఫుటక్రమము	86
చంద్రగతిస్ఫుటక్రమము	86
కుజాదులకు పంచగ్రహ స్పష్టీకరణము	86
రవి భుజాఫలసంస్కారం	86
రవిభుజాఫల విషయంబున లఘూపాయనక్రమం	86
శీఘ్రాదిసంస్కారం	86
ఆదౌ శీఘ్రసంస్కారక్రమం	87
మందసంస్కారం	87
పునర్మందసంస్కారం	88
పునశ్శీఘ్రసంస్కారం	88
కుజాదులకు గతిస్ఫుటక్రమం	88
స్ఫుటగ్రహతాత్కాలికక్రమం	89
అశ్విన్యాది పాదప్రవేశ గణిత క్రమం	89
కుజాదులకు వక్రవక్ర త్యాగోదయాస్తమయభాగనిర్ణయం	89
అయనాంశనిర్ణయము	90
చరసాధనము	91
ముఖ్య పట్టణములకు విషువచ్ఛాయఁదెచ్చుట	91
మందభుజక్రమము	92
దినార్ధపదకసాధనం	93
నక్షత్రాత్మకగ్రహస్య రాశ్యాత్మకక్రమం	93
రాశ్యాత్మకగ్రహస్య నక్షత్రాత్మకక్రమం	93
రాశ్యాత్మకతిథ్యాదిసాధనం	93
కరణవిషయే లఘూపాయన క్రమం	94
విషధ్రువములు	94
విషఘటికా ప్రవేశ క్రమం	95
ఋక్షాద్యంతక్రమం	95
త్యాజ్యప్రమాణగణితక్రమం	95
నక్షత్రసాధనం	96
యోగసాధనం	96
కరణసాధనం	96

విషయములు	పుట
సూర్యప్రవేశము	97
అయనప్రవేశగణితక్రమము	97
షడశీతిముఖధ్రువనక్షత్రములు	98
అగస్త్యాస్తమయ అగస్త్యోదయములు	98
ఆబ్దికతిథినిర్ణయము	98
కుజాదులకు పాదప్రవేశము	98
రవిభుక్తినిర్ణయము	98
రవిచంద్రస్ఫుటభుక్తినిర్ణయం	99
చంద్రగ్రహణాధికారము	99
సూర్యగ్రహణాధికారము	102
చింతా వేంకటనారాయణ సిద్ధాంతిగారి నిర్యాణము	107

గ్రంథస్థ విషయసూచికా సమాప్తా.

అయ్యా,

ప్రథమ ముద్రణము 1923 వ సంవత్సరంబున ముద్రించిన ప్రతులన్నియు ఖర్చుపడినవి. బహుమంది ప్రత్యహం జాబులు వ్రాస్తూ వుండినందున ది 1934 వ భావసంవత్సర ద్వితీయ ముద్రణము పూర్తి కాబడినది.

ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాలా,
బచ్చుపేట, బందరు.

ఓమ్.

శ్రీ సూర్యనారాయణ పరబ్రహ్మణే నమః.

నరకంఠీరవము.

శ్లో॥ వాగీశాద్యా స్సుమనస స్సర్వార్థానా ముపక్రమే ।
యన్నత్వా కృతకృత్యాస్స్యు స్తన్నమామి గజాననమ్ ॥

శ్లో॥ శ్రీమద్గఙ్గా ధరసుతం చన్ద్రరేఖా వతంసినమ్ ।
సిద్ధిదం సర్వవిద్యానాం వన్దేదన్తావళాననమ్ ॥

తా॥ గంగను ధరించిన శివునికి కుమారుఁడును, చంద్రుని కళ శిరోభూషణముగ గలవాఁడును, సర్వ విద్యాసిద్ధి నొసంగువాఁడును నగు గజాననునికి నమస్కరించెదను.

—♦ అథ నవగ్రహ ప్రార్థనమ్ ♦—

శ్లో॥ ఆదిత్యం చన్ద్రభౌమౌ బుధ గురు భృగుజా న్భానుజం రాహు
కేతూ। నత్వానిత్యం త్రిసంధ్యం జగదుదయ లయస్థైర్య సంపత్తి
హేతూన్। జ్యోతిశ్చక్రే౽శ్వితారా ద్యుడుగణసహితా న్మేష
రాశ్యాదిరాశీ। న్నేతేష్వాసక్తమూర్తీ న్ఖచర సురవరా న్భక్తితః
ప్రార్థయామః ॥

—♦ అస్మద్గురు ప్రార్థనా ♦—

శ్లో॥ చింతావంశ పయఃపారా వారరాకా సుధాకరమ్ ।
వందే వేంకటనారాయణాఖ్య సిద్ధాన్తి సద్గురుమ్ ॥

శ్లో॥ శ్రీనృసింహం మహంవందే గరుడాచలవాసినమ్ । నరకంఠీరవం నామ గ్రంథాత్పంచాఙ్గ సాధనమ్ । క్రియతే సౌరసిద్ధాన్త సమ్మతిం లఘుపద్ధతిమ్ ॥

తా॥ గ్రంథకర్త ముందు గరుడాచల వాసుఁడైన నృసింహ స్వామినిగూర్చి నమస్కరించి నరకంఠీరవ మనే గ్రంథమును సూర్య సిద్ధాంత సమ్మతిగా లఘుమార్గముగా నుండునటుల పంచాంగ సాధన కొఱకు చెప్పఁబడెనని తాత్పర్యము.

—♦ సంవత్సర శుభ సూచన ♦—

శ్లో॥ ప్రభవా ద్విగుణంకృత్వా త్రిభిర్న్యూనంచ కారయేత్ ।
సప్తభిస్తు హరేద్భాగ శ్శేషం జ్ఞేయం శుభాఽశుభే ॥

తా॥ తన యిష్ట సంవత్సరము ప్రభవాదిగా లెక్కింపఁగా నెన్నవదియగునో అంతసంఖ్యను రెట్టించి, మూఁడును తీసివేసి, ౭ చే భాగింపఁగా మిగిలిన శేషమునుబట్టి యాసంవత్సరమునకు శుభాఽశుభ ములను దెలియఁదగును.

—♦ సంవత్సర ఫలమ్ ♦—

శ్లో॥ ఏకంచత్వారి దుర్భిక్షం పంచద్వాభ్యాం సుభిక్షకృత్ ।
త్రిషష్టేతు సమంజ్ఞేయం శూన్యేపీడా నసంశయః ॥

తా॥ వెనుకటి శేషము ౧-౪ అయ్యేనేని యాసంవత్సరమునందు దుర్భిక్షము, ౫-౨ అయినచో సుభిక్షము, ౩-౬ అయినచో సమ ముగా నుండును, (౦) సున్న అయినపక్షంబున ఆసంవత్సరమునందు పీడాకరము. ఈప్రకారము ఫలమును జెప్పఁదగును.

—♦ అరవై సంవత్సర నామములు ♦—

శ్లో॥ ప్రభవో విభవ శ్శుక్లః ప్రమోదూత ప్రజాపతిః । అంగీర శ్శ్రీముఖో భావో యువా ధాతా తథైవచ ॥ ఈశ్వరో బహుధాన్యశ్చ ప్రమాదీ విక్రమో వృషః । చిత్రభాను స్స్వభానుశ్చ తారణః పార్థివో వ్యయః ॥ సర్వజి త్సర్వధారీచ విరోధి వికృతిః ఖరః । నందనో విజయ

శ్చైవ జయో మన్మథ దుర్ముఖౌ ॥ హేమలంబీ విలంబీచ వికారీ శార్వరీ ప్లవః । శుభకృచ్ఛోభనః క్రోధీ విశ్వావసు పరాభవౌ ॥ ప్లవంగః కీలక స్సౌమ్య స్సాధారణ విరోధికృత్ । పరీధావీ ప్రమాదీచ ఆనందో రాక్షసో నలః ॥ పింగళః కాళయుక్తిశ్చ సిద్ధార్థీ రౌద్ర దుర్మతీ । దుందుభీ రుధిరోద్గారీ రక్తాక్షీః క్రోధనాక్షయౌ ॥

1 ప్రభవ	21 సర్వజిత్	41 ప్లవంగ
2 విభవ	22 సర్వధారి	42 కీలక
3 శుక్ల	23 విరోధి	43 సౌమ్య
4 ప్రమోదూత	24 వికృతి	44 సాధారణ
5 ప్రజాపతి	25 ఖర	45 విరోధికృత్
6 ఆంగీరస	26 నందన	46 పరీధావి
7 శ్రీముఖ	27 విజయ	47 ప్రమాదీచ
8 భావ	28 జయ	48 ఆనంద
9 యువ	29 మన్మథ	49 రాక్షస
10 ధాత	30 దుర్ముఖి	50 నల
11 ఈశ్వర	31 హేమలంబి	51 పింగళ
12 బహుధాన్య	32 విళంబి	52 కాళయుక్తి
13 ప్రమాది	33 వికారి	53 సిద్ధార్థి
14 విక్రమ	34 శార్వరి	54 రౌద్రి
15 వృష	35 ప్లవ	55 దుర్మతి
16 చిత్రభాను	36 శుభకృత్	56 దుందుభి
17 స్వభాను	37 శోభకృత్	57 రుధిరోద్గారి
18 తారణ	38 క్రోధి	58 రక్తాక్షి
19 పార్థివ	39 విశ్వావసు	59 క్రోధన
20 వ్యయ	40 పరాభవ	60 క్షయ(అక్షయ)

ఈ అఱువది నామములు సగరచక్రవర్తి పుత్రుల నామములని కొందఱు చెప్పుచున్నారని తాత్పర్యము.

అంకెకువచ్చు సంజ్ఞలు

౧ ,, ఏకస్యసంజ్ఞా భూరూప కుచంద్రాశ్చ ప్రకీర్తితాః ॥
౨ ,, దస్రౌయుగ్మాక్షి యమళ పక్షహస్తా ద్విసంజ్ఞికాః ॥
౩ ,, త్రిసంజ్ఞికాలోకరామ పురాగ్ని గుణపావకాః ॥
౪ ,, చతుర్ణాం వేదబంధ్వంబు కృతాబ్ధి గతయోయుగాః ॥
౫ ,, పంచాఖ్యాబాణభూతార్థా విషయేంద్రియవాయవః ॥
౬ ,, షట్కస్యసంజ్ఞాకథితా స్తర్కాంగర్తురసా స్తథా ॥
౭ ,, సప్తసంజ్ఞాతురంగాద్రి మునిస్వరభయాస్స్మృతాః ॥
౮ ,, అష్టమస్థానసంజ్ఞాశ్చ వసుసర్పగజాహ్వయః ॥
౯ ,, నవసంజ్ఞాంకగోనంద నిధిగ్రహ విరించయః ॥
౦ ,, ఆకాశం గగనం శూన్యం ॥
౧౦ ,, దిక్సంజ్ఞాః పంక్తిరేవచ ॥
౧౧ ,, ఏకాదశ్యాఖ్య రుద్రాశ్చ ॥
౧౨ ,, మాసార్కా ద్వాదశాహ్వయ ॥
౧౩ ,, త్రయోదశ సమాఖ్యాత గణాకై ర్విశ్వసంజ్ఞికాః ॥
౧౪ ,, చతుర్దశేంద్రమనవః ॥
౧౫ ,, తిథిః పంచదశస్యతు ॥
౧౬ ,, అష్టిన్నృపా షోడశస్యా ॥
౧౭ ,, త్యష్టిస్సప్తదశస్యతు ॥
౧౮ ,, అష్టాదశస్య స్మృతయః పురాణానిధృతి స్తథా ॥
౧౯ ,, ఏకోనవింశ తేరాఖ్యా విజ్ఞేయాతిధృతి స్తథా ॥
౨౦ ,, కృతిర్నఖాశ్చవింశత్యా ॥
౨౧ ,, మూర్ఛనాస్త్వేకవింశతిః ॥
౨౨ ,, ద్వావింశస్యా దాకృతిస్తు ॥
౨౩ ,, త్రయోవింశతి వికృతిః ॥
౨౪ ,, సంకృతిర్జినసిద్ధాశ్చ చతురుత్తరవింశతిః ॥
౨౫ ,, తత్వాని పంచవింశత్యాః ॥

అంకెకువచ్చు సంజ్ఞలు

౨౬ ,, షడ్వింశత్యా స్తథోత్కృతిః ॥
౨౭ ,, ధిష్ణ్యాఖ్యా సప్తవింశత్యా ॥
౩౨ ,, ద్వాత్రింశ ద్దంతసంజ్ఞికాః ॥
౩౩ ,, త్రయస్త్రింశ ద్దేవసంజ్ఞా ॥
౦ ,, శూన్యంపూర్ణం వియన్నభోః ॥
౪౯ ,, తానాఖ్యైనైకపంచాశ ద్దేవమంకాభిధాస్స్మృతాః ॥

క-ట-ప-య పురస్సరవర్ణా నవనవపంచాష్టకల్పితాః క్రమశః ॥
ఞ-ణ-నకారవర్ణాః శూన్యం యుక్తోప్యథోకురంగాద్రిహ్యా ॥
ఏకదశ శతసహస్రాయుత లక్షప్రయుత కోటయః క్రమశః ॥
అర్బుదమబ్జం ఖర్వనిఖర్వ మహాపద్మశంఖవ స్తస్మాత్ ॥
జలధిశ్చాంత్యం మధ్యం పరార్థమితి దశగుణోత్తరాః సంజ్ఞాః ॥
సంఖ్యాయాః స్థానానాం వ్యవహారార్థ కృతాః పూర్వైః ॥

అథ గ్రంథారంభః.

శకాబ్దాద్యానయనక్రమః.

శ్లో॥ షష్ఠిత్రైవింశతిగుణితం వ్యపగతసంవత్సరేణ సమ్మిశ్రం ।
నవగగనాబ్ధిసమేతం ౪౦౯ శకనృపకాలం విజానీయాత్ ॥

టీక॥ గణితస్థానమందు ౬౦ నుంచి ౨౩ చే గుణించి ప్రభవాది గతసంవత్సరము చేర్చి ఆమొత్తమునందు ౪౦౯ చేర్చగా శాలివాహనశక గతాబ్దములగును.

ఉదాహరణము:— ఆనందసంవత్సర చైత్ర శుక్ల ౧ లకు చూపబడును. ఇప్పుడు ౬౦ దీనిని ౨౩ చే గుణించిన ఫలితి ౧౩౮౦. ఇందులో ప్రభవాది ఆనంద సంవత్సరమువఱకు గతాబ్దములగు ౪౭

దీనినిచేర్చి ౭౮ ని చేర్చగా నైన శకాబ్దములు ౧౮౩౬. ఇదియే శాలివాహనశకము. *

శ్లో॥ ధూసీకాలయుతంశాకం భవంతి కలివత్సరాః ॥

టీక॥ శకవత్సరములలో ౩౧౭౯ దీనిని చేర్చగా కల్యబ్దములగును. (ధూ=౯, సీ=౭, కా=౧, ల=౩) కల్యబ్దముల కుదహరణము. శకాబ్దములు ౧౮౩౬ ఇందులో ౩౧౭౯ దీనినిచేర్చగానైన కల్యబ్దములు ౫౦౧౫. ఆనందనామ సంవత్సరమునకు,

—♦ అథ ద్యుగణక్రమః (అహర్గణమ్) ♦—

శ్లో॥ శాకస్సురాగ్నిశ్చందోనో భ్యస్తోఽర్కై-ర్మాసయుక్పృథక్। త్రిఘ్నస్స్వాష్టాబ్ధినేత్రాంశై ర్యుక్తశ్శరశశాంకయుక్। నాగనందాప్త సంయుక్తో దినీకృత్యం దినాన్వితః॥ పృథకస్స్వాష్టాభ్రశైలాంశై ర్యుక్తో వేదాంగభాజితః। లబ్ధావమదినై రూన స్సౌమ్యాది ర్దినసంచయః। ద్యుగణంస ప్తభిర్భ క్తం శేషం సౌమ్యాదివాసరః। వర్జయేద్వర్ధయేదేకం వారోనాయాతిచేతతః॥

శ్లో॥ శాకస్సురాగ్నిశ్చందోనో (౧౩౩౩) భ్యస్తోఽర్కై-(౧౨) ర్మాసయుక్పృథక్। త్రి ౩ ఘ్నస్స్వాష్టాబ్ధినేత్రాం (౨౪౮) శై ర్యుక్తశ్శరశశాంక (౧౫) యుక్। నాగనందా (౯౮) ప్తసంయుక్తో దినీకృత్యం దినాన్వితః। పృథకస్స్వాష్టాభ్రశైలాంశై (౭౦౮) ర్యుక్తోవేదాంగ(౬౪) భాజితః। లబ్ధావమదినై రూన స్సౌమ్యాది ర్దినసంచయః। ద్యుగణం సప్త (౭) భిర్భక్తం శేషం సౌమ్యాదివాసరః। వర్జయే ద్వర్ధయేదేకం వారోనాయాతిచేతతః॥

శ్లో॥ శాకస్సురాగ్నిశ్చందోనో భ్యస్తోఽర్కై- ర్మాసయుక్పృథక్ ॥

టీక॥ శాకః = శాలివాహన శకము వచ్చిన దగుచుండగా, సురాగ్నిచందోనః = సురా ౩౩, అగ్ని ౩, చంద ౧, (౧౩౩౩) ఊనః = తీసివేసి, ఆశేషమును, అర్కైః=

---

* నోటు॥ వర్తమాన షష్టిలో ప్రభవ సం॥ మొ॥ క్షయవత్సరాంతమువఱకును ఇప్పుడు ౨౪ చే గుణించునది. పిమ్మట ప్రతిప్రభవాది క్షయాంత పర్యంతమును ౨౪ లో నొక్కొకటి చేర్చుకుని అయిన సంఖ్యతో ౬౦ ని గుణించునది. యిప్పుడు ౨౪ చె గుణించవలెనుటు.

౧౨చే, అభ్యస్తః=గుణించి, ఆగుణించిన మొత్తమునందు, మాసయుక్=చైత్రాదిగతమాసములను చేర్చి, ఆమొత్తముగాక, ఆ మొత్తమును మఱియొకచోట, పృథక్=వేఱుగానొకప్రతినుంచి,

శ్లో॥ త్రిఘ్నస్స్వాష్టాబ్ధినేత్రాంశై ర్యుక్తశ్శరశశాంకయుక్ ॥

టీక॥ త్రిఘ్నః - ౩, మూడుచె దానిని గుణించి, స్వా - ఆప్రతిని వేఱుగానుంచి, అష్టాబ్ధి నేత్రాంశైర్యుక్తః - అష్టా ౮, అబ్ధి ౪, నేత్రా ౨, (౨౪౮) చేత భాగించిన లబ్ధము, త్రిఘ్నంచెసిన ప్రతియందు కూడి, శరశశాంకయుక్ = శర ౫, శశాంక ౧, (౧౫) యుక్ = కూడి,

శ్లో॥ నాగనందాప్తసంయుక్తో దినీకృత్యం దినాన్వితః ॥

టీక। నాగ - ౮, నందా - ౯, (౯౮) ఆప్తః - భాగించిన లబ్ధమును, గతమాసములు చెర్చిన ప్రతియందు, సంయుక్తః - కూడి, దినీకృత్యం - ముప్పదిచె గుణించి, ఆమొత్తమునందు, దినాన్వితః - గతతిథులను గూడి,

శ్లో॥ పృథకస్స్వాష్టాభ్రశైలాంశై ర్యుక్తో వేదాంగభాజితః ॥

టీక॥ పృథక్ - వేఱుగా మఱియొక ప్రతి నుంచి, స్వా - యింకొకప్రతి నుంచి, అష్టా - ౮, అభ్ర - ౦, శైల - ౭, (౭౦౮) చె భాగించినలబ్ధమును పృథక్ గా నుంచబడిన రెండవప్రతియందు, యుక్తో-కూడి, వేదాఙ్గభాజితః= వేద-౪, అఙ్గ-౬, (౬౪)చె భాగించి,

శ్లో॥ లబ్ధావమదినై రూన స్సౌమ్యాదిర్దినసంచయః ॥

టీక॥ లబ్ధావమదినైరూనః = వేదాఙ్గభాజితలబ్ధము, అవమదినైః - (అవమదినములు) ఆఅవమదినములు, ఊనః - దినాన్వితమైన ప్రతిలో తీసివేసి, ఆ తీసివేసిన మొత్తము, సౌమ్యాదిర్దినసంచయః - బుధవారాది దినమొత్తంబని తెలియవలయును.

శ్లో॥ ద్యుగణంసప్తభిర్భక్తం శేషం సౌమ్యాదివాసరః ।
వర్జయేద్వర్ధయేదేకం వారోనాయాతిచేతతః ॥

టీక॥ ద్యుగణం - ఆదినమొత్తమును, సప్తభిర్భక్తం - ఏడుచె భాగించి, ఆశేషము సౌమ్యాదివాసరములని తెలియవలయును. ఆ (ద్యుగణము)వారము సరిగారానప్పుడు, వర్జయే ద్వర్ధయేదేకం = ఏకంవర్జయేత్ - ఏకం వర్ధయేత్ = అనఁగా ఒకటి తగ్గించడముగాని, నొకటి చెర్చడముగాని అప్పుడు సరిచెసికోఁవలయును.

గణితోదాహరణము:— ఆనందనామ సంవత్సర చైత్ర శు ౧ శుక్రవారమునకు రాబడిన శాలివాహనశక గతాబ్దములు ౧౮౩౬
సురాగ్నిశ్చంద్రోనము అనగా ౧౩౩౩ తీసివేయుట ౧౩౩౩
సశేషము ౫౦౩
౫౦౩ దీనిని ౧౨ చే గుణించగా వచ్చినమొత్తము ౬౦౩౬
చైత్రాది గతమాసములు లేవు గనుక ౦

(౧) ఉదాహరణము:— ౧౮౩౬ గత శాలివాహన శకముగు. ఆనందనామ సం॥ చైత్ర శుక్ల ౧ శుక్రవారమునకు ద్యుగణానయనము.

౧౮౩౬ శాలిశకః
౧౩౩౩ సురాగ్నిచంద్రోనః
౫౦౩

(౨) ౫౦౩
౧౨
౬౦౩౬

(౩) ౬౦౩౬
౦ మాసయుక్
౬౦౩౬

(౪) ౬౦౩౬
౩ త్రిఘ్నం
౧౮౧౦౮

౨౪౮] ౧౮౧౦౮ [౭౧
౧౭౩౬
౩౪౮
౨౪౮
౧౦౦

౧౮౧౦౮
౭౧
౨౮౧౭౯
౧౫ శరశశాంకయుక్
౧౮౧౯౪

౯౮] ౧౮౧౯౪ [౧౮౫
౧౮౧౩౦
౬౪

(౨) ౬౦౩౬
౧౮౫
౬౨౨౧
౩౦ దినీకృత్యం
౧౮౬౬౩౦
౧ దినాన్వితం
* దినాన్వితమైన ప్రతి * ౧౮౬౬౩౧

నోటు॥ అధిమాసము రెండు సంవత్సరముల, యెనిమిది నెలల, ౧౬ దినముల, ౩ గడియల, ౫౫ విఘడియలకు పునః అధిమాసము సంభవించును. ఒకానొకప్పుడు కొంచము వ్యత్యయముగాకూడా రాబడును.

(పృ) ౧౮౬౬౩౧
౨౬౩
౧౮౬౮౯౪

(స్వా) ౭౦౮] ౧౮౬౬౩౧ [౨౬౩
౧౮౬౨౦౪
౪౨౭

౬౪] ౧౮౬౮౯౪ [౨౯౨౦ అవమదినాః
౧౮౬౮౮౦
౧౪

* ౧౮౬౬౩౧
౨౯౨౦
౧౮౩౭౧౧ (ద్యుగణం)

ద్యుగణం — ౧౮౩౭౧౧ —— ౭] ౧౮౩౭౧౧ [౨౬౨౪౪
౧౮౩౭౦౮
౩ శేషము వచ్చెను.

సౌమ్యవారాది ౩ శుక్రవారమని గ్రహించవలయును.

గడచిన ఆనందనామ సంవత్సర చైత్ర శుక్ల ౧ శుక్రవారస్య గణితానయనము.

శాలివాహనశకే గతాబ్దాః	౧౮౩౬
ఏతద్గ్రంథ ధ్రువాబ్దాః	౫౦౩
ఏతేషాం మాసాః	౬౦౩౬
గతమాసాః	౦
అధిమాసాః	౧౮౫
మాసాదిమాసయుతః	౬౨౨౧
వర్తమాన తిథిః	౧
ఏతేషాం తిథయః	౧౮౬౬౩౧
క్షయతిథయః (అవమతిథి)	౨౯౨౦
సౌమ్యవారా ద్యహర్గణః	౧౮౩౭౧౧

ద్యుగణమును ౭ చే భా॥ వచ్చినలబ్ధం ౨౬౨౪౪ శే ౩
అత్ర సౌమ్యవారాది శుక్రవారమని తాత్పర్యము.
శ్లో॥ వర్జయే ద్వర్ధయేదేకం వారోనాయాతిచేత్తతః ॥
తా॥ ద్యుగణమును ౭ చే భాలుగానగా వారమునకు ౧ ఎచ్చు తక్కువగా వచ్చునప్పుడు తక్కువయయ్యెనేని ౧ టి చేర్చుకొనదగును. అధిక మయ్యెనేని ౧ తివచవలెను. ఇప్పుడు వ్యత్యస్తము లేదు గనుక ద్యుగణములో సంస్కరించనక్కఱలేదు. ఇతిద్యుగణాధికారస్సమాప్తః.

—♦ అధిమాస ద్యుగణక్రమః ♦—

శ్లో॥ అధిమాసాఖ్యలబ్ధేచ యద్యేకోప్యధిగాగతః ।
శుద్ధమాసాంతపర్యంతం త్రింశోనం ద్యుగణంస్ఫుటమ్ ॥

తా॥ అధిమాసము సంభవించునప్పుడు శుద్ధ మాసాంతపర్యంతము వచ్చు ద్యుగణమునందు ౩౦ ని తీసివేసి అహర్గణము స్ఫుటము చేసికొనవలెననుట.

—♦ ఆకృతి చతుష్కవర్ష రవిపదకానైనక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఆకృతి ద్యుగణాదాప్తం శైలాబ్ధి వ్యోమభూగుణైః ౩౧౦౪౭ ।
తచ్ఛేషాత్కరసేంద్రాప్తం (౧౪౬౧) చతుష్కమథ శేషతః ।
భ వేదశ్రాంగరామాప్తం (౩౬౫) వర్షం శేషో రవేఃపదమ్ ॥

తా॥ ద్యుగణమనఁగా అహర్గణమును (౩౧౦౪౭) దీనిచే భాగించినలబ్ధము ఆకృతిసంజ్ఞ యనఁబడును. ఆశేషమును (౧౪౬౧) చేభాగించినలబ్ధము చతుష్కమనఁబడును. ఆశేషమును (౩౬౫)చేభాగించినలబ్ధము వర్షమనఁబడును. ఆశేషము రవిపదకమని తెలియవలయును.

ఉద॥ గడచిన ఆనందనామ సం॥ చైత్ర శుక్ల శుక్రవాసరము వరకు రాబడిన ద్యుగణము ... ... ౧౮౩౭౧౧.

శైలాబ్ధివ్యోమభూగుణైః ౩౧౦౪౭] ౧౮౩౭౧౧ [౫ ఆకృతి
౧౫౫౨౩౫

కరసేంద్రాప్తం ౧౪౬౧) ౨౮౪౭౬ (౧౯ చతుష్కం
౧౪౬౧
శేషం ౧౩౮౬
౧౩౮౬౬
౧౩౧౪౯

భశ్రాంగరామాప్తం ౩౬౫) ౭౧౭ (౧ వర్షము
౩౬౫
శేషం ౩౫౨ రవిపదకము

నోటు॥ అబ్దాదియందును, పదకాదియందును లెక్కి ద్యుగణముచేసి పంచాఙ్గము గుణింపవలయు ననుట. ఇది శిష్టాచార సాంప్రదాయము.

—♦ రవి స్వ ధ్రువమ్ ♦—

శ్లో॥ రవేర్ధ్రువ స్తర్క యమా శైలవేదా నవాశ్వినః । ఆకృత్యాఖ్యం ద్విగుణితం భజేన్నంద తురఙ్గమైః । ఫలంతు నాడికాద్యంచ ధ్రువేర్కస్యచ యోజయేత్ । చతుష్కసంజ్ఞికం నందై ర్హత్వానాగ శరై ర్భజేత్ । ఫలంతు నాడికాద్యంచ ధ్రువేర్కస్య విశోధయేత్ । ఫలంతు నాడికా వర్షాహ్వయశ్చంద్రగుణై ర్హత్వాశైల యమైర్భజేత్ । ఫలంతు నాడికాద్యంచ ధ్రువేర్కస్య విశోధయేత్ । సంస్కృతస్థైర్ధనఋణై ధ్రువస్యాత్స్వధ్రువోరవేః ॥

శ్లో॥ రవేర్ధ్రువ స్తర్కయమా ౨౬ శైలవేదా ౪౭ నవాశ్వినః ౨౯ । ఆకృత్యాఖ్యం ద్విగుణితం భజేన్నందతురఙ్గ ౭౯ (౨౬, ౪౭, ౨౯, ౦) ధ్రువేర్కస్యచయోజయేత్ । చతుష్కమైః । ఫలంతు నాడికాద్యంచ ధ్రువేర్కస్యచయోజయేత్ । చతుష్కసంజ్ఞికంనందై ౯ ర్హత్వా నాగశరై ౫౮ ర్భజేత్ । ఫలంతు నాడికాద్యంచ ధ్రువేర్కస్య విశోధయేత్ । వర్షాహ్వయ శ్చంద్రగుణై ౩౧ ర్హత్వాశైలయమై ౨౭ ర్భజేత్ । ఫలంతునాడికాద్యంచ ధ్రువేర్కస్య విశోధయేత్ । సంస్కృతస్థైర్ధనఋణై ధ్రువస్యాత్స్వధ్రువోరవేః ॥

శ్లో॥ రవేర్ధ్రువ స్తర్కయమా శైలవేదా నవాశ్వినః ॥

టీక॥ రవేః=సూర్యునియొక్క, ధ్రువః=పూర్వస్వధ్రువము, తర్క-౬ యమ - ౨ అనగా ౨౬, శైలవేదా నవాశ్వినః = శైల - ౭, వేదా-౪ (౪౭) నవా - ౯, అశ్వి-౨, అనగా ౨౯, ధ్రువము ౨౬, ౪౭, ౨౯, ౦.

శ్లో॥ ఆకృత్యాఖ్యం ద్విగుణితం భజేన్నంద తురంగమైః ॥

టీక॥ ఆకృత్యాఖ్యం = ఆకృతిని, ద్విగుణితం = రెంటిచేతగుణించి, భజేన్నంద తురంగమైః = నంద - ౯, తురంగ - ౭ (౭౯) చే, భజేత్ = భాగించవలెననుట.

శ్లో॥ ఫలంతు నాడికాద్యంచ ధ్రువేర్కస్యచ యోజయేత్ ॥

టీక॥ పైన చెప్పిన ౭౯ చే భాగించిన, నాడికాదిఫలంతు-గడియా విఘడియా లిప్తాది ఫలమైతే, ధ్రువేర్కస్యచ యోజయేత్ = సూర్య

స్వధృవమునందు కలుపవలెను. అనఁగా (౨౬, ౪౭, ౨౯, ౦,) లో నాడికాదిగా చేర్చవలయును.

శ్లో॥ చతుష్కసంజ్ఞికంసంద్రై ర్హత్వానాగ శరైర్భజేత్ ।
ఫలంతు నాడికాద్యంచ ధ్రువేర్కస్య విశోధయేత్ ॥

టీక॥ చతుష్క సంజ్ఞికం = చతుష్క మను పేరుగల దానిని, సంద్రైః - ౯ చేత, హత్వా - గుణించి, నాగశరై ర్భజేత్ - (౫౮) చేత భాగింపవలయును, నాడీకాది - గడియాదిగా రాబడిన, ఫలంతు - ఫలమైతే, ధ్రువేర్కస్య - సూర్యునియొక్క ధ్రువమం దనఁగా ఆకృతిఫల సంస్కృతరవిలో, విశోధయేత్ - తీసివేయవలెననుట.

శ్లో॥ వర్షాహ్వయశ్చంద్రగుణై ర్హత్వాశైల యమైర్భజేత్ ।
ఫలంతు నాడికాద్యంచ ధృవేర్కస్య విశోధయేత్ ॥

టీక॥ వర్షాహ్వయ శ్చంద్రగుణై = వెనుక రాబడిన వర్షమును, చంద్రగుణైః = ౩౧ చే, హత్వా - గుణించి, శైల యమైర్భజేత్ = ౨౭ చే భాగించవలెననుట, ఫలంతు నాడికాదిగా రాబడిన, ఫలమైతే చతుష్కఫలసంస్కృత రవిధృవములో, విశోధయేత్ - తీసివేయవలెననుట.

శ్లో॥ సంస్కృతస్థై ర్ధనఋణై ర్ధ్రువస్యా స్వధృవో రవేః ॥

తా॥ ఆకృతి చతుష్క వర్ష ఫలము సూర్య స్వధృవమందు క్రమవిధిగా ధనఋణముల ప్రకారము సంస్కరింపవలెననుట.

ఉదాహరణము:— ఆనందనామ సం॥ చైత్ర శుక్ల ౧ శుక్రవారమునకు రాబడినద్యుగణము (౧౮౩౭౧౧,) వీనివలనరాబడిన ఆకృతి౫, చతుష్కం ౧౯, వర్షము ౧.

	న.	ఘ.	వి.	లిప్త.
రవి పూర్వస్వధృవం	౨౬	౪౭	౨౯	౦
ఆకృతిఫలం (ధనం)		౦	౭	౩౬
౫ ఆకృతి * ఆకృతిఫల సంస్కృతరవిః	౨౬	౪౭	౩౬	౩౬

ఆనయనము.

	న.	ఘ.	వి.	లి.
రవి స్వధ్రువం	౨౬	౪౭	౨౯	౦
(౫) ఆకృతిఫలం-ధనం		౦	౭	౩౬
ఆకృతిఫల సంస్కృతరవిః	౨౬	౪౭	౩౬	౩౬
(౧౯) చతుష్కఫలం-ఋణం		౨	౫౬	౫౩
చతుష్కఫల సంస్కృతరవిః	౨౬	౪౪	౩౯	౪౩
(౧) వర్షం-వర్షఫలం-ఋణం		౧	౮	౫౩
వర్షఫల సంస్కృతరవిః	౨౬	౪౩	౩౦	౫౦

(ఇదియే రవి స్ఫుట స్వ ధృవం)

—* అథ అమిత ప్రమిత వృత్త చంద్ర పదకానైనక్రమః *—

శ్లో॥ అమితం ద్యుగణాదాప్తం నందాష్ట పవన గ్రహైః । శేషాదవాప్తం ప్రమితం నవాద్రి రదనై స్తథా । శేషా న్నాగజినై ర్వృత్తం తతశ్శేషో విధోఃపదమ్ ॥

తా॥ ముందుగా ద్యుగణమును బెట్టి, నందాష్ట పవన గ్రహై (౯౫౮౯) చే భాగించిన లబ్ధము అమితము, ఆ శేషమును నవాద్రి రదనైస్తథా (౩౨౭౯ చే భాగించిన లబ్ధము ప్రమితము, ఆ శేషమును నాగజినై ర్వృత్తం (౨౪౮) చే భాగించిన లబ్ధము వృత్తము, ఆ శేషము చంద్రపదకమని తాత్పర్యము.

ఉదాహరణము:— గడచిన ఆనందనామ సంవత్సర చైత్ర శుక్ల ౧ శుక్రవారమునకు రాబడిన ద్యుగణము ... ౧౮౩౭౧౧

౯౫౮౯) ౧౮౩౭౧౧ (౧౯ అమితం
౧౮౨౧౯౧
౩౨౭౯) ౧౫౨౦ (౦ ప్రమితం
౦౦౦౦
౨౪౮) ౧౫౨౦ (౬ వృత్తం
౧౪౮౮
౩౨ చంద్రపదకం

—* చంద్రస్వధ్రువమ్ *—

శ్లో॥ చంద్రస్య తర్కనేత్రాణి నాగపక్ష వియచ్ఛరాః। అమితం పృథగృక్షఘ్నం నైనాఙ్గ విలోచనైః। భజేల్లబ్ధో నితంభాద్యం శోధ్యం హిమకరధ్రువే। ప్రమితం వసునేత్రఘ్నం భజేచ్చంద్ర తురంగమైః। ఫలంతు భాదికంచైవ యోజ్యం హిమకరధ్రువే। వృత్తం ద్విగుణితం ద్విష్ఠం చన్ద్రాక్షిఘ్నం జినేషుభిః। భజేల్లబ్ధయుతంభాద్యం యోజ్యం హిమకరధ్రువే। ఏతైఃకృతైర్ణస్వధనై ర్ధ్రువస్యాత్స్వధృవో విధోః॥

శ్లో॥ చంద్రస్య తర్కనేత్రాణి (౨౬) నాగపక్ష (౨౮) వియచ్ఛ (౫) రాః॥ అమితం పృథగృక్ష (౨౭) ఘ్నం నైనాఙ్గవిలోచనైః (౨౬౨)। భజేల్లబ్ధోనితంభాద్యం శోధ్యం హిమకరధ్రువే। ప్రమితం వసునేత్ర(౨౮) ఘ్నం భజేచ్చంద్ర తురంగ (౭౧) మైః। ఫలంతు భాదికంచైవ యోజ్యం హిమకరధ్రువే। వృత్తం ద్విగుణితం (౨) ద్విష్ఠం చన్ద్రాక్షి (౨౧) ఘ్నం జినేషుభిః (౫౨౪)। భజేల్లబ్ధ యుతంభాద్యం యోజ్యం హిమకర ధ్రువే। ఏతైఃకృతైర్ణస్వధనై ర్ధ్రువస్యాత్స్వధ్రువో విధోః॥

టీక॥ చన్ద్రస్య - చంద్రునియొక్క, ధ్రువః-ధ్రువము, తర్క - ౬, నేత్రాణి - ౨, మొత్తము (౨౬) నాగ - ౮, పక్ష - ౨, అనఁగా (౨౮) వియచ్ఛరాః - ౫, అనఁగా చంద్ర స్వధ్రువము ౨౬-౨౮-౫-౦.

అమితం — అమిత సంజ్ఞను, పృథక్ — మఱియొక ప్రతిని బెట్టి, ఋక్షఘ్నం - ౨౭ చే గుణించి, నైనాఙ్గవిలోచనైః - ౨౬౨ చేత, భజేత్ - భాగించిన, లబ్ధం - లబ్ధమును, ఊనితం - తీసివేయవలయును. అట్లు తీసివేయఁగా మిగిలినలబ్ధము, హిమకరధ్రువే - చంద్రధ్రువమందు, శోధ్యం - నక్షత్రాదిగా, సంస్కరించవలెను. అనఁగా తివచవలెను.

ప్రమితం - ప్రమితమును, వసునేత్రఘ్నం - ౨౮ చే గుణించి, చంద్రతురఙ్గమైః - ౭౧ చే, భజేత్ - భాగించవలయును. ఫలంతు - ఫలమైతే, హిమకరధ్రువే - చంద్రస్వధ్రువమందు, యోజ్యం - కల్పవలె ననుట, వృత్తం - వృత్తమును, ద్విగుణితం - రెంటిచేగుణించి, ద్విష్ఠం- మఱియొకప్రతినిబెట్టి, చంద్రాక్షిఘ్నం - ౨౧ చే గుణించి, జినేషుభిః - ౫౨౪ చే భాగించిన లబ్ధము మొదటిప్రతిలో నక్షత్రాదిగాకల్పి, హిమకరధ్రువే - చంద్రధ్రువమందు, యోజ్యం - కల్పవలెను. ఈప్రకారము చంద్రధ్రువ సంస్కారము తెలియవలయును. (ఘ్నం - అనఁగా గుణించుటయని యభిప్రాయము.) అనఁగా,

గడచిన ఆనందనామసంవత్సర చైత్రశుక్ల ౧ శుక్రవారమునకు రాబడినద్యుగణం (౧౮౩౭౧౧) యిందుకు అమితం (౧౫) ప్రమితం (౦) వృత్తం (౬) చంద్రపదకం (౩౨) ఏతద్గ్రంథోక్త చంద్ర స్వధృవము ౨౬-౨౮-౫-౦.

—* అత్ర [౧] అమితసంస్కారమ్ *—

[౧౫] అమితమును ౨౭ చే గుణించి, ౨౬౨ చేత భాగించవలెను. ఆ భాగించిన లబ్ధము నొకచోట వ్రాసికొనవలయును. ఆ శేషమును ౬౦ చె గుణించి ౨౬౨ చేత భాగించిన లబ్ధము నొకచోట వ్రాసికొనవలెను. ఆ శేషమును ౬౦ చె గుణించి, ౨౬౨ చేత భాగించగా వచ్చిన లబ్ధము నొకచోట వ్రాసికొనవలయును. ఆ శేషమును ౬౦ చె గుణించి, ౨౬౨ చేత భాగించవలెను. ఇచ్చట గణితాగతముగా వచ్చిన అమితఫలం నక్షత్రాదిగా ఋణం చేయవలయును. అనఁగా తిసివేయవలయును. చంద్రస్వధ్రువమందు చంద్రస్వధ్రువము నక్షత్రాదిగా ౨౬-౨౮-౫-౦.

—————

—* అత్ర [౨] ప్రమితసంస్కారమ్ *—

ప్రమితమును ౨౮ చె గుణించి, ౭౧ చే భాగించిన లబ్ధమును ఒకచోట వ్రాసికొనవలెను. ఈలబ్ధము నక్షత్రసంజ్ఞ, ఆ శేషమును ౬౦చే గుణించి ౭౧ చె భాగించినలబ్ధం ఘటికలు, ఆ శేషమును ౬౦చె గుణించి ౭౧ చేత భాగించినలబ్ధం విఘటికలు, ఆ శేషమును ౬౦ చె గుణించి ౭౧ చె భాగించగా వచ్చిన లబ్ధం లిప్తలు. ఇచ్చట గణితాగతముగా రాబడినమొత్తమును అమితఫల సంస్కృతచంద్రునిలో నక్షత్రాదిగా ధనం చేయవలెను.

—————

—* అత్ర [3] వృత్తసంస్కారమ్ *—

గణితాగతముగా రాబడిన వృత్తమును ౨ చె గుణించి ఆగుణించిన మొత్తమును ఒకచోట వేఱుగా నుంచుకొని ౨౧ చేత గుణించి ౫౨౪ చె భాగించినలబ్ధం నక్షత్రములు, ఆశేషమును ౬౦ చె గుణించి ౫౨౪ చె భాగించినలబ్ధం ఘటికలు, ఆశేషమును ౬౦ చె గుణించి ౫౨౪ చె భాగించిన లబ్ధం విఘటికలు, ఆశేషమును ౬౦ చె గుణించి ౫౨౪ చె భాగించగా వచ్చిన లబ్ధం లిప్తలు. ఇచ్చట రాబడిన నక్షత్రఘడియ విఘడియా లిప్తలు నక్షత్రాదిగా ధనం చేసికొనవలయును. అనఁగా కూడవలె ననుట.

అమితం ౧౯, ప్రమితం [౦] వృత్తం ౬,

అమితం పృథక్ర్పతి ౧౯ ౦ ౦ ౦

అమితఫలం ఋణం ౧ ౫౭ ౨౮ ౫౧

౧౭ ౨ ౩౧ ౯

చంద్రస్వధృవమ్.

౨౬ ౨౮ ౯ ౦

౧౭ ౨ ౩౧ ౯

౯ ౨౬ ౩౭ ౫౧ అమితఫల సంస్కృతచంద్రః

౦ ౦ ౦ ౦ [ధ] ప్రమితం [౦] వచ్చినదిగాన

౯ ౨౬ ౩౭ ౫౧ ప్రమితఫల సంస్కృతచంద్రః

వృత్తం ౬ కి ద్విగుణితం చేయుగావచ్చినది-

౧౨ ౦ ౦ ౦

౦ ౧౫ ౬ ౫౨ వృత్త ఫ-సం-ధనం

౧౨ ౧౫ ౬ ౫౨

౯ ౨౬ ౩౭ ౫౧

౧౨ ౧౫ ౬ ౫౨

వృ-ఫ-సం-చంద్ర- ... ౨౧ ౪౧ ౪౪ ౪౩

మచిలీపట్టణస్య దేశాంతరఫలం విఘటికాది ఋణం ౩౩ ౪

చంద్రస్య స్ఫుటస్వధ్రువః- ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౩౯

—* అథ దేశాంతర సంస్కార క్రమః *—

శ్లో॥ గోలకొండ పురస్యాధ్వయోజనా నిఖమేదినీ (౧౦) (ఖం) (మేదినీ ౧) చత్వారింశద్యోజనాని (౨౪) కుండినీ నగరస్యచ। మచిలీపట్టణ స్యాధ్వయోజనాని రసాంబుధిః। ౪౬ (రస ౬) అంబుధిః ౪) శ్రీమద్రాజమహేంద్రస్య పంచాశద్యోజనానిచ। ఏతేభూమధ్య రేఖాయాః పూర్వసంజ్ఞాః ప్రకీర్తితాః। తత్సంజ్ఞకాఙ్ వినిక్షిప్యగజైకాప్తా వినాడికాః। (గజ ౮) (ఏక ౧) తద్వినాడ్యాదికంచార్క స్వధృవేచ విశోధయేత్। తత్సంజ్ఞకాఙ్ వినిక్షిప్య విశ్వ(౧౩) ఘ్నంచగజైకహృత్। (గజ ౮) (ఏక ౧) ఫలం వినాడికాశ్చంద్ర స్వధృవేచ విశోధయేత్॥

టీ॥ గోలకొండపురస్య = గోలకొండ పట్టణముయొక్క, అధ్వ = మార్గము, నిఖమేదినీ = ఖం౦ = మేదినీ = అనఁగా భూమి ౧ మొత్తము (పది) యోజనాని = యోజనములు, స్యాత్ = అగును. కుండినీనగరస్య = కుండినీ నగరమునకైతే, చత్వారింశ = ౨౪, యోజనాని = యోజనములు, స్యాత్ = అగును. మచిలీపట్టణస్య = మచిలీపట్టణమునకైతే, రసాంబుధిః = (౪౬) యోజనాని = యోజనములు, స్యాత్ = అగును. ఏతే = ఈ చెప్పబడినవి, భూ మధ్య రేఖాయాః = భూ మధ్య రేఖయొక్క, పూర్వసంజ్ఞాః = పూర్వసంజ్ఞయని, ప్రకీర్తితాః = చెప్పఁబడెను. తత్సంజ్ఞకాఙ్ = సూర్యునకు ఆయా దేశ యోజనములను గ్రహించి, వినిక్షిప్య = ఉంచి, గజైకాప్తావినాడికాః = ౧౮చేత, ఆప్తం = భాగింపబడిన, లబ్ధం = లబ్ధము, వినాడికాః = వినాడికలు, అర్క స్వధృవే = సూర్యస్వధృవమందు, విశోధయేత్ = తీసివేయవలెను. శ్రీమతు = శోభాయుక్తమైన, రాజమహేంద్రస్య = రాజమహేంద్రవరంనకైతే, పంచాశత్ = ౫౦ యాభైయోజనములు, స్యాత్ = అగును.

చంద్రునకు:— తత్సంజ్ఞకాఙ్ = ఆయా యోజనములను, వినిక్షిప్య = ఉంచి, విశ్వఘ్నంచ = ౧౩ చే గుణించి, గజైకహృత్ = ౧౮ చేత భాగించిన, లబ్ధఫలము = లబ్ధఫలము, చంద్రస్వధృవే = చంద్ర స్వధృవమందు, విశోధయేత్ = తీసివేయవలెననుట.

కించ॥ శ్లో॥ శ్రీశైలవింధ్యాచలమధ్యదేశే శ్రీకృష్ణవేణ్యాశ్రిత పుణ్యదేశే। శ్రీకుండినీనామపురాఖ్య కొండపల్లీనగర్యాభువి రేజతుర్యే। భూరేఖకాప్రాక్త్సిత గోలకొండ పురస్య దిక్సంజ్ఞక ౧౦ యోజనాని। భూరేఖకాప్రాక్త్సిత కొండపల్లిపురస్య చాధ్వాకథితః ఖవేదా। ౪౦॥ చత్వారింశద్యోజనాంతే మయాధ్యా ఘ్నా రేఖాయాః పూర్వ భాగే నగర్యోః షట్త్రింశోర్ధ్వత్ర్యం గుహ్యైర్వాతే భాస్యాచ్ఛిధా న్యోక్తాః కుండినీ కొండపల్యోః॥

భూరేఖకు, పూర్వపశ్చిమ దేశాంతర స్థిత యోజనములు

—♦ వెలిపెడి చక్రము ♦—

దేశ సంఖ్య.	వర్ణక్రమ దేశ నామములు.	రేఖకు దేశ ముండు దిక్కు.	దూరయోజనములు.	దేశ సంఖ్య.	వర్ణక్రమ దేశ నామములు.	రేఖకు దేశ ముండు దిక్కు.	దూరయోజనములు.
౧	ఆర్కాడు —	తూర్పు.	౨౬	౧౮	తిరువనందపురము	తూర్పు	౮
౨	ఉదకమండలము	—	౭	౧౯	ధార్వాడ-ఇది రేఖోపరిస్థితం }	—	
౩	కడప —	—	౧౩	౨౦	నాగపూరు —	—	౨౫
౪	కన్ననూరు —	పశ్చిమ	౪	౨౧	నెల్లూరు —	—	౩౧
౫	కర్నూలు —	తూర్పు	౧౭	౨౨	ప్రయాగ —	—	౪౫
౬	కాంచీపురము —	—	౨౯	౨౩	బళ్ళారి —	—	౮
౭	కాకినాడ —	—	౪౯	౨౪	బెంగుళూరు —	—	౧౪
౮	కాశి —	—	౫౪	౨౫	మంగుళూరు —	పశ్చిమ	౮
౯	కోయంబత్తూరు	—	౮	౨౬	మచిలీపట్టణము	తూర్పు	౪౬
౧౦	గుంటూరు —	—	౩౪	౨౭	మధుర —	—	౪౯
౧౧	గుత్తి —	—	౧౪	౨౮	మైసూరు —	—	౭
౧౨	గూడలూరు —	—	౨౯	౨౯	రాజమహేంద్రము	—	౫౦
౧౩	గంజాం —	—	౭౦	౩౦	విజయనగరము	—	౫౭
౧౪	చెన్నపురి —	—	౨౫	౩౧	విశాఖపట్టణము	—	౫౬
౧౫	చిత్తూరు —	—	౩౩	౩౨	శ్రీకాకుళము	—	౬౧
౧౬	తంజావూరు —	—	౨౫	౩౩	సేలము —	—	౧౭
౧౭	తిరునెల్వేలి —	—	౨౧	౩౪	హైదరాబాదు	—	౨౧

1 - 2 యోజనములు హెచ్చు తక్కువలున్న చోటుల ఆ యా దేశములవారు గ్రహి చేసుకుని పంచాంగము చేసికొనవలెను. ఇది శిష్టాచారము.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

చాంద్రం — ఘటం.

వర్షాంకం — ఘటం.

పదక.	నక్షు.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౧	౦	౪	౨౪	గతి.	౪	౨౪	దినార్ధ.	౧౫	౧౮	౨౧	౨౫
౨	౦	౮	౪౮		౪	౨౪		౧౫	౧౯	౨౧	౨౮
౩	౦	౧౩	౧౨	…	౪	౨౪	…	౧౫	౨౦	౨౧	౩౧
౪	౦	౧౭	౩౮		౪	౨౪		౧౫	౨౧	౨౧	౩౩
౫	౦	౨౨	౨	…	౪	౨౪	…	౧౫	౨౨	౨౧	౩౬
౬	౦	౨౬	౨౬		౪	౨౪		౧౫	౨౩	౨౧	౩౯
౭	౦	౩౦	౫౦	…	౪	౨౪	…	౧౫	౨౪	౨౧	౪౨
౮	౦	౩౫	౧౩		౪	౨౩		౧౫	౨౬	౨౧	౪౪
౯	౦	౩౯	౩౬	…	౪	౨౩	…	౧౫	౨౭	౨౧	౪౭
౧౦	౦	౪౩	౫౯		౪	౨౩		౧౫	౨౮	౨౧	౫౦
౧౧	౦	౪౮	౨౨	…	౪	౨౩	…	౧౫	౨౯	౨౧	౫౨
౧౨	౧	౫౨	౪౫		౪	౨౩		౧౫	౩౦	౨౦	౫౫
౧౩	౧	౫౭	౮	…	౪	౨౩	…	౧౫	౩౧	౨౦	౫౮
౧౪	౧	౧	౩౧		౪	౨౩		౧౫	౩౩	౨౦	౬౦
౧౫	౧	౫	౫౪	…	౪	౨౨	…	౧౫	౩౪	౨౦	౬౩
౧౬	౧	౧౦	౧౬		౪	౨౨		౧౫	౩౫	౨౦	౬౫
౧౭	౧	౧౪	౩౭	…	౪	౨౨	…	౧౫	౩౬	౨౦	౬౮

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

చాంద్రం — క్షయం. వర్షాంకం — క్షయం.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౧౮	౧	౧౮	౫౯	గతి.	౪	౨౨	దినార్ధ.	౧౫	౩౭	౨౦	౭౦
౧౯	౧	౨౩	౨౧		౪	౨౧		౧౫	౩౮	౨౦	౭౩
౨౦	౧	౨౭	౪౨	...	౪	౨౧	...	౧౫	౩౯	౧౯	౭౫
౨౧	౧	౩౨	౩		౪	౨౧		౧౫	౪౦	౧౯	౭౮
౨౨	౧	౩౬	౨౪	...	౪	౨౧	...	౧౫	౪౨	౧౯	౮౦
౨౩	౧	౪౦	౪౫		౪	౨౧		౧౫	౪౩	౧౯	౮౩
౨౪	౧	౪౫	౭	...	౪	౨౧	...	౧౫	౪౪	౧౯	౮౫
౨౫	౧	౪౯	౨౮		౪	౨౧		౧౫	౪౫	౧౯	౮౮
౨౬	౧	౫౩	౪౯	...	౪	౨౧	...	౧౫	౪౬	౧౮	౯౦
౨౭	౧	౫౮	౧౦		౪	౨౦		౧౫	౪౭	౧౮	౯౨
౨౮	౨	౨	౩౦	...	౪	౨౦	...	౧౫	౪౮	౧౮	౯౫
౨౯	౨	౬	౫౦		౪	౨౦		౧౫	౪౯	౧౮	౯౭
౩౦	౨	౧౧	౧౦	...	౪	౨౦	...	౧౫	౫౦	౧౭	౯౯
౩౧	౨	౧౫	౩౦		౪	౨౦		౧౫	౫౧	౧౭	౧౦౧
౩౨	౨	౧౯	౫౦	...	౪	౨౦	...	౧౫	౫౨	౧౭	౧౦౩
౩౩	౨	౨౪	౧౦		౪	౨౦		౧౫	౫౩	౧౭	౧౦౫
౩౪	౨	౨౮	౩౦	...	౪	౧౯	....	౧౫	౫౪	౧౭	౧౦౭
౩౫	౨	౩౨	౪౯		౪	౧౯		౧౫	౫౫	౧౭	౧౧౦
౩౬	౨	౩౭	౮	...	౪	౧౯	...	౧౫	౫౬	౧౬	౧౧౨

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

చాంద్రం — క్షయం. వర్షాంకం — క్షయం.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౩౭	౨	౪౧	౨౭		౪	౧౯		౧౫	౫౭	౧౬	౧౧౪
౩౮	౨	౪౫	౪౬	...	౪	౧౯	...	౧౫	౫౮	౧౬	౧౧౬
౩౯	౨	౫౦	౬		౪	౧౯		౧౫	౫౯	౧౬	౧౧౭
౪౦	౨	౫౪	౨౫	...	౪	౧౯	...	౧౬	౦	౧౫	౧౧౯
౪౧	౨	౫౮	౪౪		౪	౧౯		౧౬	౦	౧౪	౧౨౧
౪౨	౩	౩	౩	...	౪	౧౮	...	౧౬	౧	౧౪	౧౨౩
౪౩	౩	౭	౨౧		౪	౧౮		౧౬	౨	౧౪	౧౨౫
౪౪	౩	౧౧	౩౯	...	౪	౧౮	...	౧౬	౩	౧౪	౧౨౭
౪౫	౩	౧౫	౫౭		౪	౧౮		౧౬	౪	౧౩	౧౨౮
౪౬	౩	౨౦	౧౫	...	౪	౧౮	...	౧౬	౫	౧౩	౧౩౦
౪౭	౩	౨౪	౩౩		౪	౧౮		౧౬	౫	౧౩	౧౩౨
౪౮	౩	౨౮	౫౧	...	౪	౧౮	...	౧౬	౬	౧౨	౧౩౩
౪౯	౩	౩౩	౧౦		౪	౧౮		౧౬	౭	౧౨	౧౩౫
౫౦	౩	౩౭	౨౮	...	౪	౧౭	...	౧౬	౮	౧౨	౧౩౬
౫౧	౩	౪౧	౪౫		౪	౧౭		౧౬	౮	౧౨	౧౩౭
౫౨	౩	౪౬	౨	...	౪	౧౭	...	౧౬	౯	౧౧	౧౩౯
౫౩	౩	౫౦	౧౯		౪	౧౭		౧౬	౧౦	౧౧	౧౪౧
౫౪	౩	౫౪	౩౬	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౦	౧౦	౧౪౨
౫౫	౩	౫౮	౫౩		౪	౧౭		౧౬	౧౧	౧౦	౧౪౩

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్షు.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౫౬	౪	౩	౧౦	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౨	౧౦	౧౪౫
౫౭	౪	౭	౨౭		౪	౧౭		౧౬	౧౨	౧౦	౧౪౬
౫౮	౪	౧౧	౪౪	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౩	౯	౧౪౭
౫౯	౪	౧౬	౧		౪	౧౭		౧౬	౧౪	౯	౧౪౮
౬౦	౪	౨౦	౧౮	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౪	౯	౧౪౯
౬౧	౪	౨౪	౩౫		౪	౧౭		౧౬	౧౪	౮	౧౫౦
౬౨	౪	౨౮	౫౨	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౫	౮	౧౫౧
౬౩	౪	౩౩	౯		౪	౧౭		౧౬	౧౫	౮	౧౫౨
౬౪	౪	౩౭	౨౫	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౬	౭	౧౫౩
౬౫	౪	౪౧	౪౨		౪	౧౭		౧౬	౧౬	౭	౧౫౪
౬౬	౪	౪౫	౫౮	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౬	౭	౧౫౫
౬౭	౪	౫౦	౧౪		౪	౧౬		౧౬	౧౭	౬	౧౫౬
౬౮	౪	౫౪	౩౦	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౭	౬	౧౫౭
౬౯	౪	౫౮	౪౬		౪	౧౬		౧౬	౧౭	౬	౧౫౭
౭౦	౫	౩	౨	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౮	౫	౧౫౭
౭౧	౫	౭	౧౮		౪	౧౬		౧౬	౧౮	౫	౧౫౮
౭౨	౫	౧౧	౩౫	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౮	౫	౧౫౮
౭౩	౫	౧౫	౫౧		౪	౧౬		౧౬	౧౮	౪	౧౫౯
౭౪	౫	౨౦	౭	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౮	౪	౧౫౯

ఆషాఢం — శుక్లం.

[illegible] — శుక్లం.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్షు.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౭౫	౫	౨౪	౨౩	గతి.	౪	౧౬	దినార్ధ.	౧౬	౧౯	౪	౧౬౦
౭౬	౫	౨౮	౩౯		౪	౧౬		౧౬	౧౯	౩	౧౬౧
౭౭	౫	౩౨	౫౫	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౯	౩	౧౬౨
౭౮	౫	౩౭	౧౧		౪	౧౬		౧౬	౧౯	౨	౧౬౧
౭౯	౫	౪౧	౨౭	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౮	౨	౧౬౧
౮౦	౫	౪౫	౪౨		౪	౧౬		౧౬	౧౮	౧	౧౬౧
౮౧	౫	౪౯	౫౮	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౮	౧	౧౬౧
౮౨	౫	౫౪	౧౪		౪	౧౬		౧౬	౧౮	౦	౧౬౧
౮౩	౫	౫౮	౩౦	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౮	౦	౧౬౦
౮౪	౬	౨	౪౬		౪	౧౬		౧౬	౧౮	౦	౧౬౦
౮౫	౬	౭	౧	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౮	౦	౧౬౧
౮౬	౬	౧౧	౧౭		౪	౧౬		౧౬	౧౮	౧	౧౬౧
౮౭	౬	౧౫	౩౩	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౮	౧	౧౬౧
౮౮	౬	౧౯	౪౯		౪	౧౬		౧౬	౧౭	౧	౧౬౦
౮౯	౬	౨౪	౫	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౭	౨	౧౬౦
౯౦	౬	౨౮	౨౧		౪	౧౬		౧౬	౧౭	౨	౧౬౦
౯౧	౬	౩౨	౩౬	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౭	౩	౧౬౦
౯౨	౬	౩౬	౫౩		౪	౧౬		౧౬	౧౭	౩	౧౫౯
౯౩	౬	౪౧	౯	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౭	౪	౧౫౯

[illegible] — శుక్లం.

[illegible] — శుక్లం.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్గాంశం.
౯౪	౬	౪౫	౨౪	గతి.	౪	౧౬	దినార్ధ.	౧౬	౧౬	౪	౧౫౯
౯౫	౬	౪౯	౪౦		౪	౧౬		౧౬	౧౫	౪	౧౫౮
౯౬	౬	౫౩	౫౬	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౫	౫	౧౫౭
౯౭	౬	౫౮	౧౨		౪	౧౬		౧౬	౧౪	౫	౧౫౭
౯౮	౭	౨	౨౯	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౪	౫	౧౫౬
౯౯	౭	౬	౪౫		౪	౧౬		౧౬	౧౪	౬	౧౫౫
౧౦౦	౭	౧౧	౧	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౩	౬	౧౫౫
౧౦౧	౭	౧౫	౧౭		౪	౧౬		౧౬	౧౩	౬	౧౫౪
౧౦౨	౭	౧౯	౩౩	...	౪	౧౬	...	౧౬	౧౨	౬	౧౫౩
౧౦౩	౭	౨౩	౫౦		౪	౧౬		౧౬	౧౨	౭	౧౫౨
౧౦౪	౭	౨౮	౭	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౨	౮	౧౫౧
౧౦౫	౭	౩౨	౨౪		౪	౧౭		౧౬	౧౦	౮	౧౫౦
౧౦౬	౭	౩౬	౪౦	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౦	౮	౧౪౯
౧౦౭	౭	౪౦	౫౭		౪	౧౭		౧౬	౧౦	౮	౧౪౯
౧౦౮	౭	౪౫	౧౪	...	౪	౧౭	...	౧౬	౧౦	౯	౧౪౭
౧౦౯	౭	౪౯	౩౧		౪	౧౭		౧౬	౮	౯	౧౪౬
౧౧౦	౭	౫౩	౪౮	...	౪	౧౭	...	౧౬	౮	౧౦	౧౪౫
౧౧౧	౭	౫౮	౫		౪	౧౭		౧౬	౭	౧౦	౧౪౩
౧౧౨	౮	౨	౨౨	...	౪	౧౭	...	౧౬	౭	౧౦	౧౪౨

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్గాంశం.
౧౧౩	౮	౬	౩౯		౪	౧౭		౧౬	౭	౧౦	౧౪౧
౧౧౪	౮	౧౦	౫౬	...	౪	౧౭	...	౧౬	౫	౧౧	౧౩౯
౧౧౫	౮	౧౫	౧౪		౪	౧౭		౧౬	౪	౧౧	౧౩౮
౧౧౬	౮	౧౯	౩౧	...	౪	౧౭	...	౧౬	౩	౧౨	౧౩౭
౧౧౭	౮	౨౩	౪౯		౪	౧౭		౧౬	౩	౧౨	౧౩౬
౧౧౮	౮	౨౮	౭	...	౪	౧౭	...	౧౬	౨	౧౨	౧౩౩
౧౧౯	౮	౩౨	౨౫		౪	౧౮		౧౬	౧	౧౩	౧౩౧
౧౨౦	౮	౩౬	౪౨	...	౪	౧౮	...	౧౬	౦	౧౩	౧౩౦
౧౨౧	౮	౪౧	౦		౪	౧౮		౧౫	౫౯	౧౩	౧౨౮
౧౨౨	౮	౪౫	౧౮	...	౪	౧౮	...	౧౫	౫౯	౧౩	౧౨౬
౧౨౩	౮	౪౯	౩౬		౪	౧౮		౧౫	౫౮	౧౪	౧౨౬
౧౨౪	౮	౫౩	౫౪	...	౪	౧౮	...	౧౫	౫౭	౧౪	౧౨౩
౧౨౫	౮	౫౮	౧౩		౪	౧౮		౧౫	౫౬	౧౪	౧౨౧
౧౨౬	౯	౨	౩౨	...	౪	౧౯	...	౧౫	౫౫	౧౫	౧౧౯
౧౨౭	౯	౬	౫౧		౪	౧౯		౧౫	౫౪	౧౫	౧౧౭
౧౨౮	౯	౧౧	౧౦	...	౪	౧౯	...	౧౫	౫౩	౧౫	౧౧౬
౧౨౯	౯	౧౫	౨౯		౪	౧౯		౧౫	౫౨	౧౫	౧౧౪
౧౩౦	౯	౧౯	౪౮	...	౪	౧౯	...	౧౫	౫౧	౧౬	౧౧౨
౧౩౧	౯	౨౪	౭		౪	౧౯		౧౫	౫౦	౧౬	౧౧౦

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పడక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౧౩౨	౯	౨౮	౨౬	...	౪	౧౯	...	౧౫	౪౯	౧౬	౧౦౭
౧౩౩	౯	౩౨	౪౬		౪	౨౦		౧౫	౪౮	౧౬	౧౦౫
౧౩౪	౯	౩౭	౬	...	౪	౨౦	...	౧౫	౪౭	౧౭	౧౦౩
౧౩౫	౯	౪౧	౨౫		౪	౨౦		౧౫	౪౬	౧౭	౧౦౧
౧౩౬	౯	౪౫	౪౫	...	౪	౨౦	...	౧౫	౪౫	౧౭	౯౯
౧౩౭	౯	౫౦	౫		౪	౨౦		౧౫	౪౪	౧౭	౯౭
౧౩౮	౯	౫౪	౨౬	...	౪	౨౦	...	౧౫	౪౩	౧౭	౯౪
౧౩౯	౯	౫౮	౪౬		౪	౨౦		౧౫	౪౨	౧౮	౯౨
౧౪౦	౧౦	౩	౬	...	౪	౨౦	...	౧౫	౪౧	౧౮	౯౦
౧౪౧	౧౦	౭	౨౭		౪	౨౧		౧౫	౩౯	౧౮	౮౭
౧౪౨	౧౦	౧౧	౪౮	...	౪	౨౧	...	౧౫	౩౮	౧౮	౮౫
౧౪౩	౧౦	౧౬	౮		౪	౨౧		౧౫	౩౭	౧౮	౮౩
౧౪౪	౧౦	౨౦	౨౯	...	౪	౨౧	...	౧౫	౩౬	౧౮	౮౦
౧౪౫	౧౦	౨౪	౫౦		౪	౨౧		౧౫	౩౫	౧౯	౭౮
౧౪౬	౧౦	౨౯	౧౨	...	౪	౨౧	...	౧౫	౩౪	౧౯	౭౫
౧౪౭	౧౦	౩౩	౩౩		౪	౨౧		౧౫	౩౩	౧౯	౭౩
౧౪౮	౧౦	౩౭	౫౪	...	౪	౨౧	...	౧౫	౩౨	౧౯	౭౨
౧౪౯	౧౦	౪౨	౧౫		౪	౨౨		౧౫	౩౧	౨౦	౬౮
౧౫౦	౧౦	౪౬	౩౭	...	౪	౨౨	...	౧౫	౩౦	౨౦	౬౫

చాంద్రం — ఋణం.

వర్షాంకం — ధనం.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పడక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౧౫౧	౧౦	౫౧	౧	గతి.	౪	౨౨	దినార్ధ.	౧౫	౨౮	౨౦	౬౩
౧౫౨	౧౦	౫౫	౨౩		౪	౨౩		౧౫	౨౭	౨౦	౬౦
౧౫౩	౧౦	౫౯	౪౫	...	౪	౨౩	...	౧౫	౨౬	౨౦	౫౮
౧౫౪	౧౧	౪	౮		౪	౨౩		౧౫	౨౫	౨౦	౫౫
౧౫౫	౧౧	౮	౩౧	...	౪	౨౩	...	౧౫	౨౪	౨౦	౫౨
౧౫౬	౧౧	౧౨	౫౪		౪	౨౩		౧౫	౨౩	౨౦	౫౦
౧౫౭	౧౧	౧౭	౧౭	...	౪	౨౩	...	౧౫	౨౨	౨౧	౪౭
౧౫౮	౧౧	౨౧	౪౦		౪	౨౩		౧౫	౨౦	౨౧	౪౪
౧౫౯	౧౧	౨౬	౩	...	౪	౨౩	...	౧౫	౧౯	౨౧	౪౨
౧౬౦	౧౧	౩౦	౨౭		౪	౨౪		౧౫	౧౮	౨౧	౩౯
౧౬౧	౧౧	౩౪	౫౧	...	౪	౨౪	...	౧౫	౧౭	౨౧	౩౬
౧౬౨	౧౧	౩౯	౧౫		౪	౨౪		౧౫	౧౬	౨౧	౩౩
౧౬౩	౧౧	౪౩	౩౯	...	౪	౨౪	...	౧౫	౧౫	౨౨	౩౧
౧౬౪	౧౧	౪౮	౩		౪	౨౪		౧౫	౧౩	౨౨	౨౮
౧౬౫	౧౧	౫౨	౨౭	...	౪	౨౪	...	౧౫	౧౨	౨౨	౨౫
౧౬౬	౧౧	౫౬	౫౧		౪	౨౪		౧౫	౧౧	౨౨	౨౨
౧౬౭	౧౨	౧	౧౭	...	౪	౨౪	...	౧౫	౧౦	౨౨	౨౦
౧౬౮	౧౨	౫	౪౨		౪	౨౪		౧౫	౯	౨౨	౧౭
౧౬౯	౧౨	౧౦	౭	...	౪	౨౫	...	౧౫	౭	౨౨	౧౪

చాంద్రం — ఋణం.

వర్షాంకం — ధనం.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంశం.
౧౭౦	౧౨	౧౪	౩౨	గతి.	౪	౨౫	దినార్ధ.	౧౫	౬	౨౨	౧౧
౧౭౧	౧౨	౧౮	౫౭		౪	౨౬		౧౫	౫	౨౨	౮
౧౭౨	౧౨	౨౩	౨౩	...	౪	౨౬	...	౧౫	౪	౨౨	౬
౧౭౩	౧౨	౨౭	౪౯		౪	౨౬		౧౫	౩	౨౨	౩
౧౭౪	౧౨	౩౨	౧౫	...	౪	౨౬	...	౧౫	౧	౨౨	౦
౧౭౫	౧౨	౩౬	౪౧		౪	౨౬		౧౫	౦	౨౨	౩
౧౭౬	౧౨	౪౧	౭	...	౪	౨౬	...	౧౪	౫౯	౨౨	౮
౧౭౭	౧౨	౪౫	౩౩		౪	౨౬		౧౪	౫౮	౨౨	౮
౧౭౮	౧౨	౫౦	౦	...	౪	౨౬	...	౧౪	౫౭	౨౨	౧౧
౧౭౯	౧౨	౫౪	౨౭		౪	౨౬		౧౪	౫౬	౨౨	౧౪
౧౮౦	౧౨	౫౮	౫౪	...	౪	౨౭	...	౧౪	౫౪	౨౨	౧౭
౧౮౧	౧౩	౩	౨౨		౪	౨౭		౧౪	౫౩	౨౨	౨౦
౧౮౨	౧౩	౭	౪౮	...	౪	౨౭	...	౧౪	౫౧	౨౨	౨౩
౧౮౩	౧౩	౧౨	౧౫		౪	౨౮		౧౪	౫౧	౨౧	౨౫
౧౮౪	౧౩	౧౬	౪౩	...	౪	౨౮	...	౧౪	౫౦	౨౧	౨౮
౧౮౫	౧౩	౨౧	౧౧		౪	౨౮		౧౪	౪౯	౨౧	౩౧
౧౮౬	౧౩	౨౫	౩౯	...	౪	౨౮	...	౧౪	౪౭	౨౧	౩౩
౧౮౭	౧౩	౩౦	౭		౪	౨౮		౧౪	౪౬	౨౧	౩౬
౧౮౮	౧౩	౩౪	౩౫	...	౪	౨౮	...	౧౪	౪౫	౨౧	౩౯

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంశం.
౧౮౯	౧౩	౩౯	౩		౪	౨౮		౧౪	౪౪	౨౧	౪౨
౧౯౦	౧౩	౪౩	౩౨	...	౪	౨౯	...	౧౪	౪౨	౨౧	౪౪
౧౯౧	౧౩	౪౮	౧		౪	౨౯		౧౪	౪౧	౨౧	౪౭
౧౯౨	౧౩	౫౨	౩౦	...	౪	౨౯	...	౧౪	౪౦	౨౧	౫౦
౧౯౩	౧౩	౫౬	౫౯		౪	౨౯		౧౪	౩౯	౨౧	౫౨
౧౯౪	౧౪	౧	౨౮	...	౪	౨౯	...	౧౪	౩౮	౨౧	౫౫
౧౯౫	౧౪	౫	౫౭		౪	౨౯		౧౪	౩౬	౨౦	౫౮
౧౯౬	౧౪	౧౦	౨౭	...	౪	౨౯	...	౧౪	౩౫	౨౦	౬౦
౧౯౭	౧౪	౧౪	౫౬		౪	౨౯		౧౪	౩౪	౨౦	౬౩
౧౯౮	౧౪	౧౯	౨౬	...	౪	౩౦	...	౧౪	౩౩	౨౦	౬౫
౧౯౯	౧౪	౨౩	౫౬		౪	౩౦		౧౪	౩౨	౨౦	౬౮
౨౦౦	౧౪	౨౮	౨౭	...	౪	౩౦	...	౧౪	౩౧	౨౦	౭౦
౨౦౧	౧౪	౩౨	౫౭		౪	౩౦		౧౪	౩౦	౨౦	౭౫
౨౦౨	౧౪	౩౭	౨౮	...	౪	౩౧	...	౧౪	౨౯	౧౯	౭౫
౨౦౩	౧౪	౪౧	౫౮		౪	౩౧		౧౪	౨౭	౧౯	౭౮
౨౦౪	౧౪	౪౬	౨౯	...	౪	౩౧	...	౧౪	౨౬	౧౯	౮౦
౨౦౫	౧౪	౫౧	౦		౪	౩౧		౧౪	౨౫	౧౯	౮౩
౨౦౬	౧౪	౫౫	౩౧	...	౪	౩౧	...	౧౪	౨౪	౧౯	౮౫
౨౦౭	౧౫	౦	౩		౪	౩౧		౧౪	౨౩	౧౮	౮౭

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౨౦౮	౧౫	౪	౩౪	...	౪	౩౧	...	౧౪	౨౨	౧౮	౯౦
౨౦౯	౧౫	౯	౫		౪	౩౨		౧౪	౨౧	౧౮	౯౨
౨౧౦	౧౫	౧౩	౩౭	...	౪	౩౨	...	౧౪	౨౦	౧౮	౯౪
౨౧౧	౧౫	౧౮	౯		౪	౩౨		౧౪	౧౮	౧౮	౯౭
౨౧౨	౧౫	౨౨	౪౧	...	౪	౩౨	...	౧౪	౧౭	౧౭	౯౯
౨౧౩	౧౫	౨౭	౧౩		౪	౩౨		౧౪	౧౬	౧౭	౧౦౧
౨౧౪	౧౫	౩౧	౪౬	...	౪	౩౨	...	౧౪	౧౫	౧౭	౧౦౩
౨౧౫	౧౫	౩౬	౧౮		౪	౩౨		౧౪	౧౪	౧౭	౧౦౫
౨౧౬	౧౫	౪౦	౫౦	...	౪	౩౨	...	౧౪	౧౩	౧౬	౧౦౭
౨౧౭	౧౫	౪౫	౨౩		౪	౩౩		౧౪	౧౨	౧౬	౧౧౦
౨౧౮	౧౫	౪౯	౫౬	...	౪	౩౩	...	౧౪	౧౧	౧౬	౧౧౨
౨౧౯	౧౫	౫౪	౨౯		౪	౩౩		౧౪	౧౦	౧౬	౧౧౩
౨౨౦	౧౫	౫౯	౨	...	౪	౩౩	...	౧౪	౯	౧౬	౧౧౬
౨౨౧	౧౬	౩	౩౫		౪	౩౩		౧౪	౮	౧౫	౧౧౭
౨౨౨	౧౬	౮	౮	...	౪	౩౩	...	౧౪	౭	౧౫	౧౧౯
౨౨౩	౧౬	౧౨	౪౨		౪	౩౩		౧౪	౬	౧౫	౧౨౦
౨౨౪	౧౬	౧౭	౧౫	...	౪	౩౩	...	౧౪	౫	౧౪	౧౨౩
౨౨౫	౧౬	౨౧	౪౯		౪	౩౪		౧౪	౪	౧౪	౧౨౫
౨౨౬	౧౬	౨౬	౨౩	...	౪	౩౪	...	౧౪	౩	౧౪	౧౨౬

చాంద్రం — ఋణం.

వర్షాంకం — ఋణం.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౨౨౭	౧౬	౩౦	౫౭	గతి.	౪	౩౪	దినార్ధ.	౧౪	౨	౧౩	౧౨౯
౨౨౮	౧౬	౩౫	౩౦		౪	౩౪		౧౪	౧	౧౩	౧౩౦
౨౨౯	౧౬	౪౦	౫	...	౪	౩౪	...	౧౪	౧	౧౩	౧౩౧
౨౩౦	౧౬	౪౪	౪౦		౪	౩౪		౧౪	౦	౧౩	౧౩౩
౨౩౧	౧౬	౪౯	౧౪	...	౪	౩౪	...	౧౩	౫౯	౧౨	౧౩౫
౨౩౨	౧౬	౫౩	౪౮		౪	౩౫		౧౩	౫౮	౧౨	౧౩౭
౨౩౩	౧౬	౫౮	౨౩	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౭	౧౨	౧౩౮
౨౩౪	౧౭	౨	౫౭		౪	౩౫		౧౩	౫౬	౧౨	౧౩౯
౨౩౫	౧౭	౭	౩౨	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౬	౧౧	౧౪౦
౨౩౬	౧౭	౧౨	౭		౪	౩౫		౧౩	౫౫	౧౦	౧౪౨
౨౩౭	౧౭	౧౬	౪౨	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౫	౧౦	౧౪౩
౨౩౮	౧౭	౨౧	౧౭		౪	౩౫		౧౩	౫౪	౧౦	౧౪౫
౨౩౯	౧౭	౨౫	౫౨	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౩	౧౦	౧౪౬
౨౪౦	౧౭	౩౦	౨౭		౪	౩౫		౧౩	౫౩	౧౦	౧౪౭
౨౪౧	౧౭	౩౫	౩	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౨	౯	౧౪౮
౨౪౨	౧౭	౩౯	౩౮		౪	౩౫		౧౩	౫౨	౯	౧౪౯
౨౪౩	౧౭	౪౪	౧౩	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౧	౮	౧౫౧
౨౪౪	౧౭	౪౮	౪౯		౪	౩౬		౧౩	౫౧	౮	౧౫౧
౨౪౫	౧౭	౫౩	౨౫	...	౪	౩౬	...	౧౩	౫౧	౮	౧౫౨

చాంద్రం — ఋణం.

వర్షాంకం — ఋణం.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ	దినార్థ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౨౪౬	౧౭	౫౮	౦	గతి.	౪	౩౬	దినార్థ.	౧౩	౫౦	౭	౧౫౩
౨౪౭	౧౮	౨	౩౬		౪	౩౬		౧౩	౪౯	౭	౧౫౫
౨౪౮	౧౮	౭	౧౨	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౮	౭	౧౫౬
౨౪౯	౧౮	౧౧	౪౮		౪	౩౬		౧౩	౪౮	౬	౧౫౬
౨౫౦	౧౮	౧౬	౨౩	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౮	౬	౧౫౬
౨౫౧	౧౮	౨౦	౫౯		౪	౩౬		౧౩	౪౭	౬	౧౫౭
౨౫౨	౧౮	౨౫	౩౪	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౭	౫	౧౫౭
౨౫౩	౧౮	౩౦	౧౦		౪	౩౬		౧౩	౪౭	౫	౧౫౮
౨౫౪	౧౮	౩౪	౪౭	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౭	౫	౧౫౮
౨౫౫	౧౮	౩౯	౨౪		౪	౩౬		౧౩	౪౭	౫	౧౫౯
౨౫౬	౧౮	౪౪	౦	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౭	౪	౧౫౯
౨౫౭	౧౮	౪౮	౩౯		౪	౩౬		౧౩	౪౬	౩	౧౬౦
౨౫౮	౧౮	౫౩	౧౨	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౬	౩	౧౬౦
౨౫౯	౧౮	౫౭	౪౯		౪	౩౬		౧౩	౪౬	౩	౧౬౧
౨౬౦	౧౯	౨	౨౫	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౬	౩	౧౬౧
౨౬౧	౧౯	౭	౧		౪	౩౬		౧౩	౪౬	౨	౧౬౧
౨౬౨	౧౯	౧౧	౩౮	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౬	౧	౧౬౧
౨౬౩	౧౯	౧౬	౧౪		౪	౩౬		౧౩	౪౬	౧	౧౬౧

[illegible]

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్థ.	ఘ	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
౨౬౪	౧౯	౨౦	౫౧	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౬	౧	౧౬౧
౨౬౫	౧౯	౨౫	౨౭		౪	౩౬		౧౩	౪౬	౦	౧౬౧
౨౬౬	౧౯	౩౦	౪	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౬	౦	౧౬౧
౨౬౭	౧౯	౩౪	౪౦		౪	౩౬		౧౩	౪౬	౦	౧౬౧
౨౬౮	౧౯	౩౯	౧౬	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౬	౦	౧౬౧
౨౬౯	౧౯	౪౩	౫౩		౪	౩౬		౧౩	౪౬	౧	౧౬౧
౨౭౦	౧౯	౪౮	౨౯	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౭	౧	౧౬౦
౨౭౧	౧౯	౫౩	౬		౪	౩౬		౧౩	౪౭	౧	౧౬౧
౨౭౨	౧౯	౫౭	౪౨	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౭	౨	౧౬౦
౨౭౩	౨౦	౨	౧౮		౪	౩౬		౧౩	౪౭	౨	౧౬౦
౨౭౪	౨౦	౬	౫౫	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౮	౩	౧౬౦
౨౭౫	౨౦	౧౧	౩౧		౪	౩౬		౧౩	౪౮	౩	౧౫౯
౨౭౬	౨౦	౧౬	౭	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౮	౪	౧౫౯
౨౭౭	౨౦	౨౦	౪౩		౪	౩౬		౧౩	౪౯	౪	౧౫౮
౨౭౮	౨౦	౨౫	౨౦	...	౪	౩౬	...	౧౩	౪౯	౪	౧౫౮
౨౭౯	౨౦	౨౯	౫౬		౪	౩౬		౧౩	౫౦	౫	౧౫౭
౨౮౦	౨౦	౩౪	౩౨	...	౪	౩౬	...	౧౩	౫౦	౫	౧౫౭
౨౮౧	౨౦	౩౯	౮		౪	౩౬		౧౩	౫౦	౬	౧౫౬

[illegible]

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్షు.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్గాంకం.
౨౮౨	౨౦	౪౩	౪౪	...	౪	౩౬	...	౧౩	౫౧	౬	౧౫౫
౨౮౩	౨౦	౪౮	౨౦		౪	౩౬		౧౩	౫౧	౬	౧౫౪
౨౮౪	౨౦	౫౨	౫౬	...	౪	౩౬	...	౧౩	౫౨	౭	౧౫౪
౨౮౫	౨౦	౫౭	౩౨		౪	౩౬		౧౩	౫౨	౭	౧౫౪
౨౮౬	౨౧	౨	౭	...	౪	౩౬	...	౧౩	౫౩	౭	౧౫౨
౨౮౭	౨౧	౬	౪౩		౪	౩౬		౧౩	౫౪	౭	౧౫౧
౨౮౮	౨౧	౧౧	౧౮	...	౪	౩౬	...	౧౩	౫౪	౮	౧౫౦
౨౮౯	౨౧	౧౫	౫౪		౪	౩౫		౧౩	౫౫	౮	౧౪౯
౨౯౦	౨౧	౨౦	౨౯	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౬	౯	౧౪౮
౨౯౧	౨౧	౨౫	౪		౪	౩౫		౧౩	౫౬	౯	౧౪౭
౨౯౨	౨౧	౨౯	౪౦	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౬	౯	౧౪౬
౨౯౩	౨౧	౩౪	౧౫		౪	౩౫		౧౩	౫౮	౧౦	౧౪౫
౨౯౪	౨౧	౩౮	౫౦	...	౪	౩౫	...	౧౩	౫౯	౧౦	౧౪౪
౨౯౫	౨౧	౪౩	౨౩		౪	౩౫		౧౩	౫౯	౧౦	౧౪౨
౨౯౬	౨౧	౪౮	౦	...	౪	౩౫	...	౧౪	౦	౧౦	౧౪౨
౨౯౭	౨౧	౫౨	౩౫		౪	౩౫		౧౪	౧	౧౧	౧౩౯
౨౯౮	౨౧	౫౭	౧౦	...	౪	౩౫	...	౧౪	౨	౧౧	౧౩౮
౨౯౯	౨౨	౧	౪౫		౪	౩౫		౧౪	౩	౧౨	౧౩౬

చాంద్రం — ఋణం. వర్గాంకం — ఋణం.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్షు.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్గాంకం.
౩౦౦	౨౨	౬	౨౦	గతి.	౪	౩౫	దినార్ధ.	౧౪	౪	౧౨	౧౩౫
౩౦౧	౨౨	౧౦	౫౪	...	౪	౩౪	...	౧౪	౫	౧౨	౧౩౪
౩౦౨	౨౨	౧౫	౨౪		౪	౩౪		౧౪	౬	౧౩	౧౩౨
౩౦౩	౨౨	౨౦	౨	...	౪	౩౪	...	౧౪	౭	౧౩	౧౩౦
౩౦౪	౨౨	౨౪	౩౭		౪	౩౪		౧౪	౮	౧౩	౧౨౮
౩౦౫	౨౨	౨౯	౧౧	...	౪	౪౪	...	౧౪	౯	౧౩	౧౨౭
౩౦౬	౨౨	౩౩	౪౫		౪	౩౪		౧౪	౧౦	౧౪	౧౨౫
౩౦౭	౨౨	౩౮	౧౯	...	౪	౩౪	...	౧౪	౧౧	౧౪	౧౨౩
౩౦౮	౨౨	౪౨	౫౨		౪	౩౪		౧౪	౧౨	౧౪	౧౨౧
౩౦౯	౨౨	౪౭	౨౬	...	౪	౩౩	...	౧౪	౧౩	౧౫	౧౧౯
౩౧౦	౨౨	౫౧	౫౯		౪	౩౩		౧౪	౧౪	౧౫	౧౧౭
౩౧౧	౨౨	౫౬	౩౩	...	౪	౩౩	...	౧౪	౧౫	౧౫	౧౧౬
౩౧౨	౨౩	౧	౬		౪	౩౩		౧౪	౧౬	౧౫	౧౧౪
౩౧౩	౨౩	౫	౩౯	...	౪	౩౩	...	౧౪	౧౭	౧౬	౧౧౨
౩౧౪	౨౩	౧౦	౧౧		౪	౩౩		౧౪	౧౮	౧౬	౧౧౦
౩౧౫	౨౩	౧౪	౪౪	...	౪	౩౩	...	౧౪	౧౯	౧౬	౧౦౯
౩౧౬	౨౩	౧౯	౧౭		౪	౩౨		౧౪	౨౦	౧౬	౧౦౫
౩౧౭	౨౩	౨౩	౫౦	...	౪	౩౨	...	౧౪	౨౦	౧౭	౧౦౩

చాంద్రం — ఋణం. వర్గాంకం — ఋణం.

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రం.	వర్షాంకం.
3౧౮	౨3	౨౮	౨౨	గతి.	౪	3౨	దినార్ధ.	౧౪	౨౨	౧౭	౧౦౧
3౧౯	౨3	3౨	౫౪		౪	3౨		౧౪	౨3	౧౭	౯౯
3౨౦	౨3	3౭	౨౬	...	౪	3౨	...	౧౪	౨౫	౧౭	౯౭
3౨౧	౨3	౪౧	౪౮		౪	3౨		౧౪	౨౬	౧౭	౯౪
3౨౨	౨3	౪౬	3౦	...	౪	3౨	...	౧౪	౨౭	౧౮	౯౨
3౨3	౨3	౫౧	౨		౪	3౨		౧౪	౨౭	౧౮	౯౦
3౨౪	౨3	౫౫	33	...	౪	3౧	...	౧౪	౨౯	౧౮	౮౭
3౨౫	౨౪	౦	౫		౪	3౧		౧౪	3౦	౧౮	౮౫
3౨౬	౨౪	౪	3౬	...	౪	3౧	...	౧౪	3౧	౧౯	౮౨
3౨౭	౨౪	౯	౮		౪	3౧		౧౪	33	౧౯	౮౦
3౨౮	౨౪	౧3	3౯	...	౪	3౧	...	౧౪	3౪	౧౯	౭౮
3౨౯	౨౪	౧౮	౯		౪	3౧		౧౪	3౫	౧౯	౭౫
33౦	౨౪	౨౨	౪౦	...	౪	3౧	...	౧౪	3౬	౧౯	౭౧
33౧	౨౪	౨౭	౧౧		౪	3౦		౧౪	3౭	౧౯	౭౦
33౨	౨౪	3౧	౪౧	...	౪	3౦	...	౧౪	3౮	౨౦	౬౮
333	౨౪	3౬	౧౧		౪	3౦		౧౪	౪౦	౨౦	౬౫
33౪	౨౪	౪౦	౪౧	...	౪	3౦	...	౧౪	౪౧	౨౦	౬3
33౫	౨౪	౪౫	౧౨		౪	౨౯		౧౪	౪3	౨౦	౬౦

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రిం.	వర్షాంకం.
33౬	౨౪	౪౯	౪౦	...	౪	౨౯	...	౧౪	౪౪	౨౦	౫౮
33౭	౨౪	౫౪	౧౦		౪	౨౯		౧౪	౪౫	౨౦	౫౬
33౮	౨౪	౫౮	౪౦	...	౪	౨౯	...	౧౪	౪౬	౨౦	౫౨
33౯	౨౫	3	౯		౪	౨౯		౧౪	౪౭	౨౦	౫౦
3౪౦	౨౫	౭	3౭	...	౪	౨౯	...	౧౪	౪౯	౨౧	౪౬
3౪౧	౨౫	౧౨	౭		౪	౨౯		౧౪	౪౯	౨౧	౪౪
3౪౨	౨౫	౧౬	3౬	...	౪	౨౯	...	౧౪	౫౦	౨౧	౪౨
3౪3	౨౫	౨౧	౫		౪	౨౮		౧౪	౫౨	౨౧	౪౦
3౪౪	౨౫	౨౫	33	...	౪	౨౮	...	౧౪	౫3	౨౧	3౬
3౪౫	౨౫	3౦	౧		౪	౨౮		౧౪	౫౪	౨౧	33
3౪౬	౨౫	3౪	౨౯	...	౪	౨౮	...	౧౪	౫౫	౨౧	3౧
3౪౭	౨౫	3౮	౫౭		౪	౨౮		౧౪	౫౬	౨౧	౨౮
3౪౮	౨౫	౪3	౨౫	...	౪	౨౮	...	౧౪	౫౮	౨౧	౨౪
3౪౯	౨౫	౪౭	౫3		౪	౨౮		౧౪	౫౯	౨౧	౨౨
3౫౦	౨౫	౫౨	౨౧	...	౪	౨౭	...	౧౫	౦	౨౧	౨౧
౫౫౧	౨౫	౫౬	౪౭		౪	౨౭		౧౫	౧	౨౨	౧౭
33౨	౨౬	౧	౧౪	...	౪	౨౭	...	౧౫	౨	౨౨	౧౪
33౫	౨౬	౫	౪౦		౪	౨౭		౧౫	3	౨౨	౧౧

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని.

	పదక.	నక్షు.	ఘడియ.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	దినార్ధ.	ఘ.	విఘ.	చాంద్రిం.	వర్షాంకం.
	౩౫౪	౨౬	౧౦	౮	...	౪	౨౬	...	౧౫	౪	౨౨	౮
	౩౫౫	౨౬	౧౪	౩౬		౪	౨౬		౧౫	౬	౨౨	౬
	౩౫౬	౨౬	౧౯	౧	...	౪	౨౬	...	౧౫	౭	౨౨	౩
రు	౩౫౭	౨౬	౨౩	౨౭		౪	౨౬		౧౫	౮	౨౨	౦
ధ	౩౫౮	౨౬	౨౭	౫౩	...	౪	౨౬	...	౧౫	౯	౨౨	౩
	౩౫౯	౨౬	౩౨	౧౯		౪	౨౬		౧౫	౧౧	౨౨	౬
	౩౬౦	౨౬	౩౬	౪౫	...	౪	౨౬	...	౧౫	౧౨	౨౨	౮
	౩౬౧	౨౬	౪౧	౧౧		౪	౨౬		౧౫	౧౩	౨౨	౧౧
	౩౬౨	౨౬	౪౫	౩౬	...	౪	౨౫	...	౧౫	౧౪	౨౧	౧౪
	౩౬౩	౨౬	౫౦	౧		౪	౨౫		౧౫	౧౫	౨౧	౧౫
	౩౬౪	౨౬	౫౪	౨౬	...	౪	౨౫	...	౧౫	౧౬	౨౧	౨౦
	౩౬౫	౨౬	౫౮	౫౧	...	౪	౨౪	...	౧౫	౧౭	౨౧	౨౨

నక్షత్రాత్మక రవి పదకాని సమాప్తాని.

నక్షత్రాత్మక చంద్రపదకాని.

పదక.	నక్షు.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౦	౦	౦	౦	×	౫౫	౫౮	రు	౯౮
౧	౦	౫౬	౩౮	×	౫౫	౫౮	రు	౯౮
౨	౧	౫౨	౨౦	×	౫౫	౧౫	రు	౧౨౨
౩	౨	౪౭	౩౮	×	౫౪	౩౧	రు	౧౩౯
౪	౩	౪౧	౪౩	×	౫౪	౧౦	రు	౧౪౭
౫	౪	౩౫	౫౨	×	౫౪	౧	రు	౧౫౫
౬	౫	౨౯	౫౮	×	౫౪	౧౦	రు	౧౪౭
౭	౬	౨౪	౨౩	×	౫౪	౩౧	రు	౧౩౯
౮	౭	౧౯	౨౦	×	౫౫	౧౫	రు	౧౨౨
౯	౮	౧౫	౨	×	౫౫	౫౪	రు	౯౮
౧౦	౯	౧౧	౩౯	×	౫౭	౮	రు	౬౫
౧౧	౧౦	౯	౨౧	×	౫౮	౧౬	రు	౩౩
౧౨	౧౧	౮	౧౧	×	౫౯	౨౫	రు	౦
౧౩	౧౨	౮	౯	×	౬౦	౩౫	ధ	౪౦
౧౪	౧౩	౯	౧౭	×	౬౧	౩౫	ధ	౭౩
౧౫	౧౪	౧౧	౨౭	×	౬౨	౩౭	ధ	౧౦౬
౧౬	౧౫	౧౪	౩౧	×	౬౩	౩౩	ధ	౧౩౧

పదక.	నక్షు.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౧౭	౧౬	౧౮	౧౭	×	౬౪	౪	ధ	౧౪౭
౧౮	౧౭	౨౨	౩౨	×	౬౪	౨౯	ధ	౧౫౫
౧౯	౧౮	౨౭	౨	×	౬౪	౩౪	ధ	౧౫౫
౨౦	౧౯	౩౧	౨౭	×	౬౪	౧౯	ధ	౧౫౫
౨౧	౨౦	౩౫	౩౧	×	౬౩	౫౬	ధ	౧౪౭
౨౨	౨౧	౩౯	౧	×	౬౩	౬	ధ	౧౨౨
౨౩	౨౨	౪౧	౪౩	×	౬౨	౨౦	ధ	౯౯
౨౪	౨౩	౪౩	౨౮	×	౬౧	౭	ధ	౬౫
౨౫	౨౪	౪౪	౬	×	౬౦	౯	ధ	౩౩
౨౬	౨౫	౪౩	౩౬	×	౫౮	౪౭	రు	౮
౨౭	౨౬	౪౧	౫౬	×	౫౭	౪౭	రు	౪౦
౨౮	౦	౩౯	౧౦	×	౫౬	౩౨	రు	౭౩
౨౯	౧	౩౫	౨౧	×	౫౫	౪౩	రు	౯౮
౩౦	౨	౩౦	౪౩	×	౫౪	౫౧	రు	౧౨౨
౩౧	౩	౨౫	౨౪	×	౫౪	౨౩	రు	౧౪౭
౩౨	౪	౧౯	౩౪	×	౫౪	౩	రు	౧౫౫
౩౩	౫	౧౩	౪౫	×	౫౪	౩	రు	౧౫౫

నక్షత్రాత్మక చంద్ర పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౩౪	౬	౭	౫౮	x	౫౪	౨౩	ఋ	౧౪౬
౩౫	౭	౨	౩౫	x	౫౪	౫౧	ఋ	౧౪౧
౩౬	౭	౫౭	౫	x	౫౫	౨౯	ఋ	౧౦౬
౩౭	౮	౫౩	౫౬	x	౫౬	౩౨	ఋ	౮౨
౩౮	౯	౫౧	౧	x	౫౭	౨౮	ఋ	౪౯
౩౯	౧౦	౪౯	౧౨	x	౫౮	౪౭	ఋ	౮
౪౦	౧౧	౪౮	౩౩	x	౫౯	౪౪	ధ	౨౪
౪౧	౧౨	౪౯	౪	x	౬౧	౭	ధ	౫౭
౪౨	౧౩	౫౦	౪౦	x	౬౨	౩	ధ	౮౯
౪౩	౧౪	౫౩	౧౬	x	౬౩	౬	ధ	౧౦౪
౪౪	౧౫	౫౬	౩౯	x	౬౩	౪౪	ధ	౧౩౮
౪౫	౧౭	౦	౪౦	x	౬౪	౧౯	ధ	౧౪౭
౪౬	౧౮	౫	౪	x	౬౪	౩౧	ధ	౧౫౫
౪౭	౧౯	౯	౪౪	x	౬౪	౨౯	ధ	౧౫౫
౪౮	౨౦	౧౩	౫౧	x	౬౪	౧౨	ధ	౧౪౭
౪౯	౨౧	౧౭	౪౨	x	౬౩	౩౩	ధ	౧౩౧
౫౦	౨౨	౨౦	౫౦	x	౬౨	౫౨	ధ	౧౧౪
౫౧	౨౩	౨౩	౧౦	x	౬౧	౪౫	ధ	౮౨
౫౨	౨౪	౨౪	౨౫	x	౬౦	౪౮	ధ	౪౯

పదక.	నక్ష.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౫౩	౨౫	౨౪	౩౪	x	౫౯	౨౭	ధ	౮
౫౪	౨౬	౨౩	౩౨	x	౫౮	౨౬	ఋ	౨
౫౫	౦	౨౧	౨౨	x	౫౭	౮	ఋ	౫౭
౫౬	౧	౧౮	౫	x	౫౬	౧	ఋ	౮౯
౫౭	౨	౧౩	౫౫	x	౫౫	౧౫	ఋ	౧౧౪
౫౮	౩	౮	౫౭	x	౫౪	౩౯	ఋ	౧౩౮
౫౯	౪	౩	౨౫	x	౫౪	౯	ఋ	౧౪౭
౬౦	౪	౫౭	౩౪	x	౫౪	౧	ఋ	౧౫౫
౬౧	౫	౫౧	౪౦	x	౫౪	౯	ఋ	౧౪౭
౬౨	౬	౪౬	౩	x	౫౪	౩౧	ఋ	౧౩౮
౬౩	౭	౪౦	౫౫	x	౫౫	౧౧	ఋ	౧౨౨
౬౪	౮	౩౬	౩౧	x	౫౫	౫౮	ఋ	౯౮
౬౫	౯	౩౩	౨	x	౫౭	౮	ఋ	౬౫
౬౬	౧౦	౩౦	౩౬	x	౫౮	౭	ఋ	౩౩
౬౭	౧౧	౨౯	౧౮	x	౫౯	౮	ఋ	౦
౬౮	౧౨	౨౯	౧౦	x	౬౦	౨౮	ధ	౪౦
౬౯	౧౩	౩౦	౧౦	x	౬౧	౨౭	ధ	౭౩
౭౦	౧౪	౩౨	౪	x	౬౨	౩౭	ధ	౧౦౬
౭౧	౧౫	౩౫	౩౦	x	౬౩	౨౦	ధ	౧౧౦

నక్షత్రాత్మక చంద్ర పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౭౨	౧౬	౩౮	౫౫	x	౬౪	౪	ధ	౧౧౪
౭౩	౧౭	౪౩	౮	x	౬౪	౨౫	ధ	౧౫౫
౭౪	౧౮	౪౭	౩౬	x	౬౪	౩౪	ధ	౧౫౫
౭౫	౧౯	౫౨	౩	x	౬౪	౨౪	ధ	౧౫౫
౭౬	౨౦	౫౬	౧౦	x	౬౩	౫౬	ధ	౧౪౭
౭౭	౨౧	౫౯	౪౪	x	౬౩	౨౦	ధ	౧౩౧
౭౮	౨౩	౨	౩౨	x	౬౨	౨౯	ధ	౯౮
౭౯	౨౪	౪	౨౦	x	౬౧	౨౭	ధ	౬౫
౮౦	౨౫	౫	౯	x	౬౦	౯	ధ	౩౩
౮౧	౨౬	౪	౪౭	x	౫౯	౮	ఋ	౦
౮౨	౦	౩	౧౫	x	౫౭	౪౭	ఋ	౪౦
౮౩	౧	౦	౩౫	x	౫౬	౫౦	ఋ	౭౩
౮౪	౧	౫౭	౨౫	x	౫౫	౩	ఋ	౧౦౬
౮౫	౨	౫౨	౧౯	x	౫౫	౨	ఋ	౧౩౧
౮౬	౩	౪౭	౪	x	౫౪	౨౩	ఋ	౧౪౭
౮౭	౪	౪౧	౨౨	x	౫౪	౬	ఋ	౧౫౫
౮౮	౫	౩౬	౨	x	౫౪	౩	ఋ	౧౪౭
౮౯	౬	౨౯	౩౯	ద	౫౪	౧౬	ఋ	౧౩౮

పదక.	నక్ష.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౯౦	౭	౨౪	౧౩	x	౫౪	౫౧	ఋ	౧౩౧
౯౧	౮	౧౯	౨౪	x	౫౫	౨౯	ఋ	౧౧౪
౯౨	౯	౧౫	౨౩	x	౫౬	౩౨	ఋ	౮౨
౯౩	౧౦	౧౨	౨౧	x	౫౭	౨౮	ఋ	౪౯
౯౪	౧౧	౧౦	౨౪	x	౫౮	౪౭	ఋ	౮
౯౫	౧౨	౯	౩౮	x	౫౯	౪౮	ధ	౨౪
౯౬	౧౩	౧౦	౧	x	౬౧	౭	ధ	౫౧
౯౭	౧౪	౧౧	౩౫	x	౬౨	౩	ధ	౮౯
౯౮	౧౫	౧౪	౦	x	౬౨	౫౨	ధ	౧౧౪
౯౯	౧౬	౧౭	౧౯	x	౬౩	౪౫	ధ	౧౩౦
౧౦౦	౧౭	౨౧	౧౦	x	౬౪	౧౨	ధ	౧౪౦
౧౦౧	౧౮	౨౫	౩౮	x	౬౪	౩౨	ధ	౧౫౦
౧౦౨	౧౯	౩౦	౯	x	౬౪	౩౨	ధ	౧౫౫
౧౦౩	౨౦	౩౪	౨౮	x	౬౪	౧౨	ధ	౧౪౭
౧౦౪	౨౧	౩౮	౨౩	x	౬౩	౪౫	ధ	౧౩౧
౧౦౫	౨౨	౪౧	౩౭	x	౬౨	౫౨	ధ	౧౧౪
౧౦౬	౨౩	౪౪	౨	x	౬౨	౩	ధ	౮౯
౧౦౭	౨౪	౪౫	౨౪	x	౬౦	౪౮	ధ	౫౭

నక్షత్రాత్మక చంద్ర పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౧౦౮	౨౫	౪౫	౪౦	x	౫౯	౪౮	ధ	౨౪
౧౦౯	౨౬	౪౪	౪౬	x	౫౮	౨౬	ఋ	౧౬
౧౧౦	౦	౪౨	౪౪	x	౫౭	౨౮	ఋ	౪౯
౧౧౧	౧	౩౯	౩౫	x	౫౬	౧౫	ఋ	౮౨
౧౧౨	౨	౩౫	౨౯	x	౫౫	౨౯	ఋ	౧౦౬
౧౧౩	౩	౩౦	౩౫	x	౫౪	౩౯	ఋ	౧౩౧
౧౧౪	౪	౨౫	౭	x	౫౪	౧౬	ఋ	౧౪౭
౧౧౫	౫	౧౯	౧౭	x	౫౪	౧	ఋ	౧౫౫
౧౧౬	౬	౧౩	౨౩	x	౫౪	౬	ఋ	౧౪౨
౧౧౭	౭	౮	౩	x	౫౪	౩౧	ఋ	౧౩౮
౧౧౮	౮	౨	౩౧	x	౫౫	౨	ఋ	౧౧౨
౧౧౯	౮	౫౮	౨౬	x	౫౫	౫౮	ఋ	౯౮
౧౨౦	౯	౫౪	౨౬	x	౫౬	౫౦	ఋ	౬౫
౧౨౧	౧౦	౫౧	౫౩	x	౫౮	౭	ఋ	౩౩
౧౨౨	౧౧	౫౦	౨౮	x	౫౯	౮	ఋ	౦
౧౨౩	౧౨	౫౦	౧౨	x	౬౦	౨౮	ధ	౪౦
౧౨౪	౧౩	౫౧	౫	x	౬౧	౨౧	ధ	౭౩
౧౨౫	౧౪	౫౩	౨	x	౬౨	౩౭	ధ	౧౦౬

పదక.	నక్ష.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౧౨౬	౧౫	౫౫	౫౧	x	౬౩	౨౦	ధ	౧౩౧
౧౨౭	౧౬	౫౯	౩౩	x	౬౪	౪	ధ	౧౪౭
౧౨౮	౧౮	౩	౪౩	x	౬౪	౨౩	ధ	౧౫౫
౧౨౯	౧౯	౮	౮	x	౬౪	౩౪	ధ	౧౫౫
౧౩౦	౨౦	౧౨	౩౯	x	౬౪	౨౫	ధ	౧౫౫
౧౩౧	౨౧	౧౬	౪౯	x	౬౪	౪	ధ	౧౩౮
౧౩౨	౨౨	౨౦	౨౭	x	౬౩	౨౨	ధ	౧౨౨
౧౩౩	౨౩	౨౩	౨౧	x	౬౨	౩౭	ధ	౯౮
౧౩౪	౨౪	౨౫	౩౦	x	౬౧	౨౭	ధ	౬౫
౧౩౫	౨౫	౨౬	౧౨	x	౬౦	౨౮	ధ	౩౩
౧౩౬	౨౬	౨౫	౫౭	x	౫౯	౮	ఋ	౦
౧౩౭	౦	౨౪	౩౩	x	౫౮	౭	ఋ	౪౦
౧౩౮	౧	౨౧	౫౯	x	౫౬	౫	ఋ	౭౩
౧౩౯	౨	౧౮	౨౪	x	౫౫	౫౮	ఋ	౧౦౬
౧౪౦	౩	౧౩	౫౬	x	౫౫	౩	ఋ	౧౩౧
౧౪౧	౪	౮	౪౪	x	౫౪	౩౧	ఋ	౧౪౭
౧౪౨	౫	౩	౫	x	౫౪	౬	ఋ	౧౪౭
౧౪౩	౫	౫౭	౧౦	x	౫౪	౧	ఋ	౧౫౫

నక్షత్రాత్మక చంద్ర పదకాని.

పదక.	నక్ష.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౧౪౪	౬	౫౧	౨౦	x	౫౪	౧౬	ఋ	౧౩౮
౧౪౫	౭	౪౫	౫౨	x	౫౪	౩౯	ఋ	౧౩౧
౧౪౬	౮	౪౦	౫౭	x	౫౫	౨౯	ఋ	౧౧౪
౧౪౭	౯	౩౬	౫౯	x	౫౬	౧౫	ఋ	౮౯
౧౪౮	౧౦	౩౩	౪౧	x	౫౭	౨౮	ఋ	౫౭
౧౪౯	౧౧	౩౧	౪౯	x	౫౮	౨౬	ఋ	౨౪
౧౫౦	౧౨	౩౦	౪౪	x	౫౯	౪౮	ఋ	౧౬
౧౫౧	౧౩	౩౧	౭	x	౬౦	౪౮	ధ	౪౯
౧౫౨	౧౪	౩౨	౨౨	x	౬౨	౩	ధ	౮౨
౧౫౩	౧౫	౩౪	౪౫	x	౬౨	౫౨	ధ	౧౦౬
౧౫౪	౧౬	౩౮	౧౯	x	౬౩	౪౪	ధ	౧౩౧
౧౫౫	౧౭	౪౧	౫౪	x	౬౪	౧౨	ధ	౧౩౮
౧౫౬	౧౮	౪౬	౧౩	x	౬౪	౩౨	ధ	౧౪౭
౧౫౭	౧౯	౫౦	౪౩	x	౬౪	౩౨	ధ	౧౫౫
౧౫౮	౨౦	౫౫	౫	x	౬౪	౧౨	ధ	౧౪౭
౧౫౯	౨౧	౫౯	౫	x	౬౩	౩౯	ధ	౧౩౮
౧౬౦	౨౩	౨	౨౩	x	౬౩	౪౬	ధ	౧౧౪
౧౬౧	౨౪	౪	౫౨	x	౬౨	౩	ధ	౮౯

పదక.	నక్ష.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్య.
౧౬౨	౨౫	౬	౨౩	x	౬౦	౭	ధ	౪౭
౧౬౩	౨౬	౬	౪౬	x	౫౯	౪౮	ధ	౧౬
౧౬౪	౦	౬	౦	x	౫౮	౪౭	ఋ	౧౬
౧౬౫	౧	౪	౪	x	౫౭	౨౮	ఋ	౪౯
౧౬౬	౨	౧	౩	x	౫౬	౩౨	ఋ	౮౨
౧౬౭	౨	౫౭	౨	x	౫౫	౨౯	ఋ	౧౦౬
౧౬౮	౩	౫౨	౧౪	x	౫౪	౫౧	ఋ	౧౩౧
౧౬౯	౪	౪౬	౪౪	x	౫౪	౧౬	ఋ	౧౩౭
౧౭౦	౫	౪౧	౦	x	౫౪	౩	ఋ	౧౫౫
౧౭౧	౬	౩౫	౫	x	౫౪	౬	ఋ	౧౫౫
౧౭౨	౭	౨౯	౨౩	x	౫౪	౨౩	ఋ	౧౪౭
౧౭౩	౮	౨౪	౭	x	౫౫	౨	ఋ	౧౩౧
౧౭౪	౯	౧౯	౫౩	x	౫౫	౪౩	ఋ	౧౦౬
౧౭౫	౧౦	౧౫	౫౧	x	౫౬	౫౧	ఋ	౮౨
౧౭౬	౧౧	౧౩	౧౧	x	౫౭	౪౪	ఋ	౪౯
౧౭౭	౧౨	౧౧	౩౪	x	౫౯	౯	ఋ	౨౪
౧౭౮	౧౩	౧౧	౧౫	x	౬౦	౯	ధ	౨౪
౧౭౯	౧౪	౧౨	౦	x	౬౧	౨౭	ధ	౬౫

నక్షత్రాత్మక చంద్రపదకాని.

పదక.	నక్షు.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్యా.
౧౮౦	౧౫	౧౩	౫౧	×	౬౨	౨౦	ధ	౯౮
౧౮౧	౧౬	౧౬	౩౮	×	౬౩	౨౦	ధ	౧౧౨
౧౮౨	౧౭	౨౦	౧౨	×	౬౩	౧౬	ధ	౧౩౮
౧౮౩	౧౮	౨౪	౧౯	×	౬౪	౨౪	ధ	౧౪౭
౧౮౪	౧౯	౨౮	౪౬	×	౬౪	౩౩	ధ	౧౫౫
౧౮౫	౨౦	౩౩	౧౪	×	౬౪	౨౫	ధ	౧౫౫
౧౮౬	౨౧	౩౭	౨౩	×	౬౪	౨౪	ధ	౧౪౦
౧౮౭	౨౨	౪౧	౧౦	×	౬౩	౨౧	ధ	౧౩౧
౧౮౮	౨౩	౪౪	౮	×	౬౨	౩౭	ధ	౧౦౬
౧౮౯	౨౪	౪౬	౧౩	×	౬౧	౨౭	ధ	౭౩
౧౯౦	౨౫	౪౭	౧౪	×	౬౦	౨౮	ధ	౩౩
౧౯౧	౨౬	౪౭	౭	×	౫౯	౨౭	ధ	౦
౧౯౨	౦	౪౫	౪౯	×	౫౮	౭	ఋ	౩౩
౧౯౩	౧	౪౩	౨౪	×	౫౭	౮	ఋ	౬౫
౧౯౪	౨	౩౯	౫౫	×	౫౫	౫౯	ఋ	౯౮
౧౯౫	౩	౩౫	౩౨	×	౫౫	౧౬	ఋ	౧౦౨
౧౯౬	౪	౩౦	౨౪	×	౫౪	౩౨	ఋ	౧౩౧
౧౯౭	౫	౨౪	౪౭	×	౫౪	౧౧	ఋ	౧౪౭

పదక.	నక్షు.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్యా.
౧౯౮	౬	౧౮	౫౩	×	౫౪	౧	ఋ	౧౫౫
౧౯౯	౭	౧౩	౨	×	౫౪	౧౧	ఋ	౧౪౭
౨౦౦	౮	౭	౩౦	×	౫౪	౪౧	ఋ	౧౩౧
౨౦౧	౯	౨	౩౧	×	౫౫	౧౬	ఋ	౧౪౪
౨౦౨	౯	౫౮	౧౯	×	౫౬	౧౬	ఋ	౮౯
౨౦౩	౧౦	౫౫	౩	×	౫౭	౭	ఋ	౫౭
౨౦౪	౧౧	౫౨	౫౩	×	౫౮	౨౬	ఋ	౨౪
౨౦౫	౧౨	౫౧	౫౧	×	౫౯	౨౮	ధ	౮
౨౦౬	౧౩	౫౧	౫౯	×	౬౦	౪౯	ధ	౪౯
౨౦౭	౧౪	౫౩	౧౪	×	౬౧	౪౫	ధ	౮౨
౨౦౮	౧౫	౫౫	౩౧	×	౬౨	౫౨	ధ	౧౦౬
౨౦౯	౧౬	౫౮	౪౦	×	౬౩	౩౩	ధ	౧౩౧
౨౧౦	౧౮	౨	౩౧	×	౬౪	౧౨	ధ	౧౪౭
౨౧౧	౧౯	౬	౧౫	×	౬౫	౨౯	ధ	౧౫౫
౨౧౨	౨౦	౧౧	౧౮	×	౬౪	౩౪	ధ	౧౫౫
౨౧౩	౨౧	౧౫	౨౪	×	౬౪	౧౯	ధ	౧౫౫
౨౧౪	౨౨	౧౯	౪౩	×	౬౩	౪౬	ధ	౧౩౮
౨౧౫	౨౩	౨౩	౭	×	౬౩	౬	ధ	౧౨౨

నక్షత్రాత్మక చంద్రపదకాని.

పదక.	నక్షు.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్యా.
౨౧౬	౨౪	౨౫	౪౩	×	౬౨	౩	ధ	౯౮
౨౧౭	౨౫	౨౭	౨౦	×	౬౧	౭	ధ	౫౭
౨౧౮	౨౬	౨౭	౫౧	×	౫౯	౪౮	ధ	౨౪
౨౧౯	౦	౨౭	౧౨	×	౫౮	౪౭	ఋ	౮
౨౨౦	౧	౨౫	౨౫	×	౫౭	౨౭	ఋ	౪౯
౨౨౧	౨	౨౨	౩౦	×	౫౬	౩౨	ఋ	౮౨
౨౨౨	౩	౧౮	౩౬	×	౫౫	౪౩	ఋ	౧౦౬
౨౨౩	౪	౧౩	౫౨	×	౫౪	౫౦	ఋ	౧౩౧
౨౨౪	౫	౮	౨౯	×	౫౪	౨౩	ఋ	౧౪౭
౨౨౫	౬	౨	౪౩	×	౫౪	౩	ఋ	౧౫౫
౨౨౬	౬	౫౬	౪౮	×	౫౪	౩	ఋ	౧౫౫
౨౨౭	౭	౫౧	౩	×	౫౪	౨౩	ఋ	౧౩౮
౨౨౮	౮	౪౫	౪౪	×	౫౪	౫౧	ఋ	౧౨౨
౨౨౯	౯	౪౧	౫	×	౫౫	౪౩	ఋ	౯౨
౨౩౦	౧౦	౩౭	౧౬	×	౫౬	౩౨	ఋ	౭౭
౨౩౧	౧౧	౩౪	౨౯	×	౫౭	౪౭	ఋ	౪౦
౨౩౨	౧౨	౩౨	౪౮	×	౫౮	౪౭	ఋ	౪౦

పదక.	నక్షు.	ఘడి.	విఘ.	గతి.	ఘ.	విఘ.	వృత్తం.	సంఖ్యా.
౨౩౩	౧౩	౩౨	౧౮	×	౬౦	౯	ధ	౩౩
౨౩౪	౧౪	౩౨	౫౬	×	౬౧	౭	ధ	౬౫
౨౩౫	౧౫	౩౪	౪౦	×	౬౨	౨౦	ధ	౯౮
౨౩౬	౧౬	౩౭	౨౨	×	౬౩	౬	ధ	౧౨౨
౨౩౭	౧౭	౪౦	౫౧	×	౬౩	౫౬	ధ	౧౩౮
౨౩౮	౧౮	౪౪	౫౫	×	౬౪	౧౯	ధ	౧౪౭
౨౩౯	౧౯	౪౯	౨౦	×	౬౪	౩౪	ధ	౧౫౫
౨౪౦	౨౦	౫౩	౫౦	×	౬౪	౨౯	ధ	౧౫౫
౨౪౧	౨౧	౫౮	౭	×	౬౪	౪	ధ	౧౪౭
౨౪౨	౨౩	౧	౫౧	×	౬౩	౩౩	ధ	౧౩౧
౨౪౩	౨౪	౪	౫౫	×	౬౨	౩౭	ధ	౧౦౬
౨౪౪	౨౫	౭	౬	×	౬౧	౪౫	ధ	౮౨
౨౪౫	౨౬	౮	౧౫	×	౬౦	౨౮	ధ	౪౯
౨౪౬	౦	౮	౧౫	×	౫౯	౨౭	ధ	౮
౨౪౭	౧	౭	౫	×	౫౮	౬	ఋ	౩౦
౨౪౮	౨	౪	౪౭	×	౫౭	౮	ఋ	౬౫

నక్షత్రాత్మక చంద్రపదకాని సమాప్తాని.

—♦ అథ సూర్యస్ఫుటక్రమః ♦—

శ్లో॥ సూర్యస్య స్వధ్రువే చైవ సూర్యస్య పదకం యుతమ్ । వర్షాంకాద్వర్ష గుణితా ద్వ్యోమ తర్కాంశకం చయత్ । చతుష్కగుణ వర్షాంకా న్న ఖాంబోధ్యం (౪౪౦) శకంచయత్ । శరా ౫ ద్రీం ౭ దు ౧ పదాదద్రి ౭ శరాగ్న్యం ౩ తం రవావృణం । వినాడికాసు కుర్వీత తతోన్యత్రతు తద్ధనమ్ ॥

టీక॥ సూర్యస్య - సూర్యునియొక్క, స్వధ్రువే - స్వధ్రువమం దనఁగా దేశాంతర సంస్కార స్వధ్రువమందు, సూర్యస్య - సూర్యుని యొక్క, పదకం - పదకమును, యుతం - కూడవలయును. వర్షాంకా ద్వర్ష గుణితాః - వర్షాంకమును బెట్టి వర్షముచేత గుణించి, వ్యోమ తర్కాంశకంచయత్ - వ్యోమ - ౦, తర్కా - ౬, అనఁగా (౬౦) చె భాగింపగా వచ్చిన వినాడికలు స్వధ్రువపదకైక్యరవిలో వర్షాంకము ధనమైతే కూడవలెను, ఋణమైతే తీవచవలెను.

శ్లో॥ చతుష్కగుణ వర్షాంకా న్న ఖాంబోధ్యం శకంచయత్ ॥

తా॥ పై రవిస్వధ్రువమందు వర్షాంకమును పెట్టి చతుష్కముచె గుణించి, (౪౪౦) చె భాగింపగా వచ్చిన వినాడికలు వర్షఫలసంస్కృత రవిలో ధనమైతే కూడవలెను. ఋణమైతే తీవచవలెను.

శ్లో॥ శరాద్రీందుపదాదద్రి శరాగ్న్యంతం రవావృణం ।
వినాడికాసుకుర్వీత తతోన్యత్రతు తద్ధనమ్ ॥

తా॥ (౧౭౫) రవిపదకము మొదలు (౩౫౭) రవిపదకమువఱకు వర్షాంకము ఋణమున్ను, మిగిలిన (౩౫౮) రవిపదకము మొదలు ౧౭౪ రవిపదకమువఱకు వర్షాంకము ధనమున్ను కూడవలెను. ఈప్రకారము సూర్యస్ఫుటక్రమము సంపూర్ణము.

—♦ అథ చంద్రస్ఫుటక్రమః ♦—

శ్లో॥ చంద్రస్య స్వధ్రువేచైవ చంద్రస్య పదకంయుతమ్ । భానోః పదేతులిఖితం భాస్కరస్య భుజాఫలమ్ । షడశీతిపదాదష్ట షష్ట్యుత్తర శతద్వయమ్ । ఋణంవిధావినాడీషు చాంద్రమన్యత్ర తద్ధనమ్ । ఇందో ర్స్వల్పత్రఘ్నవృత్తాంకా త్షష్ట్యంశ ప్రమితాహతాత్ । వృత్తాంకాచఖద్వ్యంశం ఋణంకుర్యాద్వినాడిషు । సపాదాంకేషునాడ్యూనః గతిశ్చే దన్యథాధనమ్ । అమితాహతవృత్తాంకా ద్వ్యస్తంఖాజ్గరసాంశకమ్ ॥

టీక॥ చంద్రస్య - చంద్రునియొక్క, స్వధ్రువే - స్వధ్రువమం దనఁగా దేశాంతర సంస్కార స్వధ్రువమందు, చంద్రస్య - చంద్రుని యొక్క, పదకం - పదకము, యుతం - కూడవలయును. భానోః - సూర్యునియొక్క, పదేతు - పదకమందు, లిఖితం - లిఖించబడి నటు వంటి, భాస్కరస్య - సూర్యునియొక్క, భుజాఫలం - అనఁగా చాంద్రము, షడశీతిపదాత్ - ౮౬ వ సూర్యపదకము మొదలుకొని, అష్ట షష్ట్యుత్తర శతద్వయం - ౨౬౮ పదకమువఱకు, ఋణం - ఋణమును అన్యత్ర - ౮౭ పదకము మొదలు ౨౬౭ పదకమువఱకు ధనమును జరుపవలెను

శ్లో॥ ఋణంవిధావినాడీషు చాంద్రమన్యత్ర తద్ధనమ్ ॥

టీక॥ విధౌ - చంద్ర పదకమందు, ఋణం - అనఁగా ౨౬౭ సూర్యపదకము మొదలు ౮౭ సూర్యపదకమువఱకును, ధనం-ధనము, అనఁగా చాంద్రము ధనమైతె కూడవలెను. ఋణమైతే తీవచవలెను.

—♦ అత్రాదౌ తిథిసాధనమ్ ♦—

శ్లో॥ ఆదిత్యహీనచంద్రస్య శేషం వ్యర్కేందు సంజ్ఞికమ్ । తద్వ్య ర్కేందుంవినిక్షిప్య షష్ఠిఘ్నం ఘటికాన్వితం । వేదబాణైర్హృతఫలం తిథయః పరికీర్తితాః । తచ్ఛేషేహార్ధశాదల్పే గతమేష్యం తతోధికం ॥ శేషేదినార్థతుల్యేచే ద్వ్యర్థాచేష్యంతు యేగతం । గతంచేద్వేదబాణేతు సశోధ్య మితికథ్యతే । ఏష్యంచే ద్వేదబాణేతు శోధ్యమిత్యభిధీయతే,

తద్వేదబాణహృచ్ఛేషం గతంచేత్ఖరసైర్హతః। అధోవినాడికాయుక్తం షష్ఠిఘ్నం ఛేద్యమీరితమ్। ఏష్యంచేద్వేదబాణేతు శోధ్యంషష్ఠిఘ్న మేవచ। అధోవినాడికాయుక్తం షష్ఠిఘ్నంఛేద్యముచ్యతే॥

టీక॥ ఆదిత్యహీనచంద్రస్య - చంద్రునియొక్క స్ఫుటమునందు, ఆదిత్యహీన - సూర్యస్ఫుటరవిని తివచగా నిలిచినది, శేషంవ్యర్కేందు సంజ్ఞికం - శేషము వ్యర్కేందుసంజ్ఞయని చెప్పఁబడును. తద్వ్యర్కేందుం - ఆవ్యర్కేందును, వినిక్షిప్య - నక్షత్రాదికముగా నిడుపుగా నుంచుకుని, షష్ఠిఘ్నం - (౬౦) చె గుణించి, ఘటికాన్వితం - క్రిందఘటికలుకూడి, (ఆమొత్తము నొకచోటనుంచి దానిని) వేదబాణైర్హృతఫలం - ౫౪ చె భాగించబడిన, లబ్ధం - లబ్ధము, తిథయః - తిథిసంజ్ఞలు, పరికీర్తితాః - చెప్పఁబడినవనుట, తచ్ఛేషేహార్ధలాదల్పే - ఆశేషము దినార్ధముకన్న తక్కువగా నున్నయెడల, గతం - గతమని తెలియవలెను. ఏష్యం తతోధికం - దినార్ధకంటె అధికముగా నున్నయెడల ఏష్యమని చెప్పఁబడును. శేషేదినార్ధతుల్యేచేత్ - వేదబాణశేషము దినార్ధతుల్యముగా నున్నప్పుడు, వృద్ధౌచేష్యంక్షయేగతం - పూర్వమందుండు తిథి వృద్ధిలో నున్నదో, లేక క్షయములోనున్నదో దానిని తెలిసికొని, వృద్ధిక్షయ ములు చేసికొనవలయును. గతంచేద్వేదబాణేతు - గతమైనప్పుడు ఆవేద బాణశేషమును, నశోధ్యమితికథ్యతే - దినార్ధలో సంస్కరించనక్కఱ లేదు, అనఁగా తివచనక్కఱలేదు. ఏష్యంచేద్వేదబాణేతు - ఆవేద బాణశేషము ఏష్యముగా వచ్చుచున్నప్పుడు, శోధ్యమిత్యభిధియ్యతే - ఆదినార్ధలో సంస్కరించవలెను. తద్వేదబాణహృచ్ఛేషం - ౫౪ చె భాగించబడిన శేషమును, గతంచేత్ఖరసైర్హతః - గతముగా వచ్చుచున్న ప్పుడు (౬౦) అఱువదిచే గుణించి, అధోవినాడికాయుక్తం - క్రింది విఘడియలుకూడి, ఆమొత్తమును, షష్ఠిఘ్నంఛేద్యమీరితం - (౬౦) అఱువదిచే గుణించిన మొత్తమును ఛేద్యమని చెప్పఁబడును. ఏష్యంచే ద్వేదబాణేతు - ఆ వేదబాణశేషము ఏష్యముగా వచ్చుచున్నప్పుడు, శోధ్యంషష్ఠిఘ్నమేవచ - (౫౪-౦) తీసివేసి మిగిలినదానిని (౬౦) అఱు

వదిచె గుణించి, అధోవినాడికాయుక్తం - క్రింది విఘడియలు కూడి, షష్ఠిఘ్నం ఛేద్యముచ్యతే - పునః (౬౦) అఱువదిచె గుణించిన మొత్త మును ఛేద్యమని, ఉచ్యతే - చెప్పఁబడును.

తా॥ ముందుగా చంద్రునియొక్క స్ఫుటమునందు స్ఫుటరవిని తివచగా (తీసివేయగా) మిగిలినది వ్యర్కేందుసంజ్ఞ యనఁబడును. ఆవ్యర్కేందును నిడుపుగానుంచుకొని ఆ నక్షత్రస్థానమును (౬౦) అఱు వదిచెగుణించి, క్రిందిఘడియలుకూడి ఆమొత్తమును వేదబాణం (౫౪) చేత భాగించగావచ్చినలబ్ధము తిథిసంఖ్యయని చెప్పఁబడును. ఆశేషము దినార్ధకంటె తక్కువగా నున్నయెడల గతమని చెప్పఁబడును. అధిక ముగా నున్నయెడల ఏష్యమని చెప్పఁబడును. గతముగా వచ్చుచున్న ప్పుడు వేదబాణశేషమును (౬౦) అఱువదిచేగుణించి క్రిందివిఘడియలు కూడి, తిఱిగి (౬౦) అఱువదిచెగుణించి యీమొత్తమును తిథిగతఛేద మని తెలియవలెను. వ్యర్కేందుగతినిబెట్టి (౬౦) అఱువదిచెగుణించి క్రిందవిఘడియలు కూడగానైనమొత్తము ఛేదసంజ్ఞయని చెప్పఁబడును. పూర్వోక్తఛేద్యము పెట్టుకుని యీఛేదంచేత పాలుగొనఁగా వచ్చిన లబ్ధము ఘడియలు. ఆశేషమును తిఱిగి (౬౦) అఱువదిచే గుణించి, ఆఛేదంచేతనే పాలుగొనగా వచ్చినలబ్ధము విఘడియలు. ఈప్రకారము గణితాగతముగా రాబడిన ఘటికావిఘటికలు గతమునకు దినార్ధలో తివచవలెను. ఏష్యమునకు కూడవలెను. ఈప్రకారము గణితక్రమ ముగా రాబడిన ఘటికావిఘటికలు సూర్యోదయాదిగా పంచాంగ మందు వ్రాసికొనవలెను.

ఏష్యముగా వచ్చునప్పుడు దానిక్రమమును వ్రాయఁబడును.

ఎట్లనిన:—

వేదబాణహృచ్ఛేషము దినార్ధకంటె అధికముగా నున్నయెడల ఏష్యమని చెప్పఁబడును. అప్పుడు శేషముగానున్న ఘటికాదికమును (౫౪-౦) చె తివచగా (తీసివేయుగా) మిగిలిన ఘటికాదికమును నిడు

పుగా బెట్టుకొని ఘటికాస్థానమును (౬౦) అఱువదిచె గుణించి క్రింద విఘటికలు కూడగా నయినమొత్తమును తిరిగి (౬౦) అఱువదిచె గుణించగా వచ్చినదానిని ఛేద్యసంజ్ఞయని చెప్పఁబడును. ఆఛేద్యం పెట్టుకొని వ్యర్కేందుఛేదంచే పాలుగొనగా వచ్చినలబ్ధం ఘటికలు. ఆశేషమును తిరిగి (౬౦) అఱువదిచె గుణించి, యీగత్యంతరఛేదం చేతనే పాలుఁగొనగా వచ్చినలబ్ధం విఘటికలు. ఈ ఘటికావిఘటికలు ఏష్యమగునప్పుడు దినార్ధలో సంస్కరించవలెను. అనఁగాకూడవలెను. ఈవిధముగా సూర్యోదయాది తిథిఘటికావిఘటికలు పంచాంగమందు వ్రాయఁదగును. (విగతం-అర్కః-ఇందుః-వ్యర్కేందుః)

సిద్ధాంత నరకంఠీరవగ్రంథే తిథిసాధనప్రకరణం సమాప్తమ్.

అత్ర ఛేదలక్షణమ్

శ్లో॥ చంద్రస్య గతినిక్షిప్య సూర్యస్యగతివర్జితః। శేషంవ్యర్కేందుభుక్తిస్యాత్ షష్టిఘ్నంచ వినాడియుక్। ఏతద్గత్యంతరఛేదం తిథేస్తు కరణస్యచ। తచ్ఛేద్యంచవినిక్షిప్య ఏతచ్ఛేదేనభాజితః। ఫలంగతేష్యనాడ్యాశ్చ వినాడ్యాశ్చ ప్రకీర్తితాః। గతంచేద్యుదళేశోధ్యం ఏష్యంచే ద్యుదళేయుతం। ఏవంతిథేశ్చోదయాది ఘటికాదిక్రమాద్విదుః॥

టీక॥ చంద్రస్య - చంద్రునియొక్క, గతినిక్షిప్య - గతిని బెట్టుకుని, సూర్యస్యగతివర్జితః - సూర్యునియొక్కగతిని తివచగా మిగిలినది, శేషంవ్యర్కేందుభుక్తిః - శేషము వ్యర్కేందుభుక్తి, స్యాత్ - అగును. షష్టిఘ్నంచ వినాడియుక్ - దానిని (౬౦) అఱువదిచె గుణించి, క్రింది విఘడియలుకూడి, ఏతద్గత్యంతరఛేదం - ఈచెప్పఁబడిన గత్యంతరఛేదమును, తిథేస్తుకరణస్యచ - తిథులకును, కరణమునకును యిట్లే తెలిసికొనవలెను. తచ్ఛేద్యంచ వినిక్షిప్య - పైన చెప్పఁబడిన ఛేద్యమును బెట్టుకుని, ఏతచ్ఛేదేనభాజితః - యీచెప్పఁబడిన ఛేదంచె భాగించవలె

ననుట. ఫలంగతేష్యనాడ్యాశ్చ వినాడ్యాశ్చ - గతమునకును, ఏష్యమునకును యీ ఘడియా విఘడియలు, ప్రకీర్తితాః - చెప్పఁబడినవి, గతంచేద్ద్యుదళేశోధ్యం - గతమునకు దినార్ధలో తివచవలెను. ఏష్యంచేద్ద్యుదళేయుతం - ఏష్యమునకు దినార్ధలో కూడవలెను. ఏవం-ఈప్రకారము, తిథేః - తిథులకు, ఉదయాది - ఉదయాదిగా, క్రమాత్ - క్రమముగా, ఘటికాదిః - ఘటికా విఘటికలు, విదుః - బాలురు తెలిసికొనవలెను.

అథ దినత్రయగణితక్రమః

శ్లో॥ వేదార్ధం షష్టిగుణితం పున షష్టిఘ్నమేవచ। గత్యోర్వివర హృల్లబ్ధ మేష్యంచో పరిసంజ్ఞకమ్॥

తా॥ (ఉపరి) ఏష్యంపుట్టే తరుణములో ౪౮ పెట్టి ౬౦ చేత గుణించి తిరిగి ౬౦ చె గుణించి ఆమొత్తమును ఆతిథియందు రాబడు వ్యర్కేందుగతిచే భాగించగా వచ్చినలబ్ధము ఘటికలు, ఆశేషమును తిరిగి (౬౦) అఱువదిచె గుణించి, వ్యర్కేందుగతిచేత భాగించగా వచ్చినలబ్ధము విఘటికలు ఈఘటికావిఘటికలు ఉపరియని తెలియవలెనని తాత్పర్యము.

అథ తిథివృద్ధిక్షయక్రమః

శ్లో॥ తిథేస్తు పంచఘటికా పర్యంతం వృద్ధిసంజ్ఞికం। తత్తిథే స్త్ర్యక ఘటికా పర్యంతం క్షయసంజ్ఞికం॥ ఏతద్వృద్ధి క్షయేకించి ద్వైషమ్య మవివేక్షితమ్॥

తా॥ తిథియొక్క వృద్ధి క్షయములలో వృద్ధిలో ౫ ఘడియల పర్యంతమును, క్షయసంజ్ఞయందు ఆఱుఘడియల పర్యంతమును వచ్చుననుట. ఈ వృద్ధిక్షయములలో నొకానొకప్పుడు స్వల్పవైషమ్యములు కూడా రాబడును. కొంచము హెచ్చుగాని, కొంచెము తక్కువగాని రాబడునని తాత్పర్యము.

—♦ అథనక్షత్రగణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ స్ఫుటచంద్రస్యాద్యపదం నక్షత్రస్థానముచ్యతే। తతోనాడ్యాదికంచైవ గ్గతేష్యౌతిథివత్కృతం। చంద్రస్యఘటికాద్యంచ దినార్థాల్పే గతంస్మృతం। తద్దినార్ధాధికేచైవ ఏష్యమిత్యభిధీయతే। గతంచేద్ఘటికాశ్చైవ షష్ఠిఘ్నంచ వినాడియుక్। పునష్షష్ఠి ష్ఠాతంచేందు గత్యాప్తం నాడికాదికం। ఏష్యంచేత్ఖరసేశోధ్యం షష్ఠిఘ్నంచవినాడియుక్। పునష్షష్ఠిహతంచేందు గత్యాప్తం నాడికాదికం। గతంచే ద్యుదళేశోధ్యం ఏష్యంచే ద్యుదళేయుతం। ఏవంత్వృడో శ్చోదయాది ఘటికాదిక్రమాద్విదుః॥

టీక॥ స్ఫుటచంద్ర స్యాద్యపదం - స్ఫుటచంద్రునియొక్క ఆద్యపదము, నక్షత్రస్థానముచ్యతే - నక్షత్రస్థానమని చెప్పఁబడును. తతోనాడ్యాదికం - మిగిలిన ఘటికా విఘటికలు, గతేష్యౌ తిథివత్కృతం - గతమునకును, ఏష్యమునకును తిథియందు చెప్పినప్రకారము గతేష్యములు తేవలెను. చంద్రస్య - చంద్రునియొక్క, ఘటికాద్యంచ - ఘటికాస్థానము, దినార్థాల్పే గతంస్మృతం - ఆ దినమునకు రాబడిన దినార్థకన్న తక్కువగానున్న యెడల గతమని చెప్పఁబడును. తద్దినార్ధాధికేచైవ - ఆదినమునకురాబడిన దినార్థకన్న అధికముగా నున్నయెడల, ఏష్యమిత్యభిధీయతే - ఏష్యమని చెప్పఁబడును. గతంచేత్ - గతముగా వచ్చునప్పుడు, ఘటికాశ్చైవ - ఘటికాస్థానమును, షష్ఠిఘ్నం - (౬౦) అఱువదిచే గుణించి, వినాడియుక్ - వినాడికలుకూడా కలిపి, పునః - తిరిగి, షష్ఠిహతం - (౬౦) అఱువదిచె గుణించి, ఇందుగత్యాప్తం - చంద్రునియొక్క గతిచె భాగించగా రాబడిన, నాడికాదికం - ఘటికలును, గతంచేత్ - గతమగునప్పుడు, దళేశోధ్యం-ఆదినమునకురాబడిన దినార్థలో శోధించవలెను. అనఁగా తివచవలెను. ఏష్యంచేత్ఖరసేశోధ్యం - ఎష్యముగా వచ్చునప్పుడు (౬౦) అఱువదిగడియలలో తీసివేసి మిగిలినదానిని, షష్ఠిఘ్నం - (౬౦) అఱువదిచె గుణించి, వినాడియుక్ - క్రిందవిఘటికలుకూడి, పునష్షష్ఠిహతం - తిరిగి (౬౦) అఱు

వదిచెగుణించి, ఇందు - చంద్రునియొక్క, గత్యాప్తం - గతిచే భాగించగా వచ్చిన, నాడ్యాదికం - ఘటికలు, ఏష్యంచే ద్యుదళేయుతం - ఏష్యమునకు దినార్థలో కూడవలెను. ఏవం - ఈప్రకారము, ఉడోః - నక్షత్రముయొక్క, ఉదయాది - ఉదయాదిగా, ఘటికాదిక్రమాద్విదుః - ఘటికా విఘటికలు, క్రమాత్ - క్రమముగా, విదుః - బాలురు తెలియవలెననుట.

—♦ అథఉపరినక్షత్రగణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ షష్ఠిఃఖతర్కగుణితం పునష్షష్ఠిఘ్నమేవచ।
తచ్చంద్రగతినాభక్త ఫలంచో పరిభం విదుః॥

టీక॥ షష్ఠిః - (౬౦) అఱువదిని వుంచుకుని, ఖతర్కగుణితం - ఖ - ౦, తర్క - ౬, మొత్తం (౬౦) అఱువదిచేగుణించి, పునః-తిరిగి, షష్ఠిఘ్నం - (౬౦) అఱువదిచె గుణించి, యీమొత్తము నొకచోట నుంచి, తచ్చంద్రగతినాభక్తఫలం - ఆచంద్రునిగతిచే భాగించగావచ్చిన భక్తఫలము అనఁగా ఘటికా విఘటికలు, ఉపరిభం - ఉపరినక్షత్రఘటికలని, విదుః - తెలియవలెను.

—♦ అథనక్షత్రవృద్ధిక్షయక్రమః ♦—

శ్లో॥ నక్షత్రస్యాద్రిఘటికా పర్యంతం వృద్ధిసంజ్ఞికం।
తద్వృక్షస్యాబ్ధిఘటికా పర్యంతం క్షయసంజ్ఞికమ్॥

తా॥ నక్షత్రముయొక్క వృద్ధి యేడుగడియలవఱకును, క్షయములో నాలుగు గడియలవఱకును వచ్చుచుండునని తాత్పర్యము.

—♦ అథయోగసాధనక్రమః ♦—

శ్లో॥ చంద్రార్కయోగతోయోగ స్తన్నాడ్యశ్శిథిష్ణ్యవత్। రవీందుభుక్తియుక్త్యాప్తా గతేష్యఘటికాఃక్రమాత్। యోగస్యఘటికాద్యంచ దినార్థాల్పే గతంస్మృతం। తద్దినార్ధాధికేచైవ ఏష్యమిత్యభిధీయతే। గతంచేద్ఘటికాశ్చైవ షష్ఠిఘ్నంచవినాడియుక్। పునష్షష్ఠిహతంచార్క

చంద్రగత్యోగభాజితః। ఫలంచద్యుదళేశోధ్యం శేషంయోగస్యనాడికాః।
ఏష్యంచేత్ఘరసేశోధ్యం షష్ఠిఘ్నంచవినాడియుక్। పునష్షష్ఠిహతంచార్క
చంద్రగత్యోగభాజితః। ఫలం తద్యుదళేయోజ్యం యోగస్యఘటికాః
క్రమాత్। ఏవంయోగస్యోదయాది ఘటికాదిక్రమాద్విదుః॥

టీక॥ చంద్రార్కయోగతోయోగః - చంద్ర సూర్యులయొక్క
కూడికయే యోగము, తన్నాడ్యః - ఆ సూర్య చంద్రాదులయొక్క
కూడగానైన ఘటికలు, శశిధిష్ణ్యవత్ - పూర్వము చంద్రునియొక్క
నక్షత్రమునకుగాను యే ప్రకారము చెప్పఁబడెనో ఆ ప్రకారమే
యోచించవలెను. రవీందుభుక్తియుక్త్యాప్తా - సూర్యచంద్రులయొక్క
కూడగానయిన భుక్తిచేత భాగించిన ఘటికా విఘటికలు, గతేష్య
ఘటికాఃక్రమాత్ - గతమునకును ఏష్యమునకును క్రమముగాగుణించు
నది, యోగస్య - యోగముయొక్క, ఘటికాద్యాంచ - ఘటికావిఘటి
కలు, దినార్థాల్పేగతంస్మృతం - దినార్ధకన్న అల్పముగా నున్నయెడల
గతమని తెలిసికొనవలయును. తద్దినార్ధాధికేచైవ - ఆదినార్ధకన్న అధిక
ముగానున్నయెడల, ఏష్యమిత్యభిధియ్యతే - ఏష్యమని చెప్పఁబడును.
గతంచేద్ఘటికాశ్చైవ-గతనుగునప్పుడు ఆఘటికాస్థానమును, షష్ఠిఘ్నంచ
వినాడియుక్ - (౬౦) అఱువదిచె గుణించి, క్రిందవినాడికలు కూడి
ఆమొత్తమును, పునష్షష్ఠిహతం - తిరిగి (౬౦) అఱువదిచె గుణించి,
అర్క చంద్ర - సూర్య చంద్రులయొక్క, గత్యోగ భాజితః - గతిచె
భాగించవలెను, ఫలంచ ద్యుదళేశోధ్యం - ఆఫలము ఆదినమునందు
రాబడిన దినార్ధలో తివచవలెననుట, శేషంయోగస్యనాడికాః - తివ
చగా మిగిలిన ఘటికలు యోగఘటికలు, ఏష్యంచేత్ఘరసేశోధ్యం -
ఏష్యముగా వచ్చునప్పుడు (౬౦) అఱువదిలో తివచగా (తీసివేయగా)
మిగిలినదానిని, షష్ఠిఘ్నంచ - (౬౦)అఱువదిచెగుణించి, వినాడియుక్-
వినాడికలుకూడి, పునష్షష్ఠిహతం - తిరిగి (౬౦) అఱువదిచే గుణించి
ఆమొత్తమును, అర్కచంద్ర - సూర్య చంద్రులయొక్క, గత్యోగ
భాజితః - గతిచె భాగించవలెను. ఫలం తద్యుదళేయోజ్యం - ఫలము

ఆదినమునందు దినార్ధలో కలుపవలెను. యోగస్య - యోగము
యొక్క, ఘటికాః క్రమాత్ - గణితాగతముగా రాబడిన ఘటికా
విఘటికలు, ఏవం - యీప్రకారముగా, యోగస్యోదయాది - ఆదినం
బున ఉదయాదిగా, ఘటికాదిక్రమాద్విదుః - ఘటికావిఘటికలు తెలిసి
కొనవలెను.

—♦ అథ ఉపరియోగ గణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ షష్ఠివ్యోమ రసఘ్నంచ పునష్షష్ఠిఘ్నమేవచ। రవీందుభుక్తి
యుక్త్యాప్త ఫలంయోగోపరిస్మృతః॥

తా॥ (౬౦) అఱువదినిబెట్టుకొని దానిని అఱువదిచె గుణించి,
ఈగుణించినదానిని (౬౦) అఱువదిచె తిరుగాగుణించి దీనిని ఆదినమం
దుండు సూర్యచంద్రులయొక్క భుక్తిచె భాగించిన ఘటికా విఘటికలు
ఉపరిసంజ్ఞయని తాత్పర్యము.

—♦ అథ యోగవృద్ధిక్షయ లక్షణమ్ ♦—

శ్లో॥ యోగస్యచాష్టఘటికా పర్యంతం వృద్ధిసంజ్ఞికం।
తద్యోగసప్తఘటికా పర్యంతం క్షయసంజ్ఞికమ్॥

తా॥ యోగమునకు వృద్ధిలో ౮ ఘడియల పర్యంతమును,
క్షయములో ౭ ఘడియలపర్యంతము వచ్చుచుండునని తాత్పర్యము.

—♦ అథ కరణసాధనక్రమః ♦—

శ్లో॥ వ్యర్కేందుఘటికాశ్చైవ సప్తవింశతిహృత్ఫలే। ఏకోనంసప్తభి
ర్భక్తం బవాదిచరముచ్యతే। తచ్ఛేషంతిథివత్కుర్యాద్గతేష్యఘటికాః
క్రమాత్। కృష్ణభూతదినాంత్యార్ధే శకునిర్ద్వ్యఖండయోః। చతుష్పా
న్నాగవాణచాంత్యే కింస్తుఘ్నంప్రతిపద్దళే। ఏతాన్యత్రైవచత్వారి
స్థిరాణికరణానితు। మాసేష్టకృత్యోర్వర్తంతే చరాణ్యన్యానిసప్తతు॥

టీక॥ వ్యర్కేందుఘటికాశ్చైవ - పూర్వము తిథియందు చెప్పఁ
బడిన వ్యర్కేందును, సప్తవింశతిహృత్ఫలే - యిరువదియేడుచె భాగిం

చిన లబ్ధఫలమునందు, ఏకోనం - ఒకటితీవచి (తీసివేసి) మిగిలినదానిని, సప్తభిర్భక్తం - యేడుచెభాగించినలబ్ధము, బవాదిచరముచ్యతే-బవాది చరకరణములని చెప్పఁబడును. తచ్ఛేషం-ఆశేషము, తిథివత్కార్యాత్ - తిథివలెనే, గతేష్యఘటికాఃక్రమాత్ - గతమునకును ఏష్యమునకును పూర్వము తిథిలో చెప్పినప్రకారముఁగా అనఁగా ౨౭ చె భాగించగా మిగిలిన శేషము దినార్ధకన్న తక్కువగానున్నయెడల గతము. గతమగునప్పుడు ౨౭ చె భాగించగా మిగిలిన ఘడియలను (౬౦) అఱువదిచె గుణించి క్రిందవిఘడియలు కూడి తిరిగి (౬౦) అఱువదిచె గుణించి గత్యంతరఛేదముచె భాగించగా వచ్చినలబ్ధము ఘటికలు. ఆశేషమును (౬౦) అఱువదిచెగుణించి యీ గత్యంతరఛేదముచె తిరిగి భాగించగా వచ్చినలబ్ధము విఘటికలు. ఈఘటికావిఘటికలు గతమునకు దినార్ధలో తీవచి మిగిలిన ఘటికావిఘటికలు ఉదయాది కరణ ఘటికా విఘటికలగుచున్నవనుట.

ఏష్యముగానున్నప్పుడుగణితమెట్లనిన, (౨౭) యిఱువదియేడుచె భాగించగా మిగిలినటువంటి శేషము దినార్ధకన్న అధికముగా నున్నయెడల ఏష్యమగును. అప్పుడు ఘటికా విఘటికలు (౨౭) యిఱువదియేడులోతీవచి (తీసివేసి) మిగిలిన ఘటికాస్థానమును (౬౦) అఱువదిచె గుణించి క్రిందివిఘడియలు కూడి తిరిగి (౬౦) అఱువదిచె గుణించగా వచ్చినమొత్తమును గత్యంతరఛేదముచేత భాగించగా వచ్చిన లబ్ధము ఘటికలు. ఆశేషమును (౬౦) అఱువదిచె గుణించి యీ గత్యంతరఛేదముచేత భాగించిన లబ్ధము విఘటికలు. ఈ ఘటికా విఘటికలు దినార్ధలో కూడవలెననుట.

కృష్ణభూతదినాంత్యార్ధే - కృష్ణపక్ష ౧౪ తిథియొక్క పూర్వార్ధమందు భద్ర, ఉత్తరార్ధమందు శకుని, శకునిర్దర్శఖండయోః - అమావాస్యయొక్క పూర్వార్ధమందును శకుని రాబడును. చతుష్పాన్నాగవాఁచాంత్యే - అమావాస్యయొక్క పూర్వార్ధమందు చతుష్పాత్, ఉత్తరార్ధమందు నాగవము, కింస్తుఘ్నుం ప్రతిపద్దళే - ప్రతిప త్తిథియందు

(౧) పూర్వార్ధము కింస్తుఘ్నము, ఏతాన్యత్రైవచత్వారి - ఈచెప్పఁబడిన ౪ నాలుగును, స్థిరాణికరణానితు - స్థిరకరణము లగుచున్నవి. మాసేష్టకృత్వో ర్వర్తంతే - మాసమునకు (౮) ఎనిమిది కరణములు సర్వదా వచ్చుచుండును. చరాణ్యన్యానిసప్తతు - యేడు చరకరణములు; ప్రోక్తం - చెప్పఁబడెను.

శ్లో॥ కృష్ణతృతీయాన్య దశమీచరాత్రౌ సాసప్తమీభూత దివాచ విష్టిః। ఏకాదశీనక్త మథశ్చతుర్థీ శుక్లాష్టమీ పూర్వ దివాచ విష్టిః॥ సకాలజనితావిష్టి ర్భద్రావై భిన్నకాలజా। విష్టిర్భవా రతికార్యాణి భద్రా సర్వత్రమంగళా। తిథిఘటికా ఖాగ్న్యల్పా తిథిసంఖ్యా ద్వితాడితం। ఏకోనంసప్తభిర్భక్తం బవాదిచరముచ్యతే। తిథిఘటికా ఖాగ్న్యధికా తిథిసంఖ్యాద్వితాడితం। ద్విహీనంసప్తభిర్భక్తం శేషంచాత్రబవాదికం। వర్తమానగతేద్వేచ తిథియుక్షష్టివర్జితః। తచ్ఛేషార్ధం భవేత్తత్ర కరణస్యతు నాడికాః॥

విష్టిః = భద్రవాకరణమ్.

కృ — ౩	ఉత్తరార్ధం	భ
కృ — ౧౦	ఉత్తరార్ధం	భ
కృ — ౭	పూర్వార్ధం	భ
కృ — ౧౪	పూర్వార్ధం	భ
శు — ౧౧	ఉత్తరార్ధం	భ
శు — ౪	ఉత్తరార్ధం	భ
శు — ౮	పూర్వార్ధం	భ

భద్రావాకరణము సర్వత్ర మంగళప్రదమైనది. తిథిఘటికలు (౩౦) ముప్పదికి లోగా అనఁగా అల్పముగా నున్నయెడల తిథిసంఖ్యను రెంటిచే గుణించి వానియందు ఒకటితీసివేసి ౭ చే భాగించిన లబ్ధము బవాది చర కరణములని చెప్పఁబడును.

తిథిఘటికలు (౩౦) ముప్పదికన్న అధికముగా నున్నయెడల తిథిసంఖ్యను ౨ రెండుచె గుణించి ఆమొత్తమునందు ౨ రెండు తీవచి పిమ్మట ౭ యేడుచె భాగించిన శేషము అత్ర బవాదికరణములగును. వర్తమానతిథి (౬౦) అఱువది ఘడియలుండునప్పుడు ఆదినము రెండు కరణములుండును. (౬౦) అఱువదికన్న అధికముగా తిథియున్నయెడల

(౬౦) అఱువదిగడియలను తివచి (తీసివేసి) మిగిలినది తిథివతుగానే కరణమున్న వ్రాసికొనవలయును.

కించ॥శ్లో॥ అహః ప్రమాణతోన్యూనా స్తిథేర్నాడీవినాడికాః। యదితా ఏవతిథ్యర్ధ నాడికాసంభవంతిహి ॥

తా॥ తిథియొక్క ఘటికా విఘటికలు అహః ప్రమాణముకన్న తక్కువైనప్పుడు ఆ తిథ్యర్ధఘటికలే కరణఘటికలగుననుట.

—♦ చరస్థిరకరణాని ♦—

శ్లో॥ బవశ్చ బాలవశ్చేతి కౌలవో తైతుల స్తతః ।
గరజశ్చవణిక్భద్ర స్సప్తైతానిచరాణివై ॥

టీక॥ బవశ్చ - బవయు, బాలవశ్చ - బాలవయు, కౌలవః - కౌలవయు, తైతులః - తైతులయు, తతః - అనంతరము, గరజశ్చ - గరడియు, వణిక్ - వనజియు, భద్రశ్చేతి - భద్రయనెడి, సప్తైతాని - ఈ ౭ కరణములును, చరాణి - చరసంజ్ఞగలవి యగును.

శ్లో॥ కరణాన్యథకృష్ణేతు చతుర్దశ్యుత్తరేదళే। శకునీదర్శపూర్వార్ధే చతుష్పాదుత్తరేదళే । నాగవస్స్యాచ్ఛుక్లపక్షే కింస్తుఘ్నః ప్రతిపద్యతః । స్థిరాణికరణాన్యేవం సంభవంతి తిథిః క్రమాత్ ॥

టీక॥ అథ - అనంతరము, కరణాని - శేషించినవి నాలుగుకరణములు, అందు, కృష్ణేతు - కృష్ణపక్షంబున, చతుర్దశ్యుత్తరేదళే - చతుర్దశీ ఉత్తరార్ధమందు, శకునీ - శకునియును, దర్శపూర్వార్ధే - అమావాస్యయొక్క పూర్వార్ధమందు, చతుష్పాత్ - చతుష్పాత్తనెడు కరణంబును, ఉత్తరదళే - అమావాస్యయొక్క ఉత్తరార్ధమందు, నాగవః - నాగవమును, శుక్లపక్షే - శుక్లపక్షంబున, ప్రతిపది - పాడ్యమిపూర్వార్ధమందు, కింస్తుఘ్నః - కింస్తుఘ్నమనెడి కరణంబును, స్యాత్ - అగును. అతః - ఆహేతువుచేత, కరణాని - యీ నాలుగుకరణంబులును, స్థిరాణి - స్థిరసంజ్ఞగలవి యగును. ఏవం - యీ ప్రకారము,

తిథిః క్రమాత్ - పై చెప్పఁబడిన తిథిక్రమంబున, సంభవంతి - కలుగుచున్నవి.

శ్లో॥ శుక్లాష్టమ్యాం పూర్ణిమాయాం విష్టిః పూర్వదళేభవేత్ ।
దినస్యైకస్యకరణ ద్వయమేవేతిచింతయేత్ ॥

తా॥ శుక్లపక్షపుఅష్టమియందును, పూర్ణిమయందును, పూర్వార్ధమున భద్రవాకరణము వచ్చును. ఒకదినమునకు రెండుకరణములని తాత్పర్యము

—♦ కర్ణజ్ఞానసులభోపాయమ్ ♦—

శుక్లపక్షపు తిథులయందు పూర్వార్ధ ఉత్తరార్ధములలో వచ్చెడి కరణములు.		కృష్ణపక్షపుతిథులయందు పూర్వార్ధ ఉత్తరార్ధములలో వచ్చెడి కరణములు.	
పూర్వార్ధము.	ఉత్తరార్ధము.	పూర్వార్ధము.	ఉత్తరార్ధము.
౧ కింతుఘ్నం	బవ	౧ బాలవ	కౌలవ
౨ బాలవ	కౌలవ	౨ తైతుల	గరజి
౩ తైతుల	గరజి	౩ వనజి	భద్రి
౪ వనజి	భద్రి	౪ బవ	బాలవ
౫ బవ	బాలవ	౫ కౌలవ	తైతుల
౬ కౌలవ	తైతుల	౬ గరజి	వనజి
౭ గరజి	వనజి	౭ భద్రి	బవ
౮ భద్రి	బవ	౮ బాలవ	కౌలవ
౯ బాలవ	కౌలవ	౯ తైతుల	గరజి
౧౦ తైతుల	గరజి	౧౦ వనజి	భద్రి
౧౧ వనజి	భద్రి	౧౧ బవ	బాలవ
౧౨ బవ	బాలవ	౧౨ కౌలవ	తైతుల
౧౩ కౌలవ	తైతుల	౧౩ గరజి	వనజి
౧౪ గరజి	వనజి	౧౪ భద్రి	శకుని
౧౫ భద్ర	బవ	౧౫ చతుష్పాత్	నాగవం

—♦ అథ కరణానయ గణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ నక్షత్రం షష్ఠి గుణితం పునష్షష్ఠిఘ్నమేవచ ।
గతోర్వ్యవరహాల్లబ్ధ మేష్యం కరణసంజ్ఞికమ్ ॥

తా॥ నక్షత్రసంఖ్యయగు ౨౭ నుంచి దానిని (౬౦) అఱువదిచె గుణించి ఆగుణించినదానిని తిరిగి (౬౦) అఱువదిచెగుణించి ఆమొత్తమును ఒకచోటనుంచి ఆదినమందు రాబడిన గత్యంతర ఛేదముచేత భాగించగా వచ్చినలబ్ధము ఘడియలు. ఆశేషమును (౬౦) అఱువదిచె గుణించి పై గత్యంతరఛేదముచె భాగించగా వచ్చినలబ్ధము విఘడియలు. యీఘటికావిఘటికలు ఉపరికరణ ఘటికలని తాత్పర్యము.

—♦ అథ ఋక్షాద్యంత క్రమః ♦—

శ్లో॥ షష్ఠేశ్చోర్ధ్వం పూర్వఋక్షం వర్తమానోడుసంయుతం।
తన్నాడ్యాశ్చ వినాడ్యాశ్చ ఋక్షాద్యంత మితిస్మృతమ్॥

తా॥ (౬౦) అఱువది ఘడియలలో పూర్వనక్షత్రఘటికలను తీవచగా మిగిలిన ఘడియలయందు వర్తమాన నక్షత్రఘడియలనుకూడగా వచ్చిన ఘటికా విఘటికలు ఋక్షాద్యంతప్రమాణమని తాత్పర్యము.

—♦ అథ నక్షత్ర త్యాజ్య ధ్రువాః ♦—

శ్లో॥ మృగస్వాతివిశాఖాచ జ్యేష్ఠేచైవచతుర్దశ। పుష్యపుబ్బాచ చిత్రాచ ఉత్తరాషాఢవింశతిః। భరణీచోత్తరాభాద్రా పూర్వాషాఢా త్రియష్టకం। కృత్తికా మఘ రేవత్యాం పునర్వసు దశత్రికం। ఆర్ద్రాచ హస్తనక్షత్రం ఏకవింశతి నాడికాః। అనూరాధా ధనిష్ఠాచ శ్రవణం దశమం తథా। మూలా షట్పంచ ఆశ్లేషా ద్వాత్రింశత్ఖాద్విరోహిణీ। పూర్వాభాద్రా షోడశం చాశ్వినీ చాంబరంశర। ఉత్తరాశతతారాచ అష్టాదశ ఇతిస్మృతం। ఏతత్సంఖ్యోర్ధ్వఘటికా చతస్రోవిషనాడికాః॥

అశ్వినికి	౫౦	ఆశ్రేషకు	౩౨	అనూరాధ	౧౦	పూభా	౧౬
భరణికి	౨౪	మఘకు	౩౦	జ్యేష్ఠ	౧౪	ఉభా	౨౪
కృత్తిక	౩౦	పూఫ	౨౦	మూలా	౫౬	రేవతి	౩౦
రోహిణి	౪౦	ఉఫ	౧౮	పూర్వాషాఢ	౨౪		
మృగశీర్ష	౧౪	హస్త	౨౧	ఉత్తరాషాఢ	౨౦	మూలకు కొందఱు	
ఆర్ద్రకు	౨౧	చిత్త	౨౦	శ్రవణము	౧౦	వింశతి వర్జం కూడ	
పునర్వసు	౩౦	స్వాతి	౧౪	ధనిష్ఠ	౧౦	చూచుచున్నారు.	
పుష్యమికి	౨౦	విశాఖకు	౧౪	శతభిషం	౧౮	(౨౦)	

—♦ అథ నక్షత్రత్యాజ్యప్రవేశ గణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఋక్షాద్యంతం నాడికాద్యం విషమానేనతాడితం।
షష్ట్యావిభాజితం లబ్ధం పూర్వఋక్షేణయోజయేత్॥

తా॥ ఏదినమందు త్యాజ్యప్రవేశము తెలిసికొనవలయునో ఆదినమందు ఆనక్షత్రముయొక్క ఋక్షాద్యంతమును నిడుపుగా నుంచుకొని ఆనక్షత్రముయొక్క త్యాజ్యధ్రువముచేత ఘటికావిఘటికలను ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా గుణించి పిమ్మట ముందుగా విఘటికలను (౬౦) అఱువదిచె గుణించగా వచ్చిన లబ్ధమును పైఘడియలలో కూడి పిమ్మట (౬౦) అఱువదిచె భాగించిన లబ్ధము ఘడియలు, ఆశేషము విఘడియలు. ఈఘటికావిఘటికలు పూర్వనక్షత్రమందనఁగా గతించిన దినమందుండు పూర్వనక్షత్రంబునచేర్చగా త్యాజ్యప్రవేశప్రారంభమని తా॥

శ్లో॥ తత్తత్ర్యాల్ప ఘటికా దివమానాల్పమేవచ। పూర్వేదివీతి విజ్ఞేయ శ్చాన్యథారావిసంజ్ఞికః। తత్తత్ర్యాధికే తస్మిన్ ఖరసోనం దివి స్మృతమ్। దివమానాధికే తస్మిన్ దినేరావీతికథ్యతే॥

తా॥ పై మొత్తము (౬౦-౦) ఘడియలలో తక్కువగా నున్న యెడల ఆదిమందుండు అహఃప్రమాణమునకన్న కూడా తక్కువగా నున్నయెడల దివిత్యాజ్యమనియు, దివమానముకన్న అధికముగా నున్నయెడల దివమానమును తీవచగా మిగిలిన ఘటికా విఘటికలు రావి యనియును, ఒకానొకప్పుడు (౬౦) అఱువదికన్న అధికముగా వచ్చునప్పుడు ఖరసోనం - ఖ - ౦, రస - ౬ అనఁగా (౬౦) అఱువదిఘడియలను తీవచగా మిగిలినది దివి యని తెలియవలెను. అధికముగా వచ్చునప్పుడు దివమానము కన్న అధిక మని తోచేయెడల రావి యని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ ఋక్షాద్యంతంచ నిక్షిప్య చతుఘ్నం షష్ఠిభాజితం।
తల్లబ్ధం ఘటికాద్యంచ త్యాజ్య మిత్యభిధీయ్యతే॥

తా॥ ఋక్షాద్యంతమును నిడుపుగా నుంచుకొని నాలుగుచే ఘటికావిఘటికలను ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా గుణించి ముందు విఘటికలను (౬౦) అఱువదిచె భాగించిన లబ్ధము పైప్రతిలో కూడి ఆ కూడిన దానిని (౬౦) అఱువదిచె భాగించినలబ్ధమే ఘటికలు, ఆ శేషము విఘటికలు. ఈ ఘటికా విఘటికలు ఆదినమందుండు త్యాజ్యప్రమాణమని తాత్పర్యము.

—♦ అథ అమృతప్రవేశ ధ్రువాః ♦—

శ్లో॥ అశ్విన్యా మష్టహీనంతు రోహిణ్యాం ద్వాదశైర్యుతం। ఆర్ద్రాయాం మనుసంయుక్తం రాక్షశేర్కం విశోధయేత్। శేషేష్వబ్ధికరాయుక్త అమృతస్య ధ్రువాస్మృతాః। ఏవం విషధ్రువే కుర్యా దమృతస్య ధ్రువోభవేత్ ॥

అశ్వినికి	౪౨	పుష్యమికి	౪౪	స్వాతీ	౩౮	శ్రవణము	౩౪
భరణికి	౪౮	ఆశ్రేషకు	౫౬	విశాఖకు	౩౮	ధనిష్ఠ	౩౪
కృత్తిక	౫౪	మఘకు	౫౪	అనూరాధ	౩౪	శతభిషం	౪౨
రోహిణి	౫౨	పూఫ	౪౪	జ్యేష్ఠ	౩౮	పూభా	౪౦
మృగశీర్ష	౩౮	ఉఫ	౪౨	మూలా	౪౪	ఉభా	౪౮
ఆర్ద్రికు	౩౫	హస్త	౪౫	పూర్వాషాఢ	౪౮	రేవతి	౫౪
పునర్వసు	౫౪	చిత్రి	౪౪	ఉత్తరాషాఢ	౪౪		

తా॥ అశ్వినీ విషధ్రువములో ౮ తీవచగా, దాని అమృతధ్రువం బగును. రోహిణి విషధ్రువములో ౧౨ చేర్చగా, దాని అమృతధ్రువం బగును. ఆర్ద్రిలో ౧౪ కూడగా అమృతధ్రువంబగును. మూలకు ౧౨ తీవచగా దాని అమృతధ్రువంబగును. మిగిలిన నక్షత్ర విషధ్రువములలో ౨౪ చొప్పున చేర్చగా వాని వాని అమృతధ్రువంబు లగునని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ ఋక్షాద్యంత ఘటీమానం నక్షత్రధ్రువ తాడితం।
షష్ట్యాప్తం పూర్వనక్షత్రే సంయోగా దమృతాదయః ॥

తా॥ ఆయానక్షత్ర ఆద్యంత ఘడియలను ఆయానక్షత్ర అమృత ధ్రువములచె గుణించి (౬౦) అఱువదిచె భాగించినలబ్ధము ఘడియలు, శేషము విఘడియలు నగును. ఈలబ్ధ ఘడియావిఘడియలను పూర్వ నక్షత్ర ఘడియలయందు జేర్చగా అమృతాది ఘడియలని తాత్పర్యము.

—♦ అథ అహఃప్రమాణ నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ దినార్థద్విగుణంచాహః ప్రమాణ మితికథ్యతే।
అహఃప్రమాణంఖరసే శోధితం రాత్రిసంజ్ఞికమ్ ॥

తా॥ ఏదినంబున అహఃప్రమాణము చూడవలెనో, ఆదినంబున అహర్గణము చేసికొని పిమ్మట ఆకృతిచతుష్కవర్గ రవిపదకములను దెచ్చుకుని ఆదినంబున గణితాగతముగా వచ్చే సూర్యపదకమందుండు దినార్థను ౨చె గుణించగా నయినమొత్తము అహఃప్రమాణమనియును అహఃప్రమాణమును (౬౦) అఱువదిలో తీవచగా మిగిలినది రాత్రి ప్రమాణమని తాత్పర్యము.

—♦ అథ సూర్యప్రవేశ గణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఖరసాఃపవనేందవః ఖరామా శ్శరవేదా స్తరుణే ఋడుప్రవేశే।
ప్రథమాదిపదక్రమాద్ధ్రువాస్యు ర్ధ్రువతోర్కేప్యధికేల్పకేగతేష్యే ॥

—♦ పాదధ్రువములు ♦—

౧ పా	౨ పా	౩ పా	౪ పా
౬౦	౧౫	౩౦	౪౫

—♦ గతసంజ్ఞ ♦—

శ్లో॥ ధ్రువతోర్కేఽధికేచార్కే ధ్రువోనం గతసంజ్ఞికం। తద్గతంచ వినిక్షిప్య షష్టిఘ్నంచ వినాడియుక్। పునష్షష్టిహతంతస్య గత్యాప్తం నాడికాదికమ్ ॥

తా॥ ధ్రువముకన్న సూర్యుం డధికముగానున్నప్పుడు గతసంజ్ఞ అధికమునుంచి (౬౦) అఱువదిచె గుణించి క్రింది వినాడికలు కలయ కూడి ఆమొత్తమును (౬౦) అఱువదిచె గుణించి సూర్యగతిచె భాగించగా వచ్చినలబ్ధము గడియలు. ఆశేషమును ౬౦ చె గుణించి సూర్య గతిచె భాగించగా వచ్చినలబ్ధము విఘడియలు.

—♦ ఏష్య సంజ్ఞ ♦—

శ్లో॥ ధ్రువతోఽర్కేఽల్పఘటికా స్తద్ధ్రువేర్కం విశోధయేత్ ।
తచ్ఛేషంచైవ నిక్షిప్య షష్టిఘ్నంచ వినాడియుక్ ।
పునష్షష్టిహతంతస్య గత్యాప్తం నాడికాదికమ్ ॥

తా॥ ధ్రువముకన్న సూర్యుండు తక్కువగా నున్నప్పుడు ఏష్య సంజ్ఞయని చెప్పంబడును. అప్పుడు ధ్రువములో సూర్యుని తీవచవల యును. మిగిలిన ఆ శేషఘడియలను (౬౦) అఱువదిచెగుణించి వినాడి కలు కలిపి తిఱిగి (౬౦) అఱువదిచె గుణించి సూర్యగతిచె భాగించగా వచ్చినవి ఘటికావిఘటికలు.

శ్లో॥ గతంచే ద్ద్యుదళేశోధ్యం ఏష్యంచే ద్ద్యుదళేయుతమ్ ॥

తా॥ గతముగా వచ్చునప్పుడు దినదళములో శోధించవలెను. ఏష్యముగా వచ్చునప్పుడు దినదళములో కూడవలెనని తాత్పర్యము.

—♦ అయనప్రవేశః ♦—

అతోఽద్రా శకసాధనమ్.

శ్లో॥ షష్టిః ఖరామగుణితం గతవర్షైశ్చసంయుతం । సదారుద్రవిహీ నాశ్చ వత్సరా శ్శకభూపతేః ॥

తా॥ ౬౦ ని ౩౦ చె గుణించగా వచ్చిన సంఖ్యలో గతవర్ష సంఖ్యలను కూడి ఆమొత్తమునందు ౧౧ తీవచగా మిగిలినది శక పమాణమని తాత్పర్యము.

—♦ అత్ర అయనాంశ నిర్ణయః క్రియతే ♦—

శ్లో॥ శాకోభూ (౧) పక్ష (౨) వేదో (౪) న శ్శైల (౭) నేత్ర (౨) హతోఽర్కహృతః । వ్యోమాం (౦) బర (౦) కృతై (౪) ర్లబ్ధం నాడికా ద్యయనధ్రువమ్। రాశేస్తృతీయ్యపాదేచ ప్రవేశేధ్రువకేరవౌ। అయన ధ్రువసంయుక్త స్యయనస్య ప్రవేశనమ్। దివాకరా త్కేవలాస్య స్సంక్ర మస్య ప్రవేశనమ్ । అయనస్యార్కవత్కార్యా త్ప్రవేశ ఘటికాదికమ్। గతంచే ద్యుదళేశోధ్యం ఏష్యంచే ద్యుదళేయుతమ్ ॥

తా॥ శాలివాహనశక ప్రమాణమునందు భూ - ౧, పక్ష - ౨, వేద - ౪, ఊనః అనగా ౪౨౧ తీవచగా మిగిలిన శేషమును శైల - ౭, నేత్ర - ౨, అనగా ౨౭ చె గుణించి, వ్యోమాంబర కృతైర్లబ్ధం - వ్యోమ - ౦, అంబర - ౦, కృతైః - ౪, అనగా (౪౦౦) చె భాగిం చగా వచ్చిన లబ్ధం ఘడియలు, ఆశేషమును (౬౦) అఱువదిచెగుణించి (౪౦౦) చె భాగించిన లబ్ధము విఘడియలు. ఈ ఘటికా విఘటికలు నిడుపుగా నుంచుకొని ఘటికాస్థానమును (౬౦) అఱువదిచె భాగించగా వచ్చినలబ్ధము నక్షత్రస్థానము, శేషము ఘడియలు, ఈ నక్షత్ర ఘటికా విఘటికలు నక్షత్రాద్యయనాంశమని తెలియవలెను. ఈ నక్షత్రా ద్యయనము రాశియొక్క తృతీయపాదాంతములోకూడినయెడల అయన ప్రవేశమగును, సూచన:- అయన ధ్రువము (౧-౩౪-౪౬) ఎప్పుడు అయనము. కావలెనో అప్పుడు అయనధ్రువమునుంచి సంక్రమణప్రవేశ మైన ౧౦ దినమందుండే సూర్యస్ఫుటము కూడితే రాశి ప్రవేశతుల్య ముగా నుండును. అప్పుడు సూర్య ప్రవేశమువలెనే గతమునకును ఏష్యమునకును తేవలెనని తాత్పర్యము. పాదం ౧ కి ౩ భాగల ౨౦ లిప్తలు. రాశియొక్క తృతీయపాదాంతములో అయనప్రవేశము.

—♦ షడశీతి ముఖనిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ మిథునే ష్టాదశేభాగే కన్యాయాంతు చతుర్దశే।
షడ్వింశే ధనుషీభాగే ద్వావింశే నిమిషేస్మృతమ్।
షడశీతిముఖాజ్ఞేయాః పితౄణాం దత్తమక్షయమ్॥

తా॥ ధ్రువము (౫-౫౧) సూర్యుఁడు ౫ నక్షత్రముల ౫౧ ఘడియల సమయంబున షడశీతిముఖము సంభవించును. షడశీతి ముఖధ్రువ నక్షత్రధ్రువములో స్ఫుటసూర్య ఘటికాదికము పోయినయెడల శేషము ఏష్య ఘటికాదిక మనిపించుకొనును. అప్పుడు ఘటికాస్థానమును (౬౦) అఱువదిచె గుణించి క్రిందివిఘడియలుకూడి తిఱిగి (౬౦) అఱువదిచె గుణించినమొత్తము ఛేద్య మనిపించుకొనును. గతిని పెట్టి (౬౦) అఱువదిచె గుణించి క్రిందవిఘడియలు కూడినమొత్తము ఛేద మనిపించుకొనును. ఛేద్యంపెట్టి ఛేదముచే పాలుగొనగా వచ్చినలబ్ధము ఘడియలు. ఆఛేద్యశేషం పెట్టుకుని తిఱిగి (౬౦) అఱువదిచెగుణించి యీఛేదంచేత భాగించిన లబ్ధము విఘడియలు. ఈఘటికావిఘటికలు దినార్ధలో కూడినయెడల ఉదయాది షడశీతిముఖప్రవేశ మగుననితాత్పర్యము. రవి ౫-౫౧ లోపుగా సూర్యుఁడున్న ఏష్యము, రవి ౫-౫౧ పైగానుండినచో గతమని తాత్పర్యము.

ఉదాహరణము:— ౪-౩౦-౦ } ౫-౫౧ లో
౫-౧౬-౩౦ }
———— యిప్పుడు ఏష్యమనితాత్పర్యము.
౫-౪౬-౩౦

రాశి ౧కి రెండుంబాతికనక్షత్రము- ౧౩౫ ఘడియలగును న. ఘ. వి.

మిథునము—	షడశీతి ముఖధ్రువము	౫-౫౧-౦
కన్య—	డిటో	౧౨-౧౮-౦
ధనుస్సంక్రమణం	డిటో	౧౯-౫౭-౦
మీనం—	డిటో	౨౬-౪౦-౦

తా॥ ఈచెప్పఁబడిన నక్షత్రధ్రువములు సంభవించునప్పుడు షడశీతిముఖము పుట్టును. గతేష్యములు క్రమముగా తేవలెను.

పాదం ౧ కి ౩ భాగల ౨౦ లిప్తలుచొప్పున పాదధ్రువం

౩-౨౦	ప్రథమం	౨౦- ౦	షష్ఠమం
౬-౪౦	ద్వితీయం	౨౩-౨౦	సప్తమం
౧౦- ౦	తృతీయం	౨౬-౪౦	అష్టమం
౧౩-౨౦	చతుర్థం	౩౦- ౦	నవమం
౧౬-౪౦	పంచమం		

—♦ అగస్త్యాస్తమయమ్ ♦—

శ్లో॥ వృషభేష్టాదశేభాగే భానుర్లిప్తా తథైవచ।
విలిప్తాసూన్యకంచైవ అగస్త్యాస్తమయధ్రువః॥

తా॥ అగస్త్యాస్తమయధ్రువ నక్షత్రాది ౩-౩౬-౫౪ యీధ్రువ సామ్యం కలిగినప్పుడు అగస్త్యాస్తమయంవచ్చును. గతేష్యములు గురు సాంప్రదాయము నెఱిఁగి గణింపవలెననుట.

—♦ అథ అగస్త్యోదయః ♦—

శ్లో॥ సింహరాశౌ బాణభాగే అష్టచత్వారి లిప్తచ।
విలిప్తా సూన్యకంచైవ అగస్త్యోదయముచ్యతే॥
తా॥ అగస్త్యోదయ ధ్రువనక్షత్రాదిః ౯-౨౬-౬.

—♦ అథ సూర్యభుక్తి నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ సూర్యభుక్తిస్తువిజ్ఞేయా యద్రాశౌ వర్తతేరవిః।
తద్రాశి నాడికాద్విఘ్నం సూర్యభుక్తిం దినే దినే॥

తా॥ ఏ సంక్రమణమందు సూర్యభుక్తి కావలెనో ఆ సంక్రమణ లగ్నప్రమాణముయొక్క ఘడియలను ౨ చె గుణించి, ఆ గుణించిన మొత్తం విఘడియలని ప్రతిదినంబున క్రమముగా సూర్యభుక్తి వ్రాయవలెనని తాత్పర్యము.

ఉదాహరణము:- మేషము ౪ ఘడియలు దీనిని ౨ చె గుణించగా ౮ అయినది. ౮ విఘడియలు చొ॥ ప్రతిదినము వేయవలెననుట.

మఱియొక ప్రమాణము.

శ్లో॥ సోదయంచవినిక్షిప్య షష్టిఘ్నం ఖరసైర్హృతః । రవేస్సంక్రమణాద్యంత వినాడిభిర్హృతంఫలమ్ । ఏతత్ఫలం ప్రతిదినం రవిభుక్తి రితి క్రమాత్ ॥

టీక॥ సోదయంచ వినిక్షిప్య - సోదయమునుంచి, షష్టిఘ్నం - ౬౦ చే గుణించి, పునః - తిరిగి, ఖరసైర్హృతః - ౬౦ చే గుణించి, యీ ప్రతిని నొక చోట నుంచవలెను. దీనికే ఛేద్యరాశియను పేరు గలదు.

—♦ ఛేద లక్షణము ♦—

రవే సంక్రమణాద్యంతం - సూర్యునియొక్క ప్రవేశ ఘడియలును రెండవ సంక్రమణ ప్రవేశ కాలఘడియలునుగూడి సంక్రమణ మధ్య దినములునుకూడి ఆ కూడిన మొత్తమును ౬౦ చే గుణించి, వినాడిభిః - వినాడులచేత, హృతం - భాగించిన, ఫలం - ఫలము, అనగా లబ్ధము విఘడియలు, ఆ శేషమును ౬౦ చే గుణించి పునః పై మొత్తముచే భాగించిన లబ్ధము లిప్తలు, ప్రతిదినం - ప్రతిదినము, రవిభుక్తిరితిక్రమాత్ - ఈ ప్రకారము రవిభుక్తి యని తెలిసికొనవలయును.

—♦ అథ మేషాదిరాశిఘుటికానిర్ణయః ♦—

ప్రతి దేశమునకు ఘటికాప్రమాణములు వేరువేరైయున్నవి. భూమి నిమ్నోన్నతమైనందున ఆ యా ప్రాంత్యముల యందు మేష తులామాస ప్రవేశములయందు ఆ దినంబున మధ్యాహ్నకాల సూర్యుఁడు ఉచ్చస్థితుడైయుండగా ఆ సమయంబున సూర్యసిద్ధాంత ప్రకారము ద్వాదశాంగుళ ప్రమాణమైన శంకు నేర్పాటుచేసి గణి

తము చేయఁగా ఆ యా దేశములకు విషువచ్ఛాయ నేర్పడును. ఆ యా విషువచ్ఛాయవలన ఆ యా దేశములకు మేషాదిఘటికానిర్ణయము చేయఁదగును.

శ్లో॥ మీనమేషౌ చతుర్దండీ గోకుంభౌ చతురర్ధకం । పంచపాదో యుగ్మమృగౌ పంచార్ధం చాపకర్కిణౌ । కాన్యసింహౌచ పంచార్ధం పంచపాద స్తులాంగనే । మేషాదీనాంతు లగ్నానాం మానమేవం విదుర్బుధాః ॥

తా॥ మీన మేషములు ౪ ఘడియలు, వృషభ కుంభములు ౪-౩౦, మిథునమకరములు ౫-౧౫, ధనుఃకటకములు ౫-౩౦, వృశ్చిక సింహములు ౫-౩౦, తులకన్యలగ్నములు౫-౧౫, ఇట్లుకొందఱుగణించుచున్నారు. అనఁగా దీనినే కొందఱు వాడుచున్నారని తెలియవలెను.

—♦ అథతిథినిర్ణయః ♦—

అహఃప్రమాణ ఘటికలను ౫ పాళ్లు చేయునది ౪ అపరాహ్ణకాలమునకు ఏ తిథిఘటికలు వ్యాపించియుండునో ఆతిథి పైతృకము (ఆబ్దికము) మొదలగు సత్కర్మలకు ముఖ్యము. ఒకతిథికి రెండువారములలో వ్యాప్తిగలిగియున్న యేదినమున అధికముగా నుండునో అదే ముఖ్యము. ఒకవేళ అపరాహ్ణవ్యాప్తి రెండువారములలో సమముగా నుండిన మొదటి దినమే ముఖ్యము. రెండు అపరాహ్ణములలోను వ్యాపింపకపోయిన పూర్వదినమున సాయాహ్నవ్యాప్తి నుండిననాడే ముఖ్యము. రెండు అపరాహ్ణములలో సమముగ నుండినప్పుడు తిథివృద్ధి పక్షమున రెండవదినము, క్షయపక్షమున మొదటిదినంబున ముఖ్యము. ఈప్రకారముగా నెఱింగి తిథినిర్ణయము పంచాంగములలో వ్రాయవలయును,

—♦ సంక్రాంతి పుణ్యకాల నిర్ణయః ♦—

మేషే. ప్రాగూర్ధ్వంచ ౧౫ ఘటికాః ౧౦ ఇతికేచన
వృషే. పూర్వాః ౧౬ ,,

మిథునే	పరాః	౧౬	,,
కర్కాటకే	పూర్వాః	౩౦	,,
సింహే	పూర్వాః	౧౬	,,
కన్యాయాం	పరాః	౧౬	,,
తులాయాం	ప్రాగూర్ధ్వంచ	౧౫-౧౫	
వృశ్చికే	పూర్వాః	౧౬	ఘటికాః
ధనుః	పరాః	౧౬	,,
మకరే	పరాః	౨౪	,,
కుంభే	పూర్వాః	౧౬	,,
మీనే	పరాః	౧౬	,,

ఘటికాద్వయా ద్యల్పదినే శేషే మిథున కన్యా మీన ధనుష్వపి మకరేపి పూర్వా ఏవపుణ్యాః ప్రభాతేషు ఘటికాద్వయా ద్యల్పకాలే వృషసింహ తులా వృశ్చిక కుంభేష్వపి పరా ఏవపుణ్యాః ప్రభాతే కర్కాట సంక్రాంతౌ పూర్వదినే పుణ్యమిత్యేకే రాత్రౌ సంక్రమే మధ్యరాత్రా దర్వాక్ సంక్రాంతౌ పూర్వదినోత్తరార్ధం పుణ్యం, మధ్యరాత్రా త్పరతస్సంక్రాంతౌ పరదినస్య పూర్వార్ధం పుణ్యం, నిశీథమధ్య ఏవసంక్రాంతౌ దినద్వయేపి పూర్వదినోత్తరార్ధం పరదిన పూర్వార్ధంచ పుణ్యం, అయనేతు మకరే రాత్రిసంక్రమే సర్వత్ర పరదినమేవ పుణ్యం, రాత్రౌ కర్కాట సంక్రాంతౌ పూర్వదినమేవ పుణ్యం, సూర్యాస్తోత్తరం ఘటికాత్రయం సంధ్యా తత్ర మకరసంక్రమే పూర్వదినం పుణ్యం, సూర్యోదయాత్ప్రాక్ ఘటికాత్రయం ప్రాతసంధ్యా తత్ర కర్కాట సంక్రాంతౌ పరదినం పుణ్యమితి ॥

—♦ కర్తరి ప్రవేశః ♦—

రవిః- భరణీనక్షత్ర ౩ వ పాద ప్రవేశ దినమే వాస్తుకర్తరి ప్రవేశః.
రవిః- రోహిణి ౨ వ పాద ప్రవేశదినమే వాస్తుకర్తరి త్యాగః.

—♦ త్రిద్యుస్పృక్ ♦—

మూడు తిథులు కలిసినది త్రిద్యుస్పృక్. అనఁగా పూర్వతిథి ౫౯ పయిచిల్లర, వర్తమానతిథి ౬౦, తత్పరదినం ౧-౨-౩ ఘడియలు వున్నచో ఆదినం త్రిద్యుస్పృక్.

—♦ అవమతిథిః ♦—

అవమతిథి అనఁగా తిథి ఉపరిగలదినమని చెప్పఁబడును.

—♦ జలరాశయః ♦—

మేష, తులా, వృశ్చికం పాదజల,	సింహ, కన్యా, మిథున నిర్జల,
వృషభ, కుంభ, ధనుస్సులు అర్ధజల,	మీన, కటక, మకర పూర్ణజల,

—♦ ప్రదోషనిర్ణయః ♦—

త్రయోదశి, సప్తమి, చతుర్థి- యీ తిథులయందు రాత్రి ౧ ఘడియ వ్యాపించినట్లయిన అది ప్రదోషం బనఁబడును. ఒకప్పుడు ఉభయప్రదోషములు వచ్చును. అది యెట్లనఁగా ౪-౭-౧౩ తిథులు రాత్రియందు చవితికి ౨ ఘడియలున్న, సప్తమికి ౧ ఘడియయున్న, త్రయోదశికి అరఘడియయున్న వున్నయెడల వృద్ధియందు కలుగును.

—♦ చంద్రశృంగోన్నతిః ♦—

మేషమాసమందు	ద - శృం -	చంద్రోదయః
వృషభం—	స - శృం -	డిటో
మిథునం—	ఉ - శృం -	డిటో
కటకం—	ఉ - శృం -	డిటో
సింహం—	ఉ - శృం -	డిటో
కన్యా—	ఉ - శృం -	డిటో
తులా—	ఉ - శృం -	డిటో
వృశ్చికం—	ఉ - శృం -	డిటో

ధనుస్సు— ఉ - శృం - డిటో
మకరం— ఉ - శృం - డిటో
కుంభం— స - శృం - డిటో
మీనం— ద - శృం - డిటో

—♦ చాంద్రిమానార్ఘాః ♦—

అశ్వి- కృ- మృ- పుష్య- మఘ- పుబ్బ- హ- చి- అనూ-మూ- పూషా- శ్ర- ధ- పూభా- రే- ౧౫ చంద్రోదయకాలశ్చే త్సమార్ఘా భవంతి, భ - జ్యే - ఆశ్రే - ఆర్ద్రి - శత - స్వా - శూన్యార్ఘా భవంతి, ఉత్తర - ఉభా - ఉషా - రో - పున - విశా - అత్యర్ఘాభవంతి.

—♦ సౌరమానార్ఘాః ♦—

సంక్రాంతిదినమునందుండు నక్షత్రము, తిథి, వారము ఈ ౩ ను మొత్తముచేసి ౩ చె భాగించిన శేషము సౌరమానార్ఘ మనఁబడును.

౧ అత్యర్ఘః } అత్యర్ఘ - ధర హెచ్చు.
౨ సమార్ఘః } సమార్ఘ - ధర సరసము.
౩ శూన్యార్ఘః } శూన్యార్ఘ - ధర తక్కువ.

—♦ తిరునక్షత్రి నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ జన్మనక్షత్రఘటికా సంగమస్స్పృగ్భవేద్యది ।
వృద్ధౌ షణ్ణాడికాః ప్రోక్తాః క్షయేతిస్ర స్సమేచతుః ॥

తా॥ తిరునక్షత్ర ఘటికలు సంగమకాల స్పర్శంబు గలిగియుండె నేని నక్షత్ర వృద్ధియం దక్కాలంబున నాఱుఘడియ లుండవలయు. ఆనక్షత్రంబు క్షయించెనేని యక్కాలంబున ఘటికాత్రయంబు లుండ వలయు. నక్షత్రంబునకు క్షయంబులేక పరిపూర్తి గలిగనేని యత్తార ఘటికా చతుష్టయం బుండవలయు. కావున మఱునాడు తిరునక్షత్రంబు నిజవృద్ధియందు ౧౨ ఘడయలును, క్షయంబున ౯ ఘడియ

లును, పూర్ణమందు ౧౦ ఘడియలును మిగిలియుండెనేని అట్టి జన్మ నక్షత్రంబు ప్రపన్నుల కాచరణీయంబగు. ఈ భగవద్భాగవత జన్మర్క్ష నిర్ణయ ప్రమాణంబులు శ్రీ పాంచరాత్రాగమ ప్రసిద్ధంబులగు.

—♦ అథ ఖండతిథిః ♦—

శ్లో॥ సూర్యోదయాస్తమయ పర్యంతం యస్మిన్వా రేతుయాంతిథిః ।
విద్యతేసాప్యఖండాస్యా న్నూనాచే త్ఖండసంజ్ఞికాః ॥

తత్ఫలం॥ యస్మిన్ ఖండదినేతస్మిన్ వ్రతారంభం నకారయేత్ ।
యఃకుర్యాద్దుర్మతిశ్చైవ పూర్వపుణ్యం వినస్యతి ॥

—♦ అథ మన్వాది నిర్ణయః ♦—

చైత్ర శుక్ల ౩ ఉత్తమమన్వాదిః పూర్వదళం
ఈ శుక్ల ౧౫ రౌచ్యకమన్వాదిః పూర్వాహ్ణం
జ్యేష్ఠ శు ౧౫ భౌచ్యకమన్వాదిః ,,
ఆషాఢ శు ౧౦ చాక్షుషమన్వాదిః ,,
ఈ బహుళ ౮ రుద్రసావర్ణికమన్వాదిః అపరాహ్ణం
శ్రావణ బ ౩౦ అగ్నిసావర్ణికమన్వాదిః ,,
భాద్రపద శు ౩ తామసమన్వాదిః పూర్వాహ్ణం
ఈ బ ౮ సూర్యసావర్ణికమన్వాదిః అపరాహ్ణం
ఆశ్వయుజ శు ౯ స్వారోచిషమన్వాదిః పూర్వాహ్ణం
కార్తీక శు ౧౨ స్వాయంభువమన్వాదిః ,,
ఈ శు ౧౫ దక్షసావర్ణికమన్వాదిః ,,
ఈ బ ౮ ఇంద్రసావర్ణికమన్వాదిః అపరాహ్ణం
పుష్య శు ౧౧ రైవతమన్వాదిః పూర్వాహ్ణం
మాఘ శు ౭ వైవస్వతమన్వాదిః ,,
ఫాల్గుణశు౧౫ బ్రహ్మసావర్ణికమన్వాదిః ,,

శ్లో॥ శుక్లేపూర్వాహ్ణకీగ్రాహ్యా కృష్ణేచైవా పరాహ్ణకీ ॥

తా॥ ఈ మన్వాదితిథులు శుక్లపక్షమందున్నవి. దైవకర్మయందును, పితృ కర్మయందును పూర్వాహ్ణకాలమును వ్యాపించిన వని గ్రహించతగినవి. పూర్వాహ్ణకాలమయితే యిచ్చట రెండుగా భాగింపబడిన పగటియొక్క పూర్వభాగమని తెలియందగినది. అట్టి పూర్వాహ్ణకాలమందే శ్రాద్ధము చేయదగినది కృష్ణపక్షమందున్న మన్వాదులయితే దైవకర్మయందును, పితృకర్మయందును అయిదుగా భాగింపంబడిన పగటియొక్క నాలుగవ భాగమగు అపరాహ్ణమును వ్యాపించునవి గ్రహింపదగినవి. మన్వాదులయందు పిండరహితమైన శ్రాద్ధము చేయందగినది. ఈ మన్వాది శ్రాద్ధములు రెండువేల సంవత్సరములు పితృదేవతలకు తృప్తియగుచున్నవి. ఈ మన్వాదిశ్రాద్ధములు నిత్యములయినవి. ఈ మన్వాదితిథులయందు అధికమాసము వచ్చినట్టయిన నిజమాసము గ్రహింపదగినదని తాత్పర్యము.

—♦ యుగాదినిర్ణయః ♦—

వైశాఖ శుక్ల 3 త్రేతాయుగాదిః పూర్వదళవ్యాపినీ
భాద్రపద కృష్ణ ౧౩ కలియుగాదిః అపరాహ్ణవ్యాపినీ
కార్తీక శుక్ల ౯ కృతయుగాదిః పూర్వదళవ్యాపినీ
మాఘ కృష్ణ ౩౦ ద్వాపరయుగాదిః అపరాహ్ణవ్యాపినీ

—♦ సంక్రాంతి పుణ్యకాల నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ చరేచార్కప్రవేశేతు విషువత్కాలసంజ్ఞికః ।
స్థిరే హారిపదంచాస్యే షడశీతిముఖస్స్మృతః ॥

మేషే-కటక-తుల-మకర- విషవత్పుణ్యకాలః
వృష-సింహ-వృశ్చిక-కుంభ- హారిపదపుణ్యకాలః
మిథున-కన్య-ధనుః-మీన- షడశీతిపుణ్యకాలః

—♦ పంచశలాకవేధ ♦—

కృ రో మృ ఆరు. పున పుష్య ఆశ్రే మ పుబ్బ ఉఫ హ చి స్వా అనూ
విశా అభి ఉషా పూషా మూ జ్యే ధ శ్ర అశ్వి రే ఉభా పూభా శత భర

—♦ సప్తశలాకవేధ ♦—

శ్ర అభి ఉషా పూషా మూ జ్యే అనూ ధ అశ్వి రే ఉభా పూభా శత ధ
కృ రో మృ ఆరు పున పుష్య ఆశ్రే మ పూఫ ఉఫ హ చి స్వా విశా

చైత్రాది ౧౨ మాసములలో-

శుక్లపక్షంబున ౪ మంగళవారము భౌమచతుర్థి.
,, ౭ భానువాసరంబున భానుసప్తమి.
,, ౧౧ గురువారంబున జీవైకాదశీ.
,, ౧౩ శనివారం శనిత్రయోదశి
,, ౮ బుధవారం బుధాష్టమి.
,, ౧౩ సోమవారం సోమప్రదోషము.

కృష్ణపక్షంబున ౧౪ కృష్ణాంగారకచతుర్దశి, ౩౦ అమాసోమవారవ్రతం.

ఇవి తిథి వార యోగముచే కలుగును.

—♦ అథ అమాసోమవార వ్రతం ♦—

శ్లో॥ అమావాస్యా యదాపార్థ సోమవార యుతాభవేత్ ।
తస్యామశ్వత్థమాగత్య పూజయేచ్చ జనార్దనమ్ ॥

సులభముగా సంక్రమణప్రవేశము తెలియుటకు.

శ్లో॥ వారేరూపం తిథౌరుద్ర నాడ్యః పంచదశైవత్ ।
వినాడ్యైస్త్రింశతిప్రోక్తం సంక్రాంతి నూతనం భవేత్ ॥

వారం.	తిథి.	ఘ.	వి.
౬	౧౭	౩౧	౪౦
౧	౧౧	౧౫	౩౦
౦	౨౮	౪౭	౧౦

ఆంగీరసనామ సంవత్సర పుష్య బ ౨ శుక్రవారం ఉషా ౨ మకరే రవిః ౩౧-౪౦ ప్రవేశం.

లగ్నప్రమాణచక్రము.

	దేశములు.	విషువచ్ఛాయ	విషువత్కర్ణం.	చరఖణ్డములు. ౧	౨	౩	మీనమేషములకు	లగ్నప్రమాణము. వృషభకుంభములకు	మిథునమకరములకు	కటకధనుస్సులకు	సింహవృశ్చికములకు	కన్యాతులలకు
౧	రామేశ్వరం	౨-౦	౧౨-౧౧-౩౨	౨	౧౬	౭	౨౫౮	౨౮౩	౩౧౬	౩౩౦	౩౧౫	౨౯౮
౨	కొచ్చి	౨-౮	౧౨-౧౨-౪౮	౨౧	౧౭	౭	౨౫౭	౨౮౨	౩౧౬	౩౩౦	౩౧౬	౨౯౯
౩	కోయంబుత్తూరు	౨-౨౩	౧౨-౧౫-౨౫	౨౪	౧౯	౮	౨౫౮	౨౮౦	౩౧౫	౩౩౧	౩౧౮	౩౦౨
౪	శేలము	౨-౩౦	౧౨-౧౬-౪౪	౨౫	౨	౮	౨౫౩	౨౭౯	౩౧౫	౩౩౧	౩౧౯	౩౦౩
౫	పుదుచ్చేరి	౨-౩౪	౧౨-౧౭-౩౦	౨౬	౨౧	౯	౨౫౨	౨౭౮	౩౧౪	౩౩౨	౩౨౦	౩౦౪
౬	మైసూరు	౨-౪౦	౧౨-౧౮-౪౪	౨౭	౨౨	౯	౨౫౧	౨౭౭	౩౧౪	౩౩౨	౩౨౧	౩౦౫
౭	ఆర్కాడు	౨-౪౭	౧౨-౨౦-౧౧	౨౮	౨౩	౯	౨౫౦	౨౭౬	౩౧౪	౩౩౨	౩౨౨	౩౦౬
౮	కాంచీపురి	౨-౪౮	౧౨-౨౦-౨౩	౨౮	౨౩	౯	౨౫౦	౨౭౬	౩౧౪	౩౩౨	౩౨౨	౩౦౬
౯	చెన్నపట్నం	౨-౪౮	౧౨-౨౦-౨౩	౨౮	౨౩	౯	౨౫౦	౨౭౬	౩౧౪	౩౩౨	౩౨౨	౩౦౬
౧౦	తిరుపతి	౩-౦	౧౨-౨౩-౫	౩౦	౨౪	౧౦	౨౪౮	౨౭౫	౩౧౩	౩౩౩	౩౨౩	౩౦౮
౧౧	కాళహస్తి	౩-౪	౧౨-౨౪-౦	౩౧	౨౪	౧౦	౨౪౭	౨౭౫	౩౧౩	౩౩౩	౩౨౩	౩౦౯
౧౨	కడప	౩-౧౦	౧౨-౨౪-౩౯	౩౨	౨౫	౧౧	౨౪౬	౨౭౪	౩౧౨	౩౩౪	౩౨౪	౩౧౦
౧౩	నెల్లూరు	౩-౧౦	౧౨-౨౪-౩౯	౩౨	౨౫	౧౧	౨౪౬	౨౭౪	౩౧౨	౩౩౪	౩౨౪	౩౧౦
౧౪	బళ్ళారి	౩-౧౬	౧౨-౨౬-౩౨	౩౩	౨౭	౧౧	౨౪౫	౨౭౨	౩౧౨	౩౩౪	౩౨౬	౩౧౧
౧౫	కనిగిరి	౩-౨౫	౧౨-౧౯-౧౪	౩౪	౨౮	౧౧	౨౪౪	౨౭౧	౩౧౨	౩౩౪	౩౨౭	౩౧౨
౧౬	కర్నూలు	౩-౨౯	౧౨-౩౦-౩౪	౩౫	౨౮	౧౨	౨౪౩	౨౭౧	౩౧౧	౩౩౫	౩౨౭	౩౧౩

లగ్నప్రమాణచక్రము.

	దేశములు.	విషువచ్ఛాయ	విషువత్కర్ణం.	చరఖణ్డములు. ౧	౨	౩	మీనమేషములకు	లగ్నప్రమాణము. వృషభకుంభములకు	మిథునమకరములకు	కటకధనుస్సులకు	సింహవృశ్చికములకు	కన్యాతులలకు
౧౭	అహోబిలం	౩-౩౦	౧౨-౩౦-౩౫	౩౫	౨౮	౧౨	౨౪౩	౨౭౧	౩౧౧	౩౩౫	౩౨౭	౩౧౩
౧౮	వంగోలు	౩-౩౦	౧౨-౩౦-౩౫	౩౫	౨౮	౧౨	౨౪౩	౨౭౧	౩౧౧	౩౩౫	౩౨౭	౩౧౩
౧౯	వనపర్తి	౩-౩౧	౧౨-౩౦-౫౧	౩౫	౨౮	౧౨	౨౪౩	౨౭౧	౩౧౧	౩౩౫	౩౨౭	౩౧౩
౨౦	మచిలీపట్టణం	౩-౩౫	౧౨-౩౧-౫౫	౩౬	౨౯	౧౨	౨౪౨	౨౭౦	౩౧౧	౩౩౫	౩౨౮	౩౧౪
౨౧	కొండపల్లి	౩-౩౫	౧౨-౩౧-౫౫	౩౬	౨౯	౧౨	౨౪౨	౨౭౦	౩౧౧	౩౩౫	౩౨౮	౩౧౪
౨౨	గుంటూరు	౩-౩౬	౧౨-౩౨-౨౮	౩౬	౨౯	౧౨	౨౪౨	౨౭౦	౩౧౧	౩౩౫	౩౨౮	౩౧౪
౨౩	రాజమండ్రి	౩-౪౩	౧౨-౩౪-౧౨	౩౭	౩౦	౧౨	౨౪౧	౨౬౯	౩౧౧	౩౩౫	౩౨౯	౩౧౫
౨౪	హైదరాబాదు	౩-౪౭	౧౨-౩౫-౨౧	౩౮	౩౦	౧౩	౨౪౦	౨౬౯	౩౧౦	౩౩౬	౩౨౯	౩౧౬
౨౫	విశాఖపట్ణం	౩-౫౦	౧౨-౩౬-౩౭	౩౮	౩౦	౧౩	౨౨౦	౨౬౯	౩౧౦	౩౩౬	౩౨౯	౩౧౬
౨౬	గంజాం	౪-౧౧	౧౨-౪౨-౪౨	౪౨	౩౪	౧౪	౨౩౬	౨౬౫	౩౦౯	౩౩౭	౩౩౩	౩౨౦
౨౭	అవరంగాబాదు	౪-౩౦	౧౨-౪౬-౩౦	౪౫	౩౬	౧౫	౨౩౩	౨౬౩	౩౦౮	౩౩౮	౩౩౫	౩౨౩
౨౮	కలకత్తా	౪-౫౨	౧౨-౫౨-౦	౪౯	౩౯	౧౬	౨౨౯	౨౬౦	౩౦౭	౩౩౯	౩౩౮	౩౨౭
౨౯	కాశీపట్టణం	౫-౪౫	౧౩-౧౬-౨౭	౫౭	౪౬	౨౯	౨౨౧	౨౫౩	౩౦౪	౩౪౨	౩౩౫	౩౩౫

గ్రంథశ్శాయం సమాప్తః.

యీ నరకంఠీరవమునందు సూర్య ప్రవేశమువలెను నక్షత్రమార్గముగా సులభముగా పంచాంగము చేసికొనవచ్చును. కుజాది పంచగ్రహ సాధనము సౌరసిద్ధాంతము ననుసరించియే గణింపవలెను.

సౌరసిద్ధాంత సార సంగ్రహము.

శ్లో॥ ఆనందం బ్రహ్మచిద్రూప మజాచ్యుత శివాత్మకం । నిత్యోదయం మునిస్తుత్యం బాలాదిత్యం నమామ్యహం ॥ నిర్విఘ్నార్థముపాస్మహే కమలజం నికేజనేత్రం శివం । వాచం పద్మనికేతనాం గిరిసుతాం స్కందంచ నందీశ్వరమ్ । శక్రాగ్ని నభవాస్రపాంబు పమరుద్యక్షేశ్వరేశాన్ సురాన్। సూరాబ్జార బుధేజ్య కావ్య రవిజాన్ ఛాయాగ్రహాన్ మద్గురూన్ ॥ వందేహం మంగళాత్మానం భాస్వంతం వేదవిగ్రహం । యాజ్ఞవల్క్యం మునిశ్రేష్ఠం జిష్ణుం హరిహరప్రభుం । జితేంద్రియం జితక్రోధం సదా ధ్యానపరాయణం । ఆనందనిలయం వందే యోగానందం మునీశ్వరం । ఏవం ద్వాదశనామాని త్రికాలం యఃపఠేన్నరః । యోగీశ్వర ప్రసాదేన విద్యావాన్ ధనవాన్ భవేత్ ॥

— అథ గురుప్రార్థనమ్ —

శ్లో॥ యనమంద్రాన్వయాంభోధి హిమాంశుం రామశాస్త్రిణం।
దైవజ్ఞం కౌశికమునే ర్గోత్రజం మద్గురుంభజే ॥

— అథ గ్రంథకర్త నామమ్ —

శ్లో॥ చింతా వేంకటనారాయణాఖ్య సిద్ధాంతిసూరిణా।
క్రియతే సౌరసిద్ధాంత సారసంగ్రహనామకమ్ ॥

— అథ సారసంగ్రహ లక్షణమ్ —

శ్లో॥ స్వప్రోక్తంచేతరప్రోక్తం సంపుటీకరణంయత్ ।
తత్సారసంగ్రహమితి ప్రవదంతి మహర్షయః ॥

— అథాదౌ బాలాదిత్యగణకానందే —

శ్లో॥ బాలాదిత్య స్సుతస్సూర్య స్సూర్యసిద్ధాంతసమ్మతం ।
వక్ష్యేహం గణకానందం గణకానందకారణమ్ ॥

— ఆదౌ కల్యబ్దానయన క్రమః వక్ష్యతే —

శ్లో॥ గుణనాగ(౮౩) హతాష్షష్టిః(౬౦) గజవేదసమన్వితా(౪౮)।
ప్రభవాద్యబ్దసంయుక్తా భవేయుః కలివత్సరాః ॥

— కలియుగప్రారంభః —

శ్లో॥ ప్రమాదివత్సరే చైత్రే శుక్లాది భృగువాసరే । ధర్మాధర్మాత్మికంచేత త్కలిప్రారంభముచ్యతే ॥ అస్మిన్కలియుగే ॥

♦ అథ గణకానంద గ్రంథోత్పత్తికాలస్య రవ్యాదీనాం పూర్వధృవాః ♦

శర్వభూపద్వ్యక్షగుణాః	౧౧	౧౬	౫౨	౩
రుద్రాష్టాంగార్ణవామరాః	౧౧	౮	౪౬	౩౩
వ్యోమార్కనఖషడ్వేదాః	౦	౧౨	౨౦	౪౬
శైలేంద్వర్కాబ్ధిసాగరాః	౭	౧	౧౨	౪౪
పంచాష్టషోడశనఖ	౫	౮	౧౬	౨౦
రుద్రాంకనవమూర్ఛనాః	౧౧	౯	౯	౨౧
త్ర్యష్టైకాంకాబ్ధిషడ్రామా	౩	౧౮	౪౯	౩౬
ద్విసప్తైకర్త్వ భానవః	౨	౧౭	౨౭	౧౨
ఖంద్వ్యగగనరామేంద్రా	౦	౨	౩౦	౧౪

భాద్యా మాధ్యాహ్నికా ఇమే। క్రమాద్రవ్యాది ఖేటానాం శర్వత్యాది ధృవాస్మృతాః ॥

— అథ ధృవానయన క్రమః —

శ్లో॥ గజవేద శరాంభోధి రహితే కలివత్సరే।
చైత్రస్యాదౌ భృగోర్వారే భాస్కరాద్యా యథాక్రమం ॥

—♦ అథ అహర్గణానైనక్రమః ♦—

శ్లో॥ ధృవాబ్దోర్కగుణైర్మాస యుక్తోధోనఖతాడితః। ద్విర్న ఖాక్షేందు నందాబ్ధి యుక్షళ్లక్షాప్తసంయుతః। నగక్ష యుక్ ధృవాబ్దోనో గజాబ్ధిరస (౬౪౮) లబ్ధయుక్। దినీ (౩౦) కృతో దినయుత స్త్రిర్ణవాంగాగ్ని (౩౬౯) సంయుతః। ద్వియుగ (౪౨) ఘ్నోశ్వరామాద్రి గోక్షి లబ్ధాగ్ని బాణ (౫౭౩౭) యుక్ కృతాంగా (౬౪) ప్తక్షయాహోనో భృగువారా ద్యహర్గణః॥ ద్యుగణం సప్తభిర్భక్తం శేషం భృగ్వాది వాసరః। వర్జయే ద్వర్ధయేదే ౨-౧ కం వారోనాయాతి చేత్తదా॥

—♦ అత్ర అధిమాస క్షయమాసోత్పత్తి క్రమః ♦—

శ్లో॥ అసంక్రాంతిమాసోధి మాసస్స్ఫుటస్యాద్ద్వి సంక్రాంతిమాసః క్షయాఖ్యః కదాచిత్। క్షయే కార్తికాది త్రయేనాన్యథాస్యా త్తదా వర్షమధ్యేధి మాసద్వయంచ॥

—♦ అథాధిమాస వ్యవస్థాక్రమః ♦—

శ్లో॥ ద్వాత్రింశత్ఖలుమాసాః షోడశ వారాశ్చ నాడికా స్త్రిస్రః। అధిమాసాంతర మేతద్వినాడికాః పంచపంచాశత్॥ అధిమాసాఖ్యలబ్ధేచ యద్యేకోప్యధికాగతః। శుద్ధమాసాంతపర్యంతం త్రింశోనం ద్యుగణం స్ఫుటమ్॥

—♦ అథ రవ్యాదీనాం భగణాద్యానీతక్రమః ♦—

శ్లో॥ ద్యుగణాత్ క్షితివహ్ని(౩౧)ఘ్నా ద్రామదంతశివై(౧౧౩౨౩) ర్హృతాత్। భగణాద్యర్కశుక్రజ్ఞ మందారేజ్యచలోచ్చకం। అహర్గణాత్ ఖఖాంగ (౬౦౦) ఘ్నా ద్గుణాంకాగ్ని నృపై (౧౬౩౯౩) శ్శశీ। సప్తాష్టషడ్భి (౬౮౭) స్సంభక్తా ద్ద్యుగణా ద్ధరణీసుతః। సుర (౩౩) ఘ్న ద్యుగణాద్రామ ఖాంకనేత్రై (౨౯౦౩) ర్జశీఘ్రకం। దశ (౧౦) ఘ్న ద్యుగణాల్లోక దంతవహ్ని యుగై (౪౩౩౨౩) ర్గురుః। ఆశ (౧౦) ఘ్న ద్యుగణాచ్ఛుక్ర శీఘ్రమద్రి జినాశ్విభిః (౨౨౪౭)। ద్యుగణావ్యస

తర్కాద్రి దశ (౧౦౭౬౬) భక్తాచ్ఛనైశ్చరః। చంద్రోచ్చ ద్యుగణాద్దిఘ్నా (౧౦) ద్భూదంతదశనై (౩౨౩౨౧) ర్హృతాత్। రాహుర్యుగాంకసప్తాంగై (౬౭౯౪) రవాప్తాద్దినసంచయాత్॥

ర- గు 31 భా 11323, చం- గు 600 భా 16393, కు- గు 0 భా 687, బు శీ- గు 33 భా 2903, గు- గు 10 భా 43323, శు శీ- గు 10 భా 2247, శ- గు 0 భా 10766, తుం- గు 10 భా 32321, రా- గు 0 భా 6794.

—♦ అథ రవ్యాదీనాం త్రిగుణాబ్దఫలానీతక్రమః ♦—

శ్లో॥ త్రిగుణాబ్దా నవాంకాగ్ని వేదై (౪౩౯౯) ర్నేత్రర్క్ష బాహు (౨౨౭౨) భిః। శైలాంగాశ్వి యుగై (౪౨౬౭) ఛ్ఛిద్ర గుణనేత్రాగ్ని వహ్ని (౩౩౨౩౯) భిః। వేదాగ్ని పర్వతనఖైః (౨౦౭౩౪) పారావార వియద్గజైః ౮౦౪। గుణార్థాంగ భవై ౧౧౬౫౩ ర్వేద తురంగర్తు నగాగ్ని ౩౭౬౭౪ భిః। కృతాగ్నిషట్కరై ౨౬౩౪ ర్భక్తా లబ్ధా భాగాదివర్జితం। రవీందుగురుసౌమ్యానా మితరేషాంతు యోజయేత్॥

—♦ అత్ర దేశాంతరవిషయే భూరేఖాప్రశంసాకథ్యతే ♦—

శ్లో॥ శ్రీశైల వింధ్యాచల మధ్యదేశే శ్రీకృష్ణవేణ్యా శ్రితపుణ్యదేశే। శ్రీకుండినీనామపురాఖ్య కొండపల్లీనగర్యా భువి రేజతుర్యే॥ భూరేఖకా ప్రాక్స్థిత గోలకొండపురస్య దిక్సంజ్ఞిక యోజనాని। భూరేఖకాప్రాక్స్థిత కొండపల్లిపురస్య చాధ్వాః కథితః ఖవేదాః। చత్వారింశ ద్యోజనాంతే మయాధ్యా క్ష్మారేఖాయాః పూర్వభాగే నగర్యోః। షట్త్రింశోర్ధ్వ త్ర్యంగుళై ర్వాక్షభాస్యా త్సిద్ధాన్తోక్తా కుండినీ కొండపల్ల్యోః॥

—♦ అథ రవ్యాదీనాం మధ్యగతయః ♦—

శ్లో॥ లిప్తావిలిప్తా సూర్యస్య గతిర్నవ శరాగజాః (౫౯-౮)। చంద్రస్యశూన్య నందాశ్వా ఇషుబోగ్నయ ఏవచ (౭౯౦-౩౫) అంగారకస్యచక్షోణీ వహ్న్యయోంగాశ్వినోగతిః ౩౧-౨౬। జ్ఞస్యబాణ జినాదంతా ౨౪౫-౩౨ గురోః పంచాంబరతథా ౫-౦। శుక్రస్యాంగనవా

ష్టౌచ ౯౬-౮ రవిజస్యాశ్వినోవియత్ ౨-౦ । షడ్భ్యాబ్ధవేద విధూచ్చస్య ౬-౪౧ రాహోర్వహ్నియఈశ్వరాః ౩-౧౧ । అవంతి సమమోదగ్రే రేఖాపూర్వ పరధ్వనా । హతాభుక్తిః ఖఖాష్టాబ్ధి ౪౮౦౦ హృతా లిప్తా ఋణంధనమ్ ॥

—♦ అథ యల్లాజియ్యమతేన దృక్సంస్కార నిర్ణయక్రమః ♦—

శ్లో॥ కల్యాద్యబ్దాన్ ఖఖరసగుణై ౩౬౦౦ ర్భాజయేచ్ఛేషసంజ్ఞాన్। జ్ఞాత్వా శేషం ఖఖగజ కుత ౧౮౦౦ స్తల్పసంఖ్యాయదిస్యాత్ । తస్యా త్తస్మాదధిక మిహచేత్షష్టికృత్యో ౩౬౦౦ నితం తచ్ఛేషం ప్రాజ్ఞ ఖచర గుణకై స్తాడయే ద్వక్ష్యమాణైః ॥

—♦ అథ గ్రహాణాం దృక్సిద్ధ గుణకారక్రమః ♦—

శ్లో॥ చంద్రోచ్చస్య శివా ౧౧ గురో ర్దినకర ౧౨ శుక్రస్య నేత్రాబ్ధయ ౪౨। శ్శీతాంశోస్తు భవా ౧౧ భవంతి గుణకా దృక్సామ్యసిద్ధ్యై స్ఫుటాః। పంచార్కైః ౧౨౫ పవనాశ్వి సీతరుచిభి ౧౨౫ స్తత్త్వేందు ౧౨౫ భిర్భాజితాః। వ్యోమాకాశ శరై (౫౦౦) క్రమాచ్చ కలికా స్త్యాజ్యాఖగేష్వాగతాః ॥ భూనందనస్య మనవో ౧౪ రవియుక్ ౨౪ శనైశ్చదృక్సామ్యసిద్ధికరణే గుణకౌభవేతాం। తత్త్వేందవ ౧౨౫ శ్శర కరావనయో ౧౨౫ విభాగా ద్వాభ్యాం సమాగత ఖగయోః ప్రయోజ్యాః ॥

—♦ అథ శ్రీ నాగం సుబ్రహ్మణ్య యజ్వనా కృత

దృక్సంస్కార క్రమః ♦—

శ్లో॥ కల్యాద్యబ్దాః ఖఖాంగాగ్ని (౩౬౦౦) ర్భక్తా శ్శిష్టం తదర్ధతః ౧౮౦౦। అధికం తద్విరహితం అల్పంచేచ్ఛిష్టమేవహి। తద్దృక్పదేతు దైవజ్ఞా గుణహారా క్రమాద్విదుః। విధోర్బాణా ౫ సమచ్చస్య ఖాగ్నిః ౩౦ కౌజస్యవై మనుః ౧౪। గురోర్దినకరా ౧౨ శ్శుక్ర శీఘ్రస్య కర

సాగరాః ౪౨। శనైస్తురవియుగ్గ్రహో ౨౪ ర్గుణక స్సప్తవహ్నయః ౩౭। రాహోఃఖపంచదస్రైశ్చ (౨౫౦) ఖఖబాణై (౫౦౦) హృతం విధోః। ఇతరేషాంపంచసూర్యై ౧౨౫ ర్భక్తం లిప్తాదికంక్రమాత్। కుజశనోర్ధనంకుర్యా చ్ఛిష్టానాంతు ఋణంసదా ॥

—♦ అథ శ్రీ పిడపర్తి చలమయ్యశాస్త్రిణా కృత

దృక్సంస్కార క్రమః ♦—

శ్లో॥ పిడపర్తి నివాస శ్రీ చలమయ్యాఖ్యశాస్త్రిణా। కృతా దృగ్బీజ కలికా దశా చంద్రస్య వర్జితః। ఏతన్మతత్రయం సమ్య గ్విచార్య కథితం బుధైః। గ్రహాణాం దృక్సమం సమ్య క్కుర్యాల్లోచనం సదా ॥

—♦ అథ రవ్యాది గ్రహాణాం పూర్వధృవాది సంస్కార క్రమః ♦—

శ్లో॥ పూర్వధృవంచనిక్షిప్య గణితాగతసంయుతః। త్రిగుణాబ్దఫలం సమ్య గ్విధినాసంస్కరేత్తదా। దేశాంతరస్యచఫలం సంస్కుర్యాన్మధ్య ఖేచరే। ఏవం స్వదేశమధ్యాహ్న మధ్యఖేటోభవేత్సదా। రాహోః పూర్వధృవంచైవ నిక్షిపేద్విమలస్థలే। గణితాగతరాశ్యాదిః శోధయే ద్గణితార్థవిత్। రాహోర్దేశాంతరఫలం వ్యత్యయంస్యా దృణంధనం। త్రిగుణాబ్దఫలంచైవ దృక్ఫలంచ యథాక్రమం। రవిస్సామ్యేతరాణాంచ దృక్ఫలానిచ సంస్కరేత్। రాహోష్షడ్రాశియుక్తాశ్చే త్కేతుగ్రహ ముదీరయేత్ ॥

—♦ అథ మధ్యగ్రహ తాత్కాలిక క్రమః ♦—

శ్లో॥ ఇష్టకాలగుణితా గ్రహభుక్తి ష్షష్టిభాజితా కలాస్స్వమృణంహి। గమ్యభూతసమయే ఖలుమధ్యమాస్స్వేష్టకాలఖచరా భవంతిహి ॥

—♦ అథ గద్యనామ చూర్ణికా ♦—

ఇతి శ్రీ చింతావంశ పయః పారావార రాకాసుధాకర వేంకట నారాయణసిద్ధాంతినావిరచిత సౌరసిద్ధాంతసారసంగ్రహేమధ్యాధికారః॥

అత్ర మధ్యగ్రహ విషయే లఘూపాయ క్రమః

ప్రభవాబ్దాత్పూర్వదినే మధ్యఖేటధ్రువాస్స్మృతాః।

రుద్రానఖాష్టరూపాగ్ని	౧౧	౨౦	౮	౩౧
కేందుధృతిస్త్రియుదం	౧౧	౧౯	౧౮	౪౩
వేదాగ్న్యర్క చతుర్వింశ	౪	౩	౧౨	౨౪
షడ్రూపాబ్ధిగోకరాః	౬	౧	౫౪	౨౯
దశర్తుమనుషడ్బాణా	౧౦	౬	౧౪	౫౬
వస్వద్ర్యష్టాగ్నివింశతిః	౮	౭	౩౮	౨౦
షడ్ధృతిర్నవవేదాగ్ని	౬	౧౮	౪౯	౩
మధ్యాహ్నార్కాదిభాదయః।				
బాణాగ్నిగోకరాగ్న్యర్థం	౫	౩	౫౯	౫౩

రాహోర్ధ్రువముదాహృతం। మానాధిక్యేతు తల్లబ్ధం తదూర్ధ్వం స్థానసంయుతం। ఏవం రవ్యాది ఖేటానాం రుద్రేత్యాది ధ్రువాస్స్మృతాః॥

అథ అహర్గణానైనక్రమః

శ్లో॥ కలిరష్టాంగగోబ్ధ్యానా ఖ్యస్త్రైక్యర్కాసయుక్తిధా। ఖాగాప్త సవయుగ్ధైవౌ రాప్తయః ఖాగ్నిభిర్హతః। తిథియుక్తేన్వశమ్నాగ్నిఖా ద్దాప్త్యస్తైనోద్వసంచయః। ద్యుగణం సప్తభిర్భక్తం శేషం భృగ్వాది వాసరః। వర్జయేద్వర్ధయేదేకం వారోనాయాతిచేత్తదా॥

అథ మధ్యపదక సంఖ్యా నిర్ణయక్రమః

శ్లో॥ ఏకస్థానం దశస్థానం శతస్థానం సహస్రకం। అయుతం నియుతం చైవ దహలక్షాశ్చ ఈరితాః॥ పంచపంచాశత్ప ౫౫ దాని మధ్యమానానివై సదా। ఏతానిపూర్వధ్రువకే యుతానిచయథాక్రమం। రాహోస్తు పూర్వధ్రువకే తత్పదాని విశోధయేత్। తతో ద్దేశాంతరం కుర్యాత్ దృక్ఫలానిచ సంస్కరేత్॥ అహర్గణాసైకదశాదికానా మధస్థితం భాది యుతంధ్రువేషు। ఏతేదినార్ధో ర్ఘవమధ్యఖేచరా ధ్రువేచహీనంత మనో భవంతి॥

అథ స్ఫుటాధికార ప్రారంభః

అత్రాదౌ గ్రహ మందోచ్చక్రమః.

ద్వేగేందునృపషడాద్రిమా	౨	౧౭	౧౬	౩౬
చంద్రస్య స్వోచ్చ సంజ్ఞికః				
వేదదిగ్గోచననఖా	౪	౧౦	౨	౨౦
శైలాంశాద్రికరామరాః	౭	౧౦	౨౭	౩౩
పంచేందుదృక్ నఖజినాః	౫	౨౧	౨౦	౨౪
ద్వ్యం కేందుష్మ్యర్ధ భాస్కరాః	౨	౧౯	౫౧	౧౨
సప్తాంగాశ్వితురంగాగ్ని దంతా	౭	౨౬	౩౭	౩౨
సూర్యాద్యాస్స్మృతోచ్చకాః॥				

అథ మందోచ్చ సంస్కారక్రమః

శ్లో॥ శైలేందుబాణై (౫౧౭) ర్గగనాష్టనందై (౯౮౦) ర్కృతాబ్ధి బాణై (౫౪౪) ర్నయనాశ్వినేత్రైః (౨౨౨) యుగాద్రిరామై (౩౭౪) గజభానుబాణైః (౫౧౨౮) అబ్దాత్ఫలంస్వోచ్చ కలాసుయుంజ్యాత్॥

అథ రవిస్ఫుటక్రమః

శ్లో॥ మందోచ్చేమధ్యసూర్యోన శేషం తన్మందకేంద్రకం। తత్కేంద్రంచ త్రిరాశ్యల్పే సపవభుజసంజ్ఞికః। త్రయాధికేరసేశోధ్యం షడ్భాధిక్యేరసోనితం। నవాధికేతుచక్రేచ శోధ్యం తద్భుజసంజ్ఞికః। తద్భుజస్త్రింశతానిఘ్న మధోభాగసమన్వితః। తత్సంఖ్యాపదకంజ్ఞేయ మధో లిప్తాదికంక్రమాత్। పదాంతరఘ్నం షష్ట్యాప్తం ఫలం పదకసంయుతం। తత్పదంచైవ షష్ట్యాప్తం ఫలం భాగాదికం క్రమాత్। మధ్యార్కేచ స్వర్ణమత్ర కేంద్రేమేషతులాదికే। తద్రాశిభాగలిప్తాశ్చ విలిప్తాశ్చ రవేస్స్ఫుటమ్॥

అథ రవిగతిస్ఫుటక్రమః

శ్లో॥ రవేర్మధ్యగతిశ్చాంతరఘ్నా షష్ట్యా హృతాయది। ఫలంచార్కగతౌస్వర్ణం కేంద్రేకర్కి మృగాదికే॥

—♦ అథ చంద్రస్ఫుటక్రమః ♦—

శ్లో॥ రవేస్స్ఫుటపదంచైవ సప్తవింశతిభాజితం। ఫలంచమధ్యచంద్రేతు అర్కవత్సంస్కరేత్సుధీః । గణితాగతచంద్రస్య తుంగంతత్రవినిక్షిపేత్ । తద్బాహుఫలసంస్కార చంద్రోనం మందకేంద్రకం । సూర్యవత్సాధితం సర్వ ఫలంతత్రవినిక్షిపేత్ । తత్ఫలం బాహుసంస్కార విధౌమేషాదికే ధనం । తులాదికే ఋణంకుర్యా చ్చంద్రస్ఫుటమితీరితమ్ ॥

—♦ అథ చంద్రగతిస్ఫుటక్రమః ♦—

శ్లో॥ విధోర్మధ్యగతౌచైవ తదుచ్చస్య గతింత్యజేత్ । తచ్ఛేషంచైవ నిక్షిప్య తత్పదాంతరతాడితం । తతష్షష్ట్యాప్తఫలంచైత న్మధ్యేందోర్గతి సంజ్ఞకే। కర్క్యాదికేంద్రే సంయోజ్య మకరాదా ఋణంస్మృతం । చంద్రసూర్యౌ స్ఫుటౌస్యాతాం మాందేనైకేన కర్మణా। కుజాది పంచ ఖేటాశ్చ శీఘ్రాదితు చతుష్టయమ్ ॥

—♦ అథ కుజాది పంచగ్రహ స్ఫుటీకరణ ముచ్యతే ♦—

శ్లో॥ భౌమాది పంచఖేటానాం స్ఫుటత్వంచప్రవక్ష్యతే। కుజజీవార్కిణాంమధ్య రవిశ్శీఘ్రోచ్చసంజ్ఞికః। జ్ఞశుక్రయోర్మధ్యరవి ర్గ్రహాస్తౌ శీఘ్రసంజ్ఞికౌ ॥

—♦ అథ రవి భుజాఫలసంస్కార క్రమః ♦—

శ్లో॥ సూర్యబాహుఫలాభ్యస్తా ఖేచరాణాం గతిఃపృథక్ । చక్రలిప్తాహృతంలబ్ధం లిప్తాద్యం భానువద్గ్రహే ॥

—♦ ఏతద్భుజాఫలవిషయే లఘూపాయనక్రమః ♦—

శ్లో॥ రవిః ఖతర్కాగ్ని (౩౬౦) శశీచబుక్షః (౨౭) కుజశ్చదిక్శైల (౭౧౦) బుధోష్టనాగః (౮౮) । భృగుర్జినాలో (౨౨౪) చన భక్త లబ్ధం గ్రహేషుయుక్తోన ధనర్ణహాంసవత్ ॥

—♦ అథ శీఘ్రాది సంస్కార క్రమః ♦—

శ్లో॥ శీఘ్రం మాందం పునర్మాందం శీఘ్రంచత్వా ర్యథాక్రమమ్ ॥

తా॥ భుజాఫలము తెచ్చుటకు రవియొక్క అంతరఫల సంస్కారము చేసిన పదకలిప్తావిలిప్తలను సూర్యునికైతే (౩౬౦) చేతను, చంద్రునకు ౨౭ చేతను, కుజునకు ౭౧౦ చేతను, బుధునకు ౮౮ చేతను, గురునకు (౦) చేతను, శుక్రునకు ౨౨౪ చేతను, శనికి (౦) చేతను భాగించగా వచ్చిన లబ్ధము లిప్తలు. ఆశేషము (౬౦) అఱువదిచె పెంచి తిరిగి భాగించగా వచ్చిన లబ్ధము విలిప్తలు. ఈలిప్తావిలిప్తలు వారి వారి మధ్యగ్రహములో సంస్కరించవలెను. సూర్యునిలో మాత్రం స్ఫుటగ్రహములో సంస్కరించవలెను. గురు శనులకు అత్యల్పఫలమగుటచే భుజాఫలం చెప్పలేదు.

—♦ అతాద్రా శీఘ్రసంస్కారక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఆదౌశీఘ్రోచ్చంనిక్షిప్య మధ్యసంజ్ఞ గ్రహోనితం। తచ్ఛేషం ఆశుకేంద్రంవై చక్రశోధ్యారసాధికె। తచ్ఛీఘ్రభుజరాశిశ్చ ఖత్రిఘ్నం భాగసంయుతం ।. తచ్ఛీఘ్రపదకం జ్ఞేయ మధోలిప్తాదికం క్రమాత్ । పదాంతరఘ్నం షష్ట్యాప్త ఫలం పదకసంస్కృతం । వర్ధమానే పదే యోజ్యం క్షీయమాణేపదేవియుక్। ఏతత్పదస్యార్ధఫలం మానాప్తంచ యథాక్రమం । తత్ఫలం మధ్యఖేటేతు కేంద్రే మేషాదికెధనం । తులాదికె ఋణంకుర్యా చ్ఛీఘ్రసంస్కారితోభవేత్ ॥

—♦ అథ మంద సంస్కార క్రమః ♦—

శ్లో॥ మందోచ్చేశీఘ్రసంస్కార గ్రహోనంమందకేంద్రకం। తత్కేంద్రంచత్రిరాశ్యల్పే సఏవభుజసంజ్ఞికః। తదాధికెరసేశోధ్యం రసాధిక్యే షడూనితం । నవాధికెతుచక్రేచ శోధ్యా మందభుజాస్స్మృతం । తన్మంద భుజరాశిశ్చ ఖత్రిఘ్నం భాగసంయుతం । తన్మందపదకంజ్ఞేయ మధో లిప్తాదికంక్రమాత్ । పదాంతరఘ్నంషష్ట్యాప్త ఫలం పదకసంయుతం । ఏతత్పదస్యార్ధఫలం మానాప్తంచ యథాక్రమః। తత్ఫలం శీఘ్రసంస్కార గ్రహే మేషాదికెధనం। తులాదికె ఋణంకుర్యా న్మందసంస్కారితో భవేత్ ॥

—♦ అథ పునర్మందసంస్కార క్రమః ♦—

శ్లో॥ పునర్మందోచ్చనిక్షిప్య ద్విసంస్కారగ్రహోనితం। తచ్ఛేషంచ పునర్మందం కేంద్రమి త్యభిధియ్యతే। పూర్వవత్సాధితం పూర్ణ ఫలం మేషాదికేధనం। తులాదికె ఋణంకుర్యా న్మధ్యఖేటేతుసర్వదా ॥

—♦ అథ పునశ్శీఘ్రసంస్కారక్రమః ♦—

శ్లో॥ పునశ్శీఘ్రోచ్చ నిక్షిప్య పునర్మంద గ్రహోత్యజేత్। తచ్ఛేషంతుపునశ్శీఘ్ర కేంద్రమిత్యభిధియ్యతే। పూర్వవత్సాధితంపూర్ణ ఫలం మేషాదికేధనం। తులాదికెఋణంకుర్యా త్పునర్మందగ్రహేసదా। ఏతత్కుజాదిఖేటానాం చాతుస్ఫుటమితీరితమ్ ॥

(పునశ్శీఘ్ర కేంద్రము ౬ రాసులలోగా నున్నయెడల అదే భుజ, ౬ రాసులకు అధికమైనప్పుడు ౧౨ రాసులలో శోధించవలయును.)

కు - శీఘ్రోచ్చ - ర | శు - శుక్రుడు
బు - బుధుడు - బు | శ - సూర్యుడు } ఇట్లు శీఘ్రోచ్చలు
గు - సూర్యుడు - ర |

—♦ అథ కుజాదీనాంగతి స్ఫుటక్రమః ♦—

శ్లో॥ పునర్మాందాంతరైర్హత్వా మధ్యభుక్తిఃఖతర్కహృత్। ఫలం మధ్యగతౌస్వర్ణం కేంద్రేకర్క్యమృగాదికె। ఏతన్మంద స్ఫుటగతి ర్గ్రహస్యచ నసంశయః। తన్మందగతిలిప్తాశ్చ విలిప్తాశ్చైవనిక్షిపేత్। శీఘ్రోచ్చస్యగతౌచైవ మందస్పష్టగతింత్యజేత్। తచ్ఛేషంచ పునశ్శీఘ్ర కేంద్రస్యగతిసంజ్ఞికః। తత్పునశ్శీఘ్ర కేంద్రస్య గతింతత్రవినిక్షిపేత్। పునశ్శీఘ్రాంతరాభ్యస్తం షష్ట్యాప్తంచైవ తత్ఫలం। మందస్పష్టేధనంకుర్యా ద్వర్ధమాన పదేసదా। క్షీయ్యమాణే ఋణంకుర్యా ద్వ్యస్తా ద్వక్రగతిర్భవేత్। క్షీయ్యమాణేమందస్పష్ట గతేరధికమేవచేత్। తదాఫలేచ తన్మంద గత్యోనంవక్రసంజ్ఞికం। ఏతద్భౌమాది ఖేటానాం గతిస్ఫుటమితీరితమ్ ॥

—♦ అథ స్ఫుటగ్రహ తాత్కాలికక్రమః ♦—

శ్లో॥ గతైష్యఘటికాన్నిఘ్నా గతిష్షష్ట్యాప్తలిప్తకాః। ఋణంధనం ప్రకుర్యాస్యుః ఖేచరాస్తేష్టకాలికాః। దినార్ధాత్పూర్వనాడ్యాదిః గతసంజ్ఞాఃప్రకీర్తితాః। దినార్ధాత్పరనాడ్యాదిః ఏష్యమిత్యభిధియ్యతే ॥

—♦ అథ అశ్విన్యాది రవ్యాది నక్షత్ర పాద ప్రవేశ గణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ పాదస్య భాగత్రితయం లిప్తావింశతి సంజ్ఞికం। అశ్విన్యాదిక్రమాత్పాద ధృవాశ్చపరికీర్తితాః। గ్రహాధికె ధృవోనంచ తచ్ఛేషం గతసంజ్ఞికం। ధృవాధికేగ్రహోనంచ తచ్ఛేషంచేష్యసంజ్ఞికం। గతేష్యౌ తత్రనిక్షిప్య షష్టిఘ్నం వికలాన్వితం। గ్రహస్య గతినాభక్తం భవేచ దివసాదికం। గతే తత్కాలికే శోధ్యం ఏష్యే తాత్కాలికేయుతం। రాహోస్తువక్రస్యగతే ర్వ్యత్యయంస్యా ద్గతేష్యయోః ॥

♦అథ కుజాదీనాం వక్రవక్రత్యాగోదయాస్తమయ భాగనిర్ణయః క్రమః♦

—♦ అతాద్రిదా వక్రభాగాః ♦—

శ్లో॥ కృతర్తుచంద్రై ౧౬౪ ర్కృతవేదచంద్రై ౧౪౪ శ్శూన్యాగ్నిచంద్రై ౧౩౦ ర్గుణతర్కచంద్రైః ౧౬౩। బాణేందుచంద్రై ౧౧౫ శ్చలకేంద్రభాగైః కుజాదయో వక్రగతింభజంతి ॥

—♦ అథ వక్రత్యాగభాగాః ♦—

శ్లో॥ రసాంకచంద్రైః ౧౯౬ రసచంద్రదస్రై ౨౧౬ శ్శూన్యాగ్నినేత్రై ౨౩౦ ర్నగరంధ్రచంద్రై ౧౯౭। శ్శరాబ్ధిపక్షై ౨౪౫ శ్చలకేంద్రభాగైః కుజాదయో వక్రగతింత్యజంతి ॥

—♦ అథ ఉదయభాగాః ♦—

శ్లో॥ గజకర్రైః ౨౮ శరపూర్ణకర్ణైః ౨౦౫ క్రమాన్మను ౧౪ భిరగ్నివసుక్షితి ౧౮౩ భిర్నఖైః ౨౦। సురపతేర్దిశిభూమిసూతాదయ స్సచల కేంద్రలవై రుదయంయయుః ॥

—♦ అథ అస్తమయభాగాః ♦—

శ్లో॥ అస్తం భజంతీచ సముద్గమాంశై ర్తైర్భచక్రాత్పతితైఃప్రతీచ్యాం। ఉదగ్గతస్సౌమ్య సితౌప్రతీచ్యాం క్వర్కైః ౪౧ కుదస్రై ౨౧ శ్చలకేంద్రభాగైః॥

శ్లో॥ వక్రవక్రోదయాస్తాంశాః ధృవాంశోఖ్యోధికాల్పకా । లిప్తీకృత్వాతుర్య కేంద్ర భుక్త్యాప్తావాసరాదయః। పునశ్శీఘ్రస్య కేంద్రంచ ఖత్రిఘ్నం భాగసంయుతం । తత్కేంద్రాంశా త్తద్ధృవాంశా త్సౌమ్యం చైవ విచింతయేత్ । తత్కేంద్రాంశాద్ధృవోనంచ గతంచపరికీర్తితాః। తద్ధృవా త్కేంద్రభాగోనం ఏష్యమి త్యభిధియ్యతే। గతే తత్కాలికే శోధ్యం ఏష్యే తాత్కాలికేయుతం। ఏవం కుజాదిఖేటానాం ఉదయాస్తాదికం విదుః॥

ఇతి శ్రీ చింతావంశపయఃపారావార రాకాసుధాకర వేంకటనారాయణసిద్ధాంతినా విరచిత సౌరసిద్ధాంతసారసంగ్రహే స్ఫుటాధికారః॥

—♦ అహఃప్రమాణ నిర్ణయాధికార ప్రారంభః ♦—

అత్రా ద్యా సా మా న్య వి ధిః.

శ్లో॥ నీలం కాలం ఫలం బాలం రాగం యోగం నగం ధరం। జారం సారం హారం ధీరం మీనాద్యాదిషుసంక్రమాత్ ॥

నీలం ౩౦ గడి, కాలం ౩౧ గ, ఫలం ౩౨ గ, బాలం ౩౩ గ, రాగం ౩౨ గ, యోగం ౩౧ గ, నగం ౩౦ గ, ధరం ౨౯ గ, జారం ౨౮ గ, సారం ౨౭ గ, హారం ౨౮ గ, ధీరం ౨౯ గడియలు.

ఏవం మీనాది సంక్రమణాదిషుజ్ఞేయమ్॥

—♦ అయనాంశ నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ షష్ట్యాభ్యస్తోనవయమః ప్రభవాద్యబ్దసంయుతః। తిథివారధి సంయుక్తో వత్సరాశ్శకభూపతేః। శాకేరుద్రశతాన్యూనే మానసస్య

ధృవాబ్దకాః । మానసోత్పత్తి కాలస్యా ప్యయన ధ్రువముచ్యతే। దశాంశా శ్చవలిప్తాశ్చా షడ్విలిప్తాఃపరికీర్తితాః। ధ్రువాబ్దానా మధో మధ్య రవిం నిక్షిప్యచోభయోః। తాన్వేదాద్రైశ్చ సంగుణ్యా తత్తన్మానేనభాజయేత్। తల్లబ్ధంచధ్రువాబ్దేషు యుంజ్యాత్తద్వికలాస్మృతాః। విమృశ్యరవిరాశ్యాది వికలాః ఖరసైహృతాః। తాస్తులిప్తాస్తువిజ్ఞేయా లిప్తావియద్రసైర్హరేత్। తల్లబ్ధపూర్వాయనాంశై ర్యుక్తస్స్ఫుటాయనాంశకః। ఇతి సౌరమతేనైశా వ్యయనాంశాదికం విదుః॥

—♦ అత్రాయనాంశకవిషయే లఘుక్రమః ♦—

శ్లో॥ శాకోభూకరవేదోన శ్శిష్టం రామైర్విహాస్యసేత్ । వ్యోమాంబరకరై రాప్తం భాగాద్యాయనమీరితమ్॥

—♦ అథ సర్వదేశేషు విషువచ్ఛాయా నిర్ణయక్రమః ♦—

శ్లో॥ మేషజూకాయనేర్కస్య దినద్వయ దినార్థయోః। సమభూమితలేవాపి సమకృత శిలాతతే। ప్రవేశాత్ప్రభాసాధ్యా సిద్ధాన్తోక్తానుసారతః। షష్టివ్యంగుళచిహ్నేన ద్వాదశాంగుళశంకునా। ఛాయాయోగార్ధయావత్స్యా తావతిం విషువత్ప్రభా॥

—♦ అథ చరసాధనమ్ ♦—

శ్లో॥ స్వదేశ విషువచ్ఛాయా నిక్షిపే ద్విమలస్థలే। నఖఘ్నం విషుతచ్ఛాయా స్వాక్షాంశోసాతు మధ్యమః। త్రిభాజితఫలంచాంత్య చరజస్యా త్స్వదేశజః॥

—♦ అత్ర ముఖ్యపట్టణానాం విషువచ్ఛాయా నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ శ్రీమచ్చన్నాపట్టణేతు ఫలభాచాంగుళత్రయం। తస్యోపరి త్ర్యంగుళాని అష్టచత్వారిసంజ్ఞికః। హైదరాబాదాపట్టణేతు ఫలభాచాంగుళత్రియం। తస్యోపరిత్ర్యంగుళాని శేదార్ధమితికథ్యతే। మచిలీపట్టణే శ్రీమ ద్బెజవాడాఖ్యపట్టణే। ఫలభా త్ర్యంగుళానీతి వ్యంగుళానిచ

షట్కృతిః। శ్రీమద్రాజమహేంద్రేతు ఫలభాచాంగుళత్రయం। తస్యోపరి వ్యంగుళాని ద్విచత్వారీతికథ్యతే। కాశ్యాంతు విషువచ్ఛాయా పంచాంగుళ మితిస్మృతః। తస్యోపరివ్యంగుళాని పంచచత్వారిసంజ్ఞికః॥

—♦ అత్ర కుండినీ కొండపల్యోః త్రివిధచరనిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ కరశైలా వసుశరా వేదాక్షీచ చరాఃక్రమాత్ । షడ్రామ గోశ్వినోర్కాశ్చ చరఖండానికుండినీ। అయనాంశయుతార్కస్య భుజ స్సాధ్యచరైర్హతః। ఖంచేదాదిచరేణైవ గుణయేత్తద్యథాక్రమం। ఏకేచాదిచరంక్షిప్త్వా ఆద్యామధ్యేన సంగుణాత్ । ఆదిమధ్యచరంక్షిప్త్వా ద్వయం చాంత్యేనసంగుణాత్ । షష్ట్యాషష్ట్యాభిరామైశ్చ భక్తలబ్ధం తదూర్ధ్వయుక్ । భాగాదిద్విగుణీకృత్వా సర్వం షష్ట్యాచమానయేత్। లబ్ధం రాశిస్థానయుతం భవేచ్చరవినాడికాః। తాత్సష్ట్యాప్తఫలం నాడ్యః తచ్ఛేషస్తువినాడికాః। అయనాంశయుతార్కేచ రసాల్పేచోత్తరస్యచ। రసాధికే దక్షిణస్య చరమిత్యుచ్యతేబుధైః। రావణస్యతు లంకాయా మహార్మ్యానంతుభాగ్నయః। తన్మానేచోత్తరంయుక్తం దక్షిణంచ వివర్జయేత్। తద్దినేదివమానంస్యా త్షష్టిశోధ్యంతుశర్వరి। ఇతి సౌరమతేనైవ మహోరాత్రీతికథ్యతే॥

ఇతి శ్రీ చింతావంశ పయఃపారావార రాకాసుధాకర వేంకటనారాయణ సిద్ధాంతినా విరచిత సౌరసిద్ధాంతసారసంగ్రహే అహః ప్రమాణ నిర్ణయాధికారః॥

—♦ అహఃప్రమాణవిషయే లఘూపాయనక్రమః ♦—

శ్లో॥ స్ఫుటార్కంచవినిక్షిప్య అయనాంశాదికంయుతం। తత్సూర్యాత్తద్భుజానీతం తత్సాయన భుజంస్మృతం॥

—♦ అత్ర మందభుజ క్రమః ♦—

శ్లో॥ రాశిత్రయాల్పేతు భుజాస్సఏవ త్రిభ్యోధికే చక్రదళేచహీనే। షడూనితే చక్రదళాధికేస్మిన్ నందాధికంచే ద్భగణాద్విశోధ్యమ్॥

—♦ అథ దినార్ధ పదకసాధన క్రమః ♦—

శ్లో॥ తద్భుజస్త్రింశతానిఘ్న మధోభాగసమన్వితం। తత్సంఖ్యాహర్దళస్థాన పదకం భవతిధ్రువం। అధోలిప్తాదికంచైవ అంతరఘ్నంఃఖతర్కహృత్। ఫలం కర్క్యాదికేంద్రేస్వం మకరాద్యా ఋణంస్మృతం। ఏవం స్ఫుటంచ ద్యుదళం ద్విగుణం దివముచ్యతే। తద్దివం ఖరసే శోధ్యం తచ్ఛేషం రాత్రిసంజ్ఞికమ్॥

—♦ అథ నక్షత్రాత్మకగ్రహస్య రాశ్యాత్మక క్రమః ♦—

శ్లో॥ వినాడికాశ్చనిక్షిప్య షష్టిఘ్నం స్తత్రివిన్యసేత్। వ్యోమత్రయ రసాష్టాబ్ధి (౪౮౬౦౦౦) సంఖ్యయా విభజేత్క్రమాత్। లబ్ధం రాశ్యాత్మకంజ్ఞేయ మితి దైవజ్ఞముచ్యతే॥

—♦ అథ రాశ్యాత్మకగ్రహస్య నక్షత్రాత్మక క్రమః ♦—

శ్లో॥ విలిప్తాశ్చైవనిక్షిప్య ఖత్రియాష్టాబ్ధిహృత్ఫలం। లిప్తాదికంచ విజ్ఞేయం నక్షత్రాత్మక ముచ్యతే॥ ప్రకారాంతరే॥ భాగాదిర్నవసంగుణ్య కరైర్భక్తఘటీతతః। ఘటికాద్యం కరైర్నిఘ్నం నందాప్తా భాగ తత్ఫలం। తయోర్మాన హృతంలబ్ధం నక్షత్రం రాశిచాత్మకమ్॥

—♦ అథ రాశ్యాత్మక తిథ్యాదిసాధనక్రమః ♦—

శ్లో॥ అర్కేనచంద్రలిప్తాభ్యాం నఖాద్రి (౭౨౦) స్తిథయోగతాః। భుక్త్యంతరేనాప్తఘటీ షష్టి (౬౦) ఘ్నా గతగమ్యతః। చంద్రలిప్తాదష్టశతై (౮౦౦) స్వభుక్త్యాభానిభాజితః। యోగాఃఖఖాష్ట (౮౦౦) భిర్భక్తా భుక్తియోగేననాడికాః। అర్కేనచంద్రలిప్తాశ్చ ఖాంగ (౩౬౦) రామైర్విభాజయేత్। ఏకోనం సప్తభిర్భక్తం బవాదిచరముచ్యతే। శేషాత్ఖాంగాగ్ని శేషాశ్చ షష్టిఘ్నా ద్రవిచంద్రయోః। గతోర్విరవరలిప్తాప్తా గతైష్య ఘటికాఃక్రమాత్॥ తిథ్యాదిచ్ఛేదవేదాంశో దధికా ఏష్య మన్యథా। కృష్ణభూతదినాంత్యర్ధే శకునిర్ద్వ్యఖండయోః। చతుష్పాన్నాగవాంచాంత్యే కింస్తుఘ్నం ప్రతిపద్దళే। ఏతాన్యత్రైవ చత్వారి

స్థిరాణి కరణానితు। మాసేష్టకృత్యోర్వర్తంతే చరణ్యాన్యానిస ప్తతు॥ కృష్ణతృతీయా దశమీచరాత్రౌ సాస ప్తమీభూత దివాచవిష్టిః। ఏకాదశీన క్తమథశ్చతుర్థీ శుక్లాష్టమీపూర్ణ దివాచవిష్టిః॥ సకాలజనితావిష్టిర్భద్రావై భిన్నకాలజాః। విష్టిర్హ రతికార్యాణి భద్రాసర్వత్రమంగళా॥

—♦ అత్ర కరణవిషయే లఘూపాయనక్రమః ♦—

శ్లో॥ తిథిఘటికా ఖాగ్నృల్పా తిథిసంఖ్యా ద్వితాడితం। ఏకోనం స ప్తభిర్భ క్తం బవాదిచరముచ్యతే। తిథిఘటికాఖాగ్న్యధికా తిథిసంఖ్యా ద్వితాడితా। ద్విహీనం స ప్తభిర్భ క్తం శేషంచాత్రి బవాదికం। వ ర్త మానగతేద్వేచ తిథియుక్షష్టివర్జితః। తచ్ఛేషార్థం భవే త్తత్ర కరణస్యతు నాడికాః॥

—♦ అథ విషఘటికానైన క్రమః ♦—

శ్లో॥ నైశంవీరనలంనభోభయకరం నీలంనరంఫాలనా। గోనీరంహాయ కారనీరభయ భూపోనేకభేకంతమః। వారంనీరనకం నయంహాయతపో వారం నగందస్రత। స్సంఖ్యోర్ధ్వం విషనాడికాహ్యుదధయో లగ్నస్పృశో మృత్యుదాః॥ అత్ర అక్షరసంఖ్యాజ్ఞేయాః॥

నైశమితి— దస్రతః అశ్విన్యాదేః, నైశాది సంఖ్యోర్ధ్వ విష నాడికాశ్చతస్రః యథా, నైశం అశ్విన్యాః పంచాశత్, భరణ్యాః వీరం చతుర్వింశతిః, కృ త్తికాయాః నలం త్రింశత్, రోహిణ్యాః నభ శ్చత్వారింశత్, మృగశీర్షస్య భయం చతుర్దశ, ఆర్ద్రాయాః కరం ఏకవింశతిః, పునర్వస్వోః నీలం త్రింశత్, పుష్యస్య నరం వింశతిః, ఆశ్రేషాయాః ఫాలం ద్వాత్రింశత్, మఘాయాః నాగః త్రింశత్, పూర్వఫల్గున్యాః నీరం వింశతిః, ఉ త్తరఫల్గున్యాః హాయః అష్టాదశ, హ స్తస్య కారః ఏకవింశతిః, చిత్రాయాః నరం వింశతిః, స్వాత్యాః భయం చతుర్దశ, విశాఖాయాః భూప శ్చతుర్దశ, అనూరాధాయాః నేకం దశ, జ్యేష్ఠాయాః భేకం చతుర్దశ, మూలస్య తమః షట్పంచాశత్, పూర్వాషాఢాయాః వారం చతుర్వింశతిః, ఉ త్తరాషాఢాయాః నీరం వింశతిః,

శ్రవణస్య నకం దశ, ధనిష్ఠాయాః నయం దశ, శతభిషజః హాయః అష్టాదశ, పూర్వాభాద్రాయాః తపః షోడశ, ఉ త్తరాభాద్రాయాః వారం చతుర్వింశతిః, రేవత్యాః నగం త్రింశత్, ఏవమక్షరసంఖ్యాయా అశ్వినీమారభ్య రేవత్యంతానాం ఋక్షాణాం ఉ క్తఘటికానంతరం విషనాడికాః, వర్జ్యఘటికాః ఉదధయశ్చ తస్రః జ్ఞేయాః, తాఏతాశ్చతస్రోఘటికాః లగ్నస్పృశశ్చే న్మృత్యుదాః॥

—♦ విషఘటికాప్రవేశ గణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఋక్షాద్యంతం ఘటీమానం విషమానేనతాడితం। షష్ట్యావిభాజితం లబ్ధం పూర్వఋక్షేన యోజయేత్। ఋక్షాద్యంతం ఘటీమానం చతుఘ్నుం షష్టిభాజితం। తల్లబ్ధం ఘటికాజ్ఞేయం తచ్ఛేషస్తు వినాడికాః॥ నక్షత్ర షష్టిఘటికా వనితావిహర్తు చంద్రస్య యోగ దివసేతు రజోనిమి త్తాః। తస్మిన్ చతస్రఘటికా పరివర్జనీయ్యా వ్యాళిస్సమాకాల విదోవదంతీతి॥

—♦ అథ ఋక్షాద్యంత క్రమః ♦—

శ్లో॥ షష్టిశ్శోధ్యంపూర్వఋక్షం వ ర్తమానోడుసంయుతం। తన్నాడ్యశ్చవినాడ్యశ్చ ఋక్షాద్యంతమితిస్మృతం। ఋక్షాద్యంతంనాడికాద్యం విషమానేనతాడితం। షష్ట్యాద్విభాజితం లబ్ధం పూర్వఋక్షేణయోజయేత్। తత్ఖతర్కాల్పఘటికా దివమానాల్పమేవచ। పూర్వేదినేతి విజ్ఞేయ శ్చాన్యథారా విసంజ్ఞికః। తత్ఖతర్కాధికేతస్మి న్ఖరసోనం దివిస్మృతం। దివమానాధికేతస్మి న్దినేరాపీతికథ్యతే॥

—♦ అథ త్యాజ్యప్రమాణ గణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఋక్షాద్యంతంచ నిక్షిప్య చతుఘ్నుం షష్టిభాజితం। తల్లబ్ధం ఘటికాద్యంచ త్యాజ్యమిత్యభిధియ్యతే॥

—♦ అథ నక్షత్రాత్మక తిథ్యాది సాధనక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఆదిత్యహీనచంద్రస్య శేషం వ్యర్కేందుసంజ్ఞికం। వ్యర్కేందు ఘటికాభక్తా వేదాద్రైస్థియోగతాః। తచ్ఛేషేహార్ధళాదల్పే గతమేష్యం

తతోఽధికే। శేషే దినార్ధతుల్యేచే ద్వ్యర్ధాచేష్యం క్షయేగతం। శేషాద్వేదార్ధశేషాచ్చ షష్టిఘ్నాద్రవిచంద్రయోః। గత్యోర్వివరనాడ్యాప్తా గతైష్య ఘటికాఃక్రమాత్। వేదార్ధం షష్టిగుణితం పునష్షష్ట్యా హతంచ యత్। గత్యోర్వివరనాడీభిః క్షయతిథ్యాగమోభవేత్ ॥

— అథ నక్షత్రసాధన క్రమః —

శ్లో॥ వర్తమానేందునక్షత్రం నాడ్యష్షష్ట్యశ్చశోధితాః। షష్టిఘ్నాచ్ఛశిభుక్త్యాప్తా గతైష్యఘటికాఃక్రమాత్। షష్టిర్వ్యోమరసాభ్యస్తా పునష్షష్ట్యా హతంచయత్। షష్టిఘ్నాచ్ఛశిభుక్త్యాప్తా క్షయఋక్షాగమోభవేత్ ॥

—♦ అథ యోగసాధన క్రమః ♦—

శ్లో॥ చంద్రార్కయోగతోయోగ స్తనాడ్యశ్శశిధిష్ణ్యవత్। రవీందు భుక్తియుక్త్యాప్తా గతైష్యఘటికాఃక్రమాత్। వ్యోమతర్కాశ్చషష్టిఘ్నా పునష్షష్ట్యాహతంచయత్। రవీందుభుక్తియుక్త్యాప్తా క్షయయోగాగమో భవేత్ ॥

—♦ అథ కరణసాధన క్రమః ♦—

శ్లో॥ వ్యర్కేందుఘటికాశ్చైవ సప్తవింశతిహృత్ఫలం। ఏకోనం సప్తభిర్భక్తం బవాదిచరముచ్యతే। శేషాత్సప్తాక్షిశేషాచ్చ షష్టిఘ్నాద్రవిచంద్రయోః। గత్యోర్వివరనాడ్యాప్తా గతైష్య ఘటికాఃక్రమాత్ ॥ కృష్ణభూతదినాంత్యార్ధే శకుని ర్దర్శఖండయోః। చతుష్పాన్నాగవాంచాంత్యే కింస్తుఘ్నం ప్రతిపద్దళే। ఏతాన్యత్రైవచత్వారి స్థిరాణి కరణానితు। మాసేష్టకృత్యోర్వర్తంతే చరాణ్యన్యానిసప్తతు। తిథిఘటికాభాగఘ్న్యల్పా తిథిసంఖ్యాద్వితాడితా। ఏకోనం సప్తభిర్భక్తం బవాదిచరముచ్యతే। తిథిఘటికాభాగఘ్న్యధికా తిథిసంఖ్యాద్వితాడితా। ద్విహీనం సప్తభిర్భక్తం తచ్ఛేషంతుబవాదికం। వర్తమానగతేద్వేచ తిథియుక్షష్టివర్జితః। తచ్ఛేషార్ధంభవేత్తత్ర కరణస్యతునాడికాః। కృష్ణతృతీయా దశమీచరాత్రౌ సాసప్తమీభూత దివాచవిష్టిః। ఏకాదశీనక్త మథశ్చతుర్థీ

శుక్లాష్టమీపూర్ణ దివాచవిష్టిః। సకాలజనితావిష్టి ర్భద్రావై భిన్నకాలజాః। విష్టిర్హ్యరతికార్యాణి భద్రాఃసర్వత్రమంగళా। ఏతాగతైష్య ఘటికా దినార్ధశోధితాన్వితాః। సూర్యోదయాదిసంజాతా స్తిథ్యాదీనాం భవంతిహి ॥

—♦ అథ సూర్యప్రవేశ గణితక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఖరసాః పవనేందవః ఖరామా శ్శరవేదా స్తరుణే రుడుప్రవేశే। ప్రథమాదిపదక్రమాద్ధ్రువాస్స్యు ర్ధ్రువతోఽర్కే వ్యధికేల్పగే గతేష్యే ॥ ధృవతోఽర్కేఽధికేచార్కే ధృవోనం గతసంజ్ఞికం। తద్గతంచ వినిక్షిప్య షష్టిఘ్నంచవినాడియుక్। పునష్షష్టిహతంతస్య గత్యాప్తంనాడికాదికం। ధృవతోఽర్కేల్పఘటికా స్తధ్రువేర్కే విశోధయేత్। తచ్ఛేషంచైవ నిక్షిప్య షష్టిఘ్నంచ వినాడియుక్। పునష్షష్టిహతంతస్య గత్యాప్తం నాడికాదికం। గతంచేద్యుదళేశోధ్యం ఏష్యంచేద్యుదళేయుతమ్ ॥

—♦ అథ అయనప్రవేశ గణితక్రమః ♦—

అత్రాదౌ శకసాధనమ్.

శ్లో॥ షష్టిః ఖరామగుణితం గతవర్షైశ్చ సంయుతం।
సదారుద్రవిహీనాశ్చ వత్సరా శ్శకభూపతేః ॥

—♦ అథ నాడ్యాద్యయనాంశ సాధనక్రమః ♦—

శ్లో॥ శాకో భూపక్షవేదోన శ్శైలనేత్రహతోఽహృతః।
వ్యోమాంబరకృతైర్లబ్ధం నాడికా ద్యయనధ్రువః ॥

—♦ అథ అయనప్రవేశవ్యాప్తి నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ రాశే స్తృతీయపాదాంతే ప్రవేశే ధృవకేరవా। అయనధ్రువసంయుక్త ప్యయనస్య ప్రవేశనం। దివాకరాత్యేవలాస్యుః సంక్రమస్య ప్రవేశనం। అయనస్యార్కవత్కార్యా త్ప్రవేశఘటికాః క్రమాత్। గతంచేద్యుదళేశోధ్యం ఏష్యంచేద్యుదళేయుతమ్ ॥

—♦ అథ షడశీతిముఖ రవి నక్షత్రఘటికాధ్రువాః ♦—

శ్లో॥ ఆర్ద్రాచ పంచఘటికా హస్తాచాఽష్టాదశస్మృతః। పూర్వాషాఢాస్సప్తశరా రేవత్యబ్ధికరేస్మృతః। షడశీతిముఖాజ్ఞేయాః పిత్ర్యాణాం దత్తమక్షయం। ఏవంసూర్యస్థితర్క్షాది షడశీతిముఖాధ్రువాః ॥

—♦ అథ అగస్త్యాస్తమయ అగస్త్యోదయ ధ్రువనక్షత్రాదయః ♦—

శ్లో॥ రోహిణీ షట్కృతిశ్చైవ వేదార్థంచాస్త కుంభజః। సార్ధాషడ్వింశతిరసా న్యగస్త్యోదయముచ్యతే। ఏతేర్కఋక్షఘటికా అగస్త్యాస్తమయోదయః ॥

—♦ అథ తిథినిర్ణయ క్రమః ♦—

శ్లో॥ సాయంతస్యపరత్రచేన్మృతతిథి స్సైవాబ్దికేమాసికే। సాగ్రాహ్యాద్వ్యపరాహ్ణయోర్యదితదా యత్రాధికాసామతా। తుల్యాచేదుభయాపరాహ్ణసమయే పూర్వేనచేతద్వయోః। పూర్వైవత్రిముహూర్తగాస్తసమయే నోచేత్పరైవోచితా ॥

—♦ అథ గణిత క్రమః ♦—

శ్లో॥ అహ్నోష్టాంశంద్విధావేద గుణ్యంపూర్వ తిథింత్యజేత్ ।
త్రిఘ్నః పరతిథేశ్శోధ్యం అధికంయత్రసాతిథిః ॥

—♦ అత్ర కుజాదీనాం పాదప్రవేశ నిర్ణయక్రమః ♦—

శ్లో॥ కుజాదీనాం ప్రవేశేతు గతేష్యా రవివత్క్రమాత్ ।
తేషాం వక్రప్రవేశేతు గతేష్యా రాహువత్సదా ॥

—♦ అథ రవి భుక్తి నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ సూర్యభుక్తిస్తువిజ్ఞేయా యద్రాశౌవర్తతేరవిః ।
తద్రాశినాడికాద్విఘ్నం వినాడ్యస్తు దినేదినే ॥

—♦ అత్ర రవిచంద్రస్ఫుటభుక్తి నిర్ణయః ♦—

శ్లో॥ రవిసంక్రమణంరాశి స్స్యోదయస్య వినాడికాః। ఖఖాంగరామగుణితం సంక్రమాద్యంతభాజితం। లబ్ధంచప్రత్యహంసూర్య భుక్తిర్విఘటికాభవేత్। చంద్రదర్శనమారభ్య శ్చంద్రభుక్తిర్దినానిచ ॥

—♦ అథ చంద్రగ్రహణాధికార ప్రారంభః ♦—

అత్రాదౌ మధ్యతాత్కాలిక క్రమః.

శ్లో॥ ఇష్టకాలగుణితా గ్రహభుక్తి షష్ఠిభాజిత కలా స్వమృణంహి।
గమ్యభూతసమయే ఖలుమధ్యమా స్స్వేష్టకాలఖచరా భవంతిచ ॥

—♦ అథ స్ఫుటతాత్కాలిక క్రమః ♦—

శ్లో॥ గతైష్య ఘటికానిఘ్న గతిషష్ట్యాప్తలిప్తకా।
ఋణం ధనం ప్రకుర్యాస్స్యు ఖేచరాస్స్వేష్టకాలికాః ॥

—♦ అథ పర్వాంతసమయ రవిచంద్రరాహు తాత్కాలికక్రమః ♦—

శ్లో॥ పర్వైష్యగతినాడీభి ర్గతినిఘ్నాంబరర్తుభిః। ఫలం మధ్యగ్రహేస్వర్ణం గమ్యభూతానుసారతః। రాహోర్విపర్యయఃకుర్యా ద్దితితాత్కాలికక్రమః। రవిచంద్రౌసమకలా స్యాతాం రాహోర్విపర్యయః। భాగాదిసామ్యారాకాంతే దర్శాంతేభాదిభిస్సమా। చంద్రరాహోరంతరాంశాః షడష్టదశభాస్కరాః। పూర్ణత్రిపాదోర్ధపాద గ్రహణంక్రమశోభవేత్ । పూర్ణిమానిశశేషాస్యుః చంద్రగ్రహణమాదిశేత్ । అమావాస్యాదివాశేషా సూర్యగ్రహణమాదిశేత్। చంద్రసూర్యోపరాగశ్చవిచార్యకథితంబుధైః । దృశ్యాదృశ్యో పరాగస్య షణ్మాసం ప్రతివత్సరే। ఛాయాగ్రహసమారాహు ర్దివాకరసమోయది। కించిదాత్మాధికోనేన ఉపరాగస్య సంభవః। ఏకద్విర్ద్వాదశస్థానే షష్ఠ సప్తాష్టమేషుచ। సూర్యేందు సంస్థితోరాహు ర్గ్రహాణాం ప్రాప్తిరిష్యతి। సర్వగ్రాసశ్చసప్తాంశాః పాదోనంనవమాంశకాః। అర్ధరుద్రాంశకాఃపాద మతఊర్ధ్వం

నకారయేత్ ॥ గ్రహచసుపర్వగ్రాసం సప్త సుపాదోనితంనవమర్థం । ఏకా
దశేషు పాదఘ్నా స్తి గ్రహణం త్రయోదశభాగే ॥

— ♦ అథ చంద్రబింబ సాధన క్రమః ♦ —

శ్లో॥ విధోర్గతించ నిక్షిప్య దశఘ్న మితికథ్యతే ।
సప్తార్ణవయమైర్భక్త ఫలం తద్బింబలిప్తకాః ॥

— ♦ అథ రాహుబింబ సాధన క్రమః ♦ —

శ్లో॥ వ్యర్కేందుభుక్తింనిక్షిప్య నందాప్తఫలమాదిశేత్ ।
తత్ఫలంచంద్రపాతస్య బింబలిప్తాః ప్రకీర్తితాః ॥

— ♦ అథ ఛాద్యఛాదక నిర్ణయఃక్రమః ♦ —

శ్లో॥ చంద్రస్య ఛాద్యసంజ్ఞాచ రాహోస్తు ఛాదకంస్మృతం ।
తాభ్యాం చంద్రోపరాగస్య విచార్య కథితంబుధైః ॥

— ♦ అథ విక్షేపసాధనక్రమః ♦ —

శ్లో॥ రాకాంతచంద్రే తత్కాల రాహోనం శరకేంద్రకం । తత్కేం
ద్రంచైవనిక్షిప్య మందవద్భుజసాధితం । తద్భుజస్త్రింశతానిఘ్న మధో
భాగసమన్వితః । తద్భాగచంద్రవిక్షేప పదకంచలిఖేత్క్రమాత్ । అధః
కలాదికంచైవ చాంతరఘ్నం ఖతర్కహృత్ । ఫలం శరపదేయోజ్యం
స్ఫుటవిక్షేపసంజ్ఞికః । ఆద్యత్రయం త్వోజపదం ద్వితీయం యుగ్మసంజ్ఞి
కం । తృతీయమోజసంజ్ఞాచ చతుర్థం యుగ్మసంజ్ఞికం । పాతోనకేంద్రా
త్క్షేపస్య పదానాంతుచతుష్టయం । మేషాదికేచోత్తరంచ తులాదా
దక్షిణంభవేత్ । పాతోనకేంద్రభాక్షేప దిక్సాధన మితీరితమ్ ॥

— ♦ అథ గ్రహణప్రమాణ నిర్ణయఃక్రమః ♦ —

శ్లో॥ ఛాద్యఛాదకబింబైక్య దళేక్షేపంవివర్జితః । ఛన్నలిప్తాభవంచైతే
గ్రాహ్యబింబాధికాయది । సర్వగ్రాసేభవేన్న్యూనం యదిఖండగ్రహ
స్తథా । బింబయోగార్ధతక్షేపే అధికేనగ్రహణంభవేత్ । భూపఘ్నా

గ్రాసవికలాశ్చంద్రబింబేనభాజితాః । ఫలంచంద్రోపరాగస్య భుక్తాం
శాశ్చప్రకీర్తితాః ॥

— ♦ అథ మధ్యస్థిత్యర్ధసాధన క్రమః ♦ —

శ్లో॥ బింబైక్యఖండంవిక్షేపం వర్గీకృత్య పృథక్పృథక్ । బింబైక్య
ఖండంవర్గేతు శరవర్గోనితంక్రమాత్ । తచ్ఛేషంచైవనిక్షిప్యవర్గమూలంచ
సాధయేత్ । ఊర్ధ్వరేఖాప్యోజసంజ్ఞా తిర్యగ్రేఖాతుయుగ్మకం। ఆద్యంక
ప్రభృతిర్యావ త్తావల్లేఖాఽధోన్యసేతు । ఓజస్థానా త్కృతింసాధ్యం
యుగ్మేతద్విగుణంన్యసేత్ । తచ్ఛేదేనాహృతాంకస్య కృతించోపరివర్జ
యేత్ । అథశ్చోత్తరరాశౌతు మూలస్య ద్విగుణంన్యసేత్ । మూలావ
శేషకంసైకం షష్టిఘ్నం వికలాన్వితం । ద్విగుణేన ద్వియుక్తేన చ్ఛేదే
నాప్తఫలంస్ఫుటం । మూలం షష్టిఘ్నమర్కేందో ర్గత్యంతరహృతం
ఫలం । నాడ్యాదికంభవేదత్ర మధ్యస్థిత్యర్ధసంజ్ఞికః ॥

— ♦ అథ మధ్యవిమర్దార్ధసాధన క్రమః ♦ —

శ్లో॥ ఛాయాబింబంచ నిక్షిప్య ఛాద్యబింబం విశోధయేత్ । శేష
లిప్తా విలిప్తాశ్చ మానాంతర మితిస్మృతం । మానాంతరార్ధవర్గేతు విక్షే
పకృతింత్యజేత్ । తచ్ఛేషంచైవనిక్షిప్య వర్గమూలంచసాధయేత్ ।
మూలం షష్టిఘ్నమర్కేందో ర్గత్యంతరహృతంఫలం । ఏతన్మధ్యవిమ
ర్దార్ధ నాడ్యాదిక మితిస్మృతమ్ ॥

— ♦ అథ స్పర్శాది సాధనక్రమః ♦ —

శ్లో॥ తిథ్యర్ధేచంద్రవిక్షేప కృతేంద్రాంశయుతోనితౌ । స్పష్టస్పర్శక
మోక్షౌసా ద్యుగ్మక్షేపేన్యథాభవేత్ । కృతేంద్రాంశఫలంమధ్య విమ
ర్దార్ధేయుతోనితం । నిమీలనోన్మీలంస్యా దోజయుగ్మ శరఃక్రమాత్ ॥

— ♦ అథ స్పర్శాదీనాం సంస్కార క్రమః ♦ —

శ్లో॥ పర్వాంతకాలఏవస్యా న్మధ్యకాలోవిధోర్గ్రహే । స్పర్శస్థిత్యర్ధ
రహిత స్పర్శకాలస్తుపర్వణి । మోక్షస్థిత్యర్ధసంయుక్తో మోక్షకాలముదా

హృతః । స్థిత్యర్థవద్విమర్దార్ధ సంస్కారైః పర్వణిః క్రమాత్ । ఖండగ్రాసే త్రయః కాలా స్సర్వగ్రాసేతుపంచధా ॥

—♦ అథ స్పర్శాదీనాం దిగ్వినిర్ణయః క్రమః ♦—

శ్లో॥ ఉదక్షేపే యామ్యగోళ మగ్నౌ స్పర్శశ్చ రాక్షసే । మోక్షవాయోన్మీలనంస్యా ద్విశీచోన్మీలనంస్మృతం । విధోర్యామ్యశరేచోద గ్గోళంభవసమీరయోః । స్పర్శమోక్షౌ రాక్షసాగ్నేయ్యోర్మీలనోన్మీలనం క్రమాత్ । నిమీలనోన్మీలనంస్యా ద్బింబాదర్శనముచ్యతే । ఆద్యంత పుణ్యకాలంస్యా ద్విధోస్థిత్యర్థయోర్యుతిః ॥

—♦ అథ వర్ణనిర్ణయః క్రమః ♦—

శ్లో॥ అర్ధాదూనే సధూమస్యా త్కృష్ణమర్ధాధికే భవేత్ । సర్వగ్రాసేతుకపిల సదాకృష్ణోరవేగ్రహే ॥

ఇతి శ్రీ చింతావంశ పయఃపారావార రాకాసుధాకర వేంకటనారాయణసిద్ధాంతినా విరచిత సౌరసిద్ధాంతసారసంగ్రహే చంద్రగ్రహణాధికార స్సమాప్తః ॥

—♦ అథ సూర్యగ్రహణాధికార ప్రారంభః ♦—

అత్రాదౌ కుండినీ కొండపల్ల్యోః స్వోదయప్రమాణ విఘటికానిర్ణయః.

శ్లో॥ మీనాజయోర్ద్వ్యబ్ధికరాః ఖలారావృషకుంభయోః । యుగ్మేమృగీరుద్రరామాః కర్కిధన్వీశ్వరాస్సురాః । సింహాళ్యోర్వసునేత్రాగ్నిరింద్రాగ్ని స్తౌళికన్యయోః । ఏతే శ్రీకుండినీ కొండపల్ల్యో స్సోదయ సంజ్ఞికాః ॥

—♦ అథ అయనాంశ సాధన క్రమః ♦—

శ్లో॥ శాకోభూకరవేదోన శ్శిష్టంరామైర్నిహన్యతే । వ్యోమాంబరకరైరాప్తం భాగాద్యైనమీరితమ్ ॥

—♦ అథ లగ్నసాధన క్రమః ♦—

శ్లో॥ తాత్కాలికస్ఫుటరవే శ్శైనాంశయుతస్యచ । భుక్తాంశాంద్యాః ఖాగ్నిశోధ్యా స్తచ్ఛేషాంశాదయః క్రమాత్ । సూర్యస్థితస్యోదయస్య వినాడీభిర్హత స్తథా । షష్ట్యాషష్ట్యాఖరామైశ్చ భక్తలబ్ధంవినాడికాః । తాన్యాభీష్టవినాడీషు శోధ్యంచైకంరకాన్యసేత్ । యావంతోరాశయ శ్శుద్ధా స్తావంతోర్కేవినిక్షిపేత్ । తదూర్ధ్వరాశివిఘటీ నశుధ్యతియదా తదా । శేషం ఖాగ్న్యాదిగుణిత మశుద్ధోదయభాజితం । భాగాదికంస్యా తత్పూర్వ రాశ్యాధశ్శూన్యకేక్షిపేత్ । ఐనాంశవిహీనంతు లగ్నం తాత్కాలికంభవేత్ । రవిభోగ్యాదల్పకాలో యదీష్టంస్యాత్త వహ్నిభిః । హతోదయాప్తభాగాది యుక్తసూర్యతనుర్భవేత్ ॥

—♦ అథ మధ్యలంబనసాధన క్రమః ♦—

శ్లో॥ అర్కోనలగ్నమక్షఘ్న తత్తన్మానేన భాజయేత్ । భాగాది ద్విగుణీకృత్య సర్వం షష్ట్యాచమానయేత్ ॥ రాశిస్థానయుతేమధ్య లంబనద్యుగతం భవేత్ । లంబనద్యుగతం పంచ దశభ్య శ్శోధితంయది । తదాపూర్వనతంజ్ఞేయం లంబనద్యుగతేధికే । తస్మాద్బాణవిధూర్జహ్యా తథాపశ్చాన్నతం స్మృతం । తన్నతం వింశతేరూన శ్శేషనాడ్య శ్చతుష్ప్రితిం । తన్నతఘ్నంమధ్యయుతం షష్ట్యాచైవమానయేత్ । తచ్చ షష్టిహతంఛేద్య పరతచ్ఛేదభాజితం । స్వదేశవిషువద్వర్గం శంకువర్గేణ సంయుతం । వర్గమూలఫలంచైత ద్వ్యక్షకర్ణ ముదాహృతం । తచ్చ ద్విగుణితంద్వ్యక్ష కర్ణషష్టిహతంతథా । తచ్ఛేదాప్తఫలంనాడ్య స్ఫుటలంబనముచ్యతే ॥

— అథ మధ్యకాల సాధనక్రమః —

శ్లో॥ స్ఫుటలంబన నాడ్యాది ప్రాజ్ఞతే పర్వణిత్యజేత్ । యుంజ్యాత్ప్రత్యజ్ఞ తేచైవ మధ్యకాలోరవేర్గ్రహే ॥

—♦ అథ లంబన సంస్కృత శుద్ధమధ్యకాల గ్రహసాధన క్రమః ♦—

శ్లో॥ రవీందురాహుంగతయ శ్చతుష్పతిసమాస్థితాః। స్ఫుటలంబన నాడీభి ర్నిహతా షష్టిభాజితాః। ప్రాగ్లంబే రహితంసామ్య కలయో రర్కచంద్రయోః। పశ్చాల్లంబేయుతం రాహో ర్వ్యస్తం తాత్కాల ఖేచరాః॥

—♦ అథ రవిచంద్ర బింబసాధనక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఏకాదశదశాభ్యస్తౌ రవీందోర్గతిలిప్తకాః। నఖై స్సప్తార్ణవయమై ర్భక్తామానకలాస్స్మృతాః॥

—♦ అథ చరఫలసాధనక్రమః ♦—

శ్లో॥ అథలంబనసంస్కార పర్వణోహార్ధశస్యచ। అంతరంస్థతమాఖ్యా తం ప్రాక్ప్రత్యక్సంజ్ఞికంపదా। బాణభక్తాన్న తాద్రాశి తచ్ఛేషాఃఖగుణా హతాః। వినాడ్యర్ధయుతంపంచ భక్తం భాగాదికంఫలం। ఏతద్రాశ్యా దికంలబ్ధం సంత్యజేత్రాప్యుమ్మఖేన తె। యుంజ్యాత్ప్రత్యఙ్ముఖే త్వేవం స్ఫుట ఖార్కో భవేత్సదా। అయనాంశయుతఃఖార్కో భుజస్సాధ్యచరైర్హతః। తత్తన్మాని హృతాత్వాథ భాగాది ద్విగుణీకృతం। షష్ట్యామానం రాశి యుతం భవేచ్చర వినాడికాః। తత్తచ్చర వినాడ్యాది షడ్గుణే షష్టి తాడితాః। స్వదేశవిషువచ్ఛాయా సవర్ణేనహృతంఫలం। క్షిప్త్వాహ్యాజ క్రియాతౌళి ఉదగ్దక్షిణసంజ్ఞికా॥

—♦ అథ లంకా స్వదేశ మధ్యస్థితయోజన సాధనక్రమః ♦—

శ్లో॥ ఖాక్షేతు విషువచ్ఛాయా శేషంస్థాప్యచతుష్ప్రతిం। విషువ చ్ఛాయయాగుణ్యం మధ్యయుక్షష్టిహృత్ఫలం। రాశియుక్తం తత్సదాచ యామ్యదిగ్యోజనానిచ। లంకాస్వదేశమధ్యస్థయోజనానిచయామ్యతు। యోజనానిచఖార్కస్య చరంవిద్యాదిగైక్యతే। భిన్నదిశ్యంతరంకుర్యా ద్విఘ్నుస్తత్వహృతాసత్। కృతంతుచేధిక స్త్రైవం దిక్సాదవనీతేశ్చదికె। కృతేలంబన పర్వాంత చంద్రదివ్క్షేపమానయేత్। నతింక్షిపేచ్చైకదిశీ

సంయుక్తాచాన్యథాంతరం। శశాంకవిక్షేపనతో ర్యరం[illegible]ధికమేవతత్। నతిం సంస్కృతశుద్ధ్యేందో ర్విక్షేపే నైవదిగ్భవేత్॥

—♦ అథ స్పర్శలంబన క్రమః ♦—

శ్లో॥ స్పర్శస్థిత్యర్ధనిఘ్నార్క గతిషాష్ట్యాహృతంఫలం। తత్పర్వాంత సమకలా సూర్యేశోధ్యే తదర్కతః। తత్కాల లగ్నమానీయా స్పర్శ లంబనముచ్యతే॥

—♦ అథ మోక్షలంబన క్రమః ♦—

శ్లో॥ మోక్షస్థితిదళఘ్నార్క భుక్తిశూన్యదరసైర్హృతః। లబ్ధం సమ కలార్కేతు యోజ్యం లగ్నంచలంబనం। ఆనియుతం లంబనం[illegible] స్థిత్యర్ధ యుతపర్వణి। సంస్కారలంబనంశుద్ధ మోక్షపర్వణియోజయేత్॥

—♦ అథ గోళసాధన క్రమః ♦—

శ్లో॥ విక్షేపగోళయోరేక దిక్స్యాత్తూస్యగ్రహేసదా। ఉదగ్గోళే వాయుకోణ స్పర్శశ్చాగ్నే నిమీలనం। ఉన్మీలనంతు నైఋత్యా ఈశాన్యేమోక్షఉచ్యతే। యామ్యగోళే భవేత్స్పర్శో నైఋత్యాంతు నిమీలనం। ఈశ్యాం ఉన్మీలనంవాయా మోక్షశ్చాగ్నేయకోణకే। అర్కబింబా చ్చంద్రబింబ మల్పక్షేపస్తుశూన్యకం। పరితః కంకణాకర మర్కబింబం ప్రదృశ్యతే। కంకణగ్రహణంజ్ఞేయం మధ్యేకర్బురవర్ణకమ్॥

ఇతి శ్రీ చింతావంశ పయఃపారావార రాకాసుధాకర వేంకట నారాయణసిద్ధాంతినా విరచిత సౌరసిద్ధాంతసారసంగ్రహే సూర్యగ్రహ ణాధికారః॥

—♦ అథ పాతనిర్ణయాధికార ప్రారంభః ♦—

శ్లో॥ వృద్ధియోగేవ్యతీపాతో బ్రహ్మయోగేతువైధృతిః। అర్కేందో ర్వోజపకస్థౌ యుగ్మస్థౌ పాతసంభవః। తత్తద్దివసమధ్యాహ్న స్ఫుటా ర్కేందువిధుంతుదాన్। అయనాంశయుతాన్కృత్వా క్షిపేత్కేంద్రై

తయోః పృథక్ । చంద్రే రాహూనితం ప్రోక్తం చంద్రవిక్షేపసంజ్ఞికం ।
తత్తద్భుజ సమానీతం పదకం క్రమశోవిలిఖేత్ । పదాంతరగుణాశ్చైవ
లిప్తాషష్ట్యా విభాజితాః । తల్లబ్ధయు క్తపదకం క్రాంతిసంజ్ఞం క్రమాదహ ॥
కేంద్రే మేషాదికే సౌమ్యం తులాదౌ దక్షిణం భవేత్ । చంద్రక్రాంతి స్వ
విక్షేప యుక్తాదిక్య మతాయది । దిగ్భేదే వియుతాస్పష్ట భాస్కరస్తు
యథాగతః । విక్షేపచంద్రక్రాంత్యూనే వక్రపాతస్యఉచ్యతే । ఓజయు
గ్మౌజయుగ్మాఖ్యౌ పదానాంతు చతుష్టయం । యుగ్మపాదస్థితే చంద్రే
క్రాంతిరల్పాతు చేద్గతం । అధికాచే దేష్యపాత ఓజపాతే విపర్యయః ।
సూర్యోప క్రమతో జ్ఞేయః కుర్యాత్ క్రాంత్యంతరం తతః । చంద్రమః
క్రాంతివిక్షేప కేంద్రయోరయ నక్యతా । పదకాంతర యోర్యోగో యన
భేదేతదంతర । తద్గుణాచ్చంద్రభుక్తిస్యాత్ । షష్ట్యాప్తా క్రాంతిభుక్తికాః ।
క్రాంతే పదాంతరహతా షష్ట్యాప్తాతు రవేర్గతిః । తయో రేకాయనే
యోజ్యా వ్యత్యయశ్చేత్తదంతరం ॥ సూర్యేందుబింబయోర్ధంచ షష్టి
ఘ్నం హారభాజితం । లబ్ధం స్థిత్యర్ధనాడిస్యా ద్గతగమ్యేష్టనాడికాః । స్థిత్యర్ధ
హీనసంయుక్తో మధ్యకాలాత్ క్రమాదహ । ప్రవేశ నిర్గమాస్యాతా
మేవం పాతస్యసాధనం । పాతప్రవేశమారభ్య యావన్నిర్గమముచ్యతే ।
తత్సంధిర్విషమిత్యాహు శ్శుభకార్యేషువర్జయేత్ । హేమశ్రాద్ధాదికం
కార్యం పితౄణాం దత్తమక్షయం । మిథునాయనమారభ్య యావచ్చరతి
నక్రభే । పాతాభావాఇతిజ్ఞేయ స్తావత్కాలే నసంశయః । విష్కంభే
వైధృతౌవజ్రే వ్యాఘాతేహర్షణేపిచ । వ్యతీపాతేందుసంక్రాంతౌ సామ్యా
త్పాతస్యసంభవః ॥

ఇతి శ్రీ చింతావంశ పయఃపారావార రాకాసుధాకర వేంకట
నారాయణసిద్ధాంతి విరచిత సౌరసిద్ధాంతసారసంగ్రహే పాతాధికార
స్సమాప్తః ॥

గ్రంథం సమాప్తమ్.

——♦ చింతా వేంకటనారాయణ సిద్ధాంతిగారి పరలోకగమనము ♦——

10—1—07 తారీఖునకు సరియగు శ్రీ పరాభవనామ సం॥ పుష్య బ ౧౧ గురువారము హరివాసర పుణ్యదినంబున మృతిబొందినారని వ్రాయుటకు చింతిల్లుచున్నారము. ఈగ్రంథమందుండు మూల శ్లోకములన్నియు వీరివలనగదా నేను ప్రథమములో గ్రహించితిని. జీర్ణించుచున్న తాళపత్రములయందుండు విషయములన్నియు యిప్పటి కాలమునకు వరివచ్చునటుల పదకములు సరిచేసి యిచ్చిరి. మఱియు, సౌరసిద్ధాంతసారసంగ్రహమను సిద్ధాంతగ్రంథమును, గణకానందబోధిని యను గణకానందమును, యింకను మఱికొన్ని ప్రాచీన సిద్ధాంతగ్రంథములును నాకొసంగిరి. వారి జీవితకాలములోనే యీ నరకంఠీరవమను సిద్ధాంతగ్రంథమును ముద్రించి ప్రకటించుటకుగాను “ శ్లో॥ శ్రేయాంసి బహువిఘ్నాని” అనునట్లు నాకు బహు విఘ్నములు సంభవించుటచే అప్పట్లో ముద్రించుట సంభవింపలేదు. వీరు వయోవృద్ధులు, జ్ఞానవృద్ధులు, బహ్వు గ్రంథములయందు బహుకాలము వ్యాసంగము చేసిన మహా పుణ్యపురుషులు. వీరి జీవితకాలమంతయు శిష్యులకు విద్యాదానము చేయుచూ కాలముగడిపిరి. బోధించునప్పుడు వీరికుండే గొప్ప శక్తి మఱియొకరికి చెప్పలేము. వీనిలో మర్మము దాచకుండా చెప్పే స్వభావముగలవారు. వీరు వ్రాసిన గ్రంథము లెన్నియోగలవు. అవి చూచుటకు మనకు కాలము చాలదు. ఆగ్రంథము లన్నియు చాలాభాగము అంతరించిపోయినవి. ఉన్నవన్నియు వారి పుత్రులచే దానపూర్వకముగా యితరుల కివ్వబడినవి. సమస్త విద్యాబుద్ధులు నేర్పుటకై భూలోకంబున ఈశ్వరుఁడు వీరిని సృజించెనని చెప్పుటకు సందేహము లేదు. ఒక తాంబూలమైనను శిష్యులవద్ద గ్రహించియుండని పుణ్యపురుషులు. వీరు కొంతకాలము జీవించియుండిన ప్రాచీనగ్రంథము లన్నియు బైటకు రాబడేవి. సులభముగా బోధించువారు బహు అరుదుగా నుందురు. అట్టివారు మనకు లభించుట బహుదుర్లభము.

సుకృతవిశేషముచే మనకు ఒకవేళ లభించినయెడల మనము గ్రహించుట బహుదుర్లభము. ప్రాజ్ఞులగువారుమాత్రే గ్రహించగలరు. విద్యాదాన మహిమకన్న ఫలము మఱియొక [illegible]డు. "శ్లో॥ సాలగ్రామ శిలాంపృథ్వీం కన్యాం విద్యాంచ వైదికే । యోదదాతి యశ్చగృహ్ణాతి తావుభౌ స్వర్గగామినౌ॥" అనుప్రమాణము సుజనులందరికి విశదమే గనుక విస్తరింపపనిలేదు. సదరు [illegible]శాంతిగారు మృతిబొందినను బ్రతికి యున్నవారితో సమానులేను. [illegible]కి స్వర్గమే నిశ్చయము. మృతజీవులు, జీవన్మృతులు అని లో[illegible]వాడుక గలదు.

శ్లో॥ విద్యానామనరస్యరూప[illegible]ధికం ప్రచ్ఛన్నగుప్తం ధనం। విద్యా భోగకరీ యశస్సుఖకరీ విద్యా గురూణాంగురుః । విద్యా బంధుజనో విదేశగమనే విద్యా పరాదేవతా । విద్యా రాజసుపూజ్యతే నహిధనం విద్యావిహీనః పశుః ॥

అని పెద్దలు చెప్పెదరు. కనుక మనము పెద్దలవలన సంగ్రహించవలసిన విద్యలనేకములు గలవు. విద్యను సంపాదించినవాడే సుఖపడునని పెద్దలు చెప్పెదరు.

ఆర్యానంద ప్రెస్, బచ్చుపేట, బందరు.	ఇట్లు, చెల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

